

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Problematika odposlechu a záznamu

telekomunikačního

provozu v podmínkách Policie ČR.

Bc. Ivo Koloušek

© 2024 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Ivo Koloušek

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Problematika odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v podmínkách Policie ČR

Název anglicky

The issue of interception and recording of telecommunications traffic in the conditions of the Police of the Czech Republic

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě rozboru platné právní úpravy vyhodnotit zvolené téma z pohledu vývoje právní úpravy, zaměření odposlechnů za dané období realizovaných Policií České republiky podle trestního řádu na české občany a cizince při porušování právních předpisů v dalších oblastech. Při zjištění nedostatků v právní úpravě a v praxi navrhnout opatření k jejich eliminaci.

Metodika

Student při zpracování teoretické části práce využije metody obsahové analýzy doporučené literatury, roztrídí získané poznatky dle klíčových znaků, které budou tvořit osnovu práce a následně budou poznatky řazeny do jednotlivých kapitol. Student je povinen dodržet navrženou strukturu práce dle příručky pro psaní DP pro studenty ČZU. V praktické části práce se student soustředí na vlastní výzkum, kde provede sběr dat, které vyhodnotí ve vazbě na získané teoretické poznatky. V části práce vyhodnocení a diskuze student využije zejména logických metod syntézy, dedukce, indukce a komparace získaných poznatků. V závěru práce budou na základě vyhodnocení výsledků výzkumu specifikovány problémy a nedostatky plynoucí z aplikované praxe a případně student vyvodí závěry s návrhem opatření v oblasti de lege ferenda.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

odposlech, pachatel, Policie ČR, Útvar zvláštních činností ČR, Internet Service Provider,

---

Doporučené zdroje informací

FENYK, Jaroslav; CÍSAŘOVÁ, Dagmar; GŘIVNA, Tomáš. a kol. Trestní právo procesní. 7., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 952 s. ISBN 978-80-7598-306-0.

Jelínek, J. a kol. Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou. Leges s.r.o. 2022, ISBN: 978-80-7502-637-8, s. 1424

Klíma Karel; Komentář k Ústavě a Listině: 2 vydání ISBN 978-10-7380-140-3

Kratochvíl Jan., Kmec Jiří., Kosař David., Evropská ústava o lidských právech. C.H. Beck 2013

Matejka Jan; Internet jako objekt práva: Hledání rovnováhy autonomie a soukromí 1. vydání Praha : CZ NIC, 256 s. ISBN 978-80-904248-7-6

Matoch Jakub; Příkazy k odposlechu a jejich formálně-materiální posouzení, Bulletin advokacie.cz in: <https://http://www.bulletin-advokacie.cz/prikazy-k-odposlechu-a-jejich-formalne-materialni-posouzeni?browser=full>

Šámal, P. a kol., Trestní řád komentář – 7. vydání, C.H.Beck 2013, ISBN 978-80-7400-465-0. s.4720

ŠÁMAL, Pavel; MUSIL, Jan; KUČTA, Josef. a kol. Trestní právo procesní. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 1053 s. ISBN 978-80-7400-496-4

Šimíček Václav; Právo na soukromí 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita 2011, 212s. ISBN 978-80-210-5449-3

Zaoralová Petra; Procesní použitelnost důkazů v trestním řízení a její meze. ISBN 978-80-7502-310-0

Předběžný termín obhajoby

2023/24 ZS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 15. 11. 2023

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik, Ph.D. et Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 11. 2023

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 30. 11. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Problematika odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v podmínkách Policie ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2024

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Janě Borské, Ph.D. za podnětné rady a připomínky během tvorby své diplomové práce. Dále děkuji pracovníkům specializovaného pracoviště Policie ČR zejména JUDr. Teddymu Sunardimu, Ph.D. za rady, které mi pomohly k teoretickému a praktickému pochopení zkoumané problematiky.

Problematika odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu v podmínkách Policie ČR.

Abstrakt

Diplomová práce zdůrazňuje, že odposlech a záznam telekomunikačního provozu je závažným zásahem do základních lidských práv občana, zejména práva na soukromí podle článku 7. Listiny základních práv a svobod a práva na tajemství zpráv podávaných telefonem podle článku 13. uvedené Listiny. K takovému zásahu může dojít pouze za přesně stanovených podmínek stanovených v § 88 a § 88a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním trestní řád, které musí policejní orgány České republiky při realizaci odposlechu striktně dodržovat. Práce je rozdělena do dvou základních celků. První část práce je více popisná a představuje institut odposlechu ve svém celkovém zákonném rozsahu včetně systému ochranných a bezpečnostních mechanismů, za kterých Policie ČR institut odposlechů využívá. Druhá část práce je analytická, kdy problematiku odposlechů zasazuje do širšího rámce, kde klade a zodpovídá otázky o složitosti policejní práce v podmínkách informační společnosti. Dále jsou zde otevřeny otázky např. jak společnost problematiku odposlechů vnímá, v jakém rozsahu jsou odposlechy využívány orgány Policie ČR. Na závěr je připojeno několik příkladů využití odposlechů v policejní praxi.

Klíčová slova

Informační společnost, datový tok, Internet Service Provider, údaje o telekomunikačním provozu, počítačový systém, odposlech a záznam telekomunikačního provozu, policejní orgán, veřejná správa, Listina základních práv a svobod, Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, Zákon č. 141/1961 o trestním řízení soudním, ochrana soukromí, příkaz soudu, test proporcionality.

The issue of interception and recording of telecommunications traffic in the conditions of the Police of the Czech Republic.

Summary

The thesis emphasizes that interception and recording of telecommunications traffic constitutes a serious breach of fundamental human rights, in particular the right to privacy under Article 7 of The Charter of Fundamental Rights and Freedoms and the right to secrecy of telephone messages under Article 13 of the Charter. Such breach can occur only under precisely defined conditions stipulated in § 88 and § 88a of the Act No. 141/1961 Coll., On Criminal Procedure, the Criminal Procedure Code, which the police authorities of The Czech Republic must strictly follow when carrying out wiretapping. The thesis is structured into two basic parts. The first part of the thesis is more descriptive and presents the institute of wiretapping in its overall legal scope, including the system of protective and safeguard mechanisms under which the Police of the Czech Republic uses it. The second part of the thesis is analytical, placing wiretapping in a broader framework asking and answering questions about the complexity of policing in the conditions of the information society. Furthermore, there are open questions such as how the society perceives wiretapping, to what extent are wiretaps used by the authorities of the Police of the Czech Republic. At the end, there are presented several real scenarios of the wiretaps in the police practice.

Keywords

Information society, data flow, Internet Service Provider, data on telecommunication traffic, computer system, interception and recording of telecommunication traffic, police authority, public administration, Charter of Fundamental Rights and Freedoms, Act No. 127/2005 Coll., on Electronic Communications and on Amendment of Certain Related Acts (Electronic Communications Act) as amended, Criminal Procedure Code (Act No. 141/1961 Coll., as amended), privacy protection, court order, proportionality test.

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl práce a metodika.....	3
2.1	<i>Cíl práce.....</i>	3
2.2	<i>Metodika .....</i>	3
2.2.1	<i>Metodika teoretické části.....</i>	3
2.2.2	<i>Metodika v praktické části .....</i>	4
3	Teoretická část práce.....	7
3.1	<i>Vymezení základních právních norem .....</i>	7
3.2	<i>Vymezení pojmů .....</i>	7
3.2.1	<i>Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58 .....</i>	8
3.2.2	<i>Policie ČR.....</i>	8
3.2.3	<i>Zajišťovací úkon .....</i>	8
3.2.4	<i>Odposlech a záznam telekomunikačního provozu .....</i>	8
3.2.5	<i>Údaje o telekomunikačním provozu.....</i>	9
3.2.6	<i>Útvar zvláštních činností .....</i>	9
3.2.7	<i>Provozní a lokalizační údaje (data retention).....</i>	9
3.2.8	<i>Oprávněný žadatel .....</i>	10
3.2.9	<i>Oprávněný subjekt .....</i>	10
3.2.10	<i>Internet Service Provider .....</i>	10
3.2.11	<i>Právo na soukromí .....</i>	10
3.2.12	<i>Úmluva o počítačové kriminalitě č. 185/2001 .....</i>	11
3.2.13	<i>Český telekomunikační úřad.....</i>	11
3.3	<i>Fenomén odposlechu.....</i>	11
3.3.1	<i>Historický vývoj problematiky OaZTP .....</i>	12
3.3.2	<i>OaZTP realizovaný oprávněnými subjekty mimo trestní řízení .....</i>	13

3.3.3	<i>OaZTP realizovaný oprávněnými subjekty v rámci trestního řízení</i>	13
3.3.4	<i>Vývoj institutu OaZTP po roce 1989</i>	15
3.4	<i>Zhodnocení platné právní úpravy § 88 TrŘ</i>	17
3.4.1	<i>Nařízení úkonu OaZTP (viz. příloha č.1)</i>	17
3.4.2	<i>Vydání soudního příkazu</i>	18
3.4.3	<i>Formální náležitosti soudního příkazu</i>	19
3.4.4	<i>Odůvodnění soudního příkazu</i>	20
3.4.5	<i>Rozhodovací praxe Soudního dvora EU</i>	22
3.4.6	<i>Úkon OaZTP jako důkaz před soudem</i>	23
3.4.7	<i>Likvidace záznamů OaZTP</i>	24
3.4.8	<i>Informační povinnost o nařízení OaZTP</i>	25
3.4.9	<i>Údaje o telekomunikačním provozu §88a</i>	25
3.5	<i>Právo na soukromí</i>	25
3.5.1	<i>Nadnárodní a evropský rozměr práva na soukromí</i>	26
3.5.2	<i>Právo na soukromí z ústavního hlediska</i>	28
3.5.3	<i>Aspekty zásahu do práva na soukromí</i>	29
3.6	<i>Postup policejního orgánu při vyžadování úkonů OaZTP</i>	30
3.6.1	<i>Vyhotovení žádosti</i>	30
3.6.2	<i>Realizace úkonu na specializovaném pracovišti ÚZČ PČR</i>	31
3.7	<i>Kontrolní mechanismy jako nedílná součást realizace úkonů OaZTP</i>	33
3.7.1	<i>Vnitřní kontrolní mechanismy</i>	33
3.7.2	<i>Vnější kontrolní mechanismy</i>	34
3.8	<i>Ochrana osobních údajů</i>	35
3.9	<i>Systém MU II</i>	35
3.10	<i>Srovnání české a slovenské právní úpravy úkonů OaZTP</i>	36
3.10.1	<i>Vydání příkazu soudu</i>	37
3.10.2	<i>Náležitosti příkazu k OaZTP</i>	38

3.10.3	<i>OaZTP jako důkaz v trestním řízení</i>	38
3.10.4	<i>Likvidace záznamu telekomunikačního provozu a informační povinnost</i>	39
3.11	<i>Vyhodnocení teoretické části</i>	39
4.	Praktická část práce	41
4.1	<i>Dotazníkové šetření</i>	41
4.1.1	<i>Cíl výzkumu</i>	41
4.1.2	<i>Kontrolní výzkum</i>	41
4.1.3	<i>Výzkumný vzorek a jeho popis</i>	42
4.1.4	<i>Limity výzkumu</i>	43
4.1.5	<i>Vlastní výzkum</i>	43
4.1.6	<i>Průběh sběru dat</i>	43
4.1.7	<i>Interpretace dat a vyhodnocení</i>	44
4.1.8	<i>Vyhodnocení dotazníkového šetření</i>	56
4.2	<i>Statistické vyhodnocení užití úkonů OaZTP ze strany PČR v období let 2010-2020</i>	58
4.2.1	<i>První statistiky o využívání institutu OaZTP</i>	58
4.2.2	<i>Zhodnocení počtu trestných činů a počtu založených spisů</i>	59
4.2.3	<i>Zhodnocení počtu odposlouchávaných linek, počtu odposlouchávaných osob a počtu založených spisů dle § 88 odst. 1,5 tr. řádu.</i>	61
4.2.4	<i>Vyhodnocení počtu realizovaných, ale neaktivních úkonů OaZTP</i>	62
4.2.4	<i>Vyhodnocení kapitoly</i>	64
4.3	<i>Individuální rozhovor s návodem</i>	65
4.3.1	<i>Vyhodnocení individuálního rozhovoru s návodem</i>	70
5.	Zhodnocení a doporučení	72
5.1	<i>Zhodnocení teoretické části práce</i>	72
5.2	<i>Zhodnocení praktické části práce</i>	73
5.2.1	<i>Zhodnocení dotazníkového šetření</i>	73
5.3	<i>Doporučení</i>	77

6	Závěr	79
7	Seznam použitých zdrojů	81
7.1	Literární zdroje.....	81
7.2	Seznam právních předpisů.....	82
7.3	Internetové zdroje	88
7.4	Statistické zdroje	89
8.	Seznam obrázků, tabulek, grafů, zkratk a příloh	90
8.1	Seznam obrázků	90
8.2	Seznam tabulek	90
8.3	Seznam grafů.....	90
8.4	Seznam použitých zkratk	91
	Přílohy	92
	Příloha č. 1 - Ustanovení § 88 TrŘ	92
	Příloha č. 2 - Dotazník	96
	Příloha č. 3 – Individuální rozhovor.....	98

1 Úvod

Realitou současného „kybernetického věku“¹ je zájem společnosti o moderní komunikační technologie. Komunikační technologie svým uživatelům nabízejí nebyvalé možnosti při sdílení informací, ale jsou také zdrojem vážných bezpečnostních rizik v podobě trestné činnosti, která je prostřednictvím těchto technologií páchána. Odposlech se tak v určitých případech stává jediným možným nástrojem, který může oprávněný subjekt užít k vyšetřování trestné činnosti.

Jedním z oprávněných subjektů veřejné správy, které užívají v rámci svých pravomocí institut odposlechu je Policie České republiky (dále jen PČR). PČR je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky, které je odpovědné za oblast výkonu státní správy. PČR je orgánem výkonné moci, (její úkoly jsou zakotveny v Zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky) vykonávající správní činnosti při zajištění veřejného pořádku, bezpečnosti a ochrany života a práv občanů, a další úkoly související s bezpečností a respektem k právnímu systému.² V rámci výkonu svých pravomocí je PČR povinna jednat v souladu s principy právního státu se zvláštním důrazem na respekt k základním lidským právům občana.³

Nástroje, které PČR při výkonu svých pravomocí užívá, jsou zajišťovací úkony. Tyto úkony jsou důležité pro důkazní účely a pro výkon některých rozhodnutí. Jedním ze zajišťovacích úkonů je Odposlech a záznam telekomunikačního provozu. (dále jen OaZTP) Základními zásadami při provádění úkonů OaZTP, jsou zásady zdrženlivosti a přiměřenosti. Uvedené zásady jsou důležité jako garance při dodržování základních práv a svobod občanů při výkonu pravomocí orgánů veřejné správy. Smyslem uvedených zásad je zabránit zneužití pravomocí při výkonu správního orgánu a zajistit, aby intervence do základních lidských práv byla vždy přiměřená dané situaci a v souladu se zákonem. Je tedy

---

¹ Kybernetika (z řeckého κυβερνητικός (kybernētikós, „týkající se kormidla, řízení“) „... je věda zabývající se teorií řízených pochodů v živé hmotě, společnosti, automatizovaných výrobních https://kybernetika.blogspot.com/p/uvod_31.htmlernetika: Co je kybernetika?

² Policie České republiky je orgánem výkonné moci, který zajišťuje ochranu života, zdraví a majetku lidí, ochranu před nebezpečím, zjistí a odhalí trestné činy a přestupky a předchází jim, plní úkoly vyplývající z mezinárodních smluv, které jsou ve smyslu § 10 ústavy závazné, a plní další úkoly stanovené zvláštními právními předpisy.

³ Při výkonu pravomocí a při plnění úkolů uvedených v odstavci 1 chrání policie práva a svobody občanů a podporuje jejich spolupráci při plnění úkolů ochrany veřejného pořádku a bezpečnosti.

nemožné nechat bez povšimnutí názor bývalého předsedy Stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací Daniela Korte, který v článku pod názvem „Zneužívání odposlechů nás vede k policejnímu státu“ spolu s redaktorem názorového internetového deníku Fórum 24 Pavlem Šafrem uvádí, že: „V České republice dochází k masivnímu nadužívání a zřejmě i zneužívání odposlechů telefonních hovorů.“⁴ Podobná prohlášení obsahují názor, že PČR jakožto orgán veřejné správy při realizaci úkonů OaZTP nerespektuje zásady zdrženlivosti a přiměřenosti při zásahu do základních práv a svobod občanů při výkonu svých pravomocí. Diplomová práce objasní otázky, zda právní úprava, rozhodovací a kontrolní procesy nastavené pro realizaci úkonů OaZTP, které oprávněné subjekty ze zákona v rámci svých pravomocí užívají připouští konstatování, že PČR při výkonu svých pravomocí nerespektuje zásady zdrženlivosti a přiměřenosti zásahu do základních práv a svobod občanů. V této souvislosti bude také zkoumáno, zda v České republice dochází k masivnímu nadužívání a zřejmě i zneužívání odposlechů telefonních hovorů. V případě zjištění nedostatků budou předloženy návrhy na jejich úpravu.

---

⁴ Šafr Pavel, Korte Daniel: Zneužívání odposlechů nás vede k policejnímu státu. Fórum 24 – internetový deník, 12.10.2015 dostupné na: <https://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/korte-zneuzivani-odposlechu-nas-vede-k-policejnimu-statu-18999.html>

2 Cíl práce a metodika

V této části práce bude představen cíl práce a v rámci popisu metodiky budou popsány druhy výzkumných metod, užitých při tvorbě práce.

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je zhodnotit vývoj platné právní úpravy institutu OaZTP, realizovaného PČR dle TrŘ a vyhodnotit zvolené téma z pohledu náročnosti realizace, počtu realizovaných úkonů a možného porušování právních předpisů ve vztahu k právu občanů a cizinců, zejména v oblastech práva na soukromí. Časový interval výzkumu je stanoven na období let 2010-2020. Dále bude porovnána právní úprava uvedeného institutu s právní úpravou realizovanou v některém ze sousedních států. V praktické části práce je dílčím cílem č. 1 na základě provedeného dotazníkového šetření vyhodnotit názor veřejnosti v problematice zneužívání či nadužívání úkonů OaZTP realizovaných PČR v kontextu dodržování zákonné úpravy v dané problematice. Dílčím cílem č. 2 je na základě získaných dat vyhodnotit počty realizovaných úkonů OaZTP orgány PČR v časovém intervalu let 2010-2020. Dílčím cílem č. 3 je provedení výzkumu formou standardizovaného rozhovoru s pracovníkem specializovaného pracoviště, jehož přidanou hodnotou je odborný názor na problematiku realizace úkonů OaZTP.

2.2 Metodika

Empirický výzkum má explorační a explanační povahu. Z hlediska naplnění cílů práce je použita strategie smíšeného výzkumu, s využitím kvalitativní a kvantitativní strategie. Při kvalitativní strategii nám: *„jde o popis dat a porozumění zkoumaného fenoménu, přičemž analytický přístup se vyznačuje ze strany výzkumníka větší složkou „hermeneutické“ inference“*.⁵

2.2.1 Metodika teoretické části

V teoretické části práce jsou shromážděny všechny informace, které se k uvedené problematice OaZTP vztahují. Následně jsou informace seříděny podle

---

⁵ HENDL, Jan; REMR, Jiří; *Metody výzkumu a evaluace*. Portál 2017, 464 stran, ISBN 978-80-262-1192-1, str. 29.

jejich vztahu ke sledovanému tématu. Informace, které se sledovaného problému týkají jen okrajově, nebo jsou obsahově shodné, jsou vyřazeny. Po podrobném prostudování jsou informace tříděny na pramenný materiál prvního a druhého řádu, kdy pramenným materiálem prvního řádu jsou např. Úmluva rady Evropy, Směrnice EU, Nálezy Ústavního soudu, zákony, vyhlášky, závazné pokyny a získaná statistická data. Mezi prameny druhého řádu jsou využity odborné publikace na zkoumané téma, komentáře k zákonům nebo internetové články. S články publikovanými v otevřených zdrojích, ať už tištěnými nebo elektronickými, je pracováno jako s tzv. doplňkovými zdroji informací.⁶

Po základním roztřídění zdrojového materiálu jsou získaná data zpracována za pomoci metody excerptce, tzn. formou vypisování, pořizování výtahů z uvedené literatury a následně strukturována tak, aby reflektovala dílčí cíle práce. Podklady pro tvorbu textových kapitol jsou získány formou analýzy a následné syntézy seřazených informací. Za užití metody deskripce jsou získané informace zpracovány do jednotlivých kapitol.

2.2.2 Metodika v praktické části

Při tvorbě kapitol týkající se práce na specializovaném pracovišti je užitá metoda kvalitativního nestrukturovaného přímého pozorování. Metoda zachycuje subjektivní náhled autora na zkoumanou problematiku pozorováním popisovaných aktivit. „*Kvalitativní nestrukturované pozorování spočívá v pozorování všech relevantních jevů.*“⁷ Podstatnou roli při pozorování hraje výzkumníková účast v přirozených podmínkách, kdy si všímá věcí a událostí, které mají vztah k řešené problematice.

Metoda kvalitativního výzkumu dotazníkového šetření je použita pro zajištění dat od širšího okruhu respondentů s cílem zjistit rozsah informovanosti vybraného vzorku populace o existenci, funkci a smyslu institutu OaZTP. V rámci kvalitativního výzkumu je zpracován strukturovaný dotazník, který obsahuje několik okruhů otázek a zkoumá postoj veřejnosti ke skutečnosti, že PČR užívá úkony OaZTP a zda existují ve společnosti důvodné obavy, že dochází k porušování

---

⁶ HENDL, Jan; REMR, Jiří; *Metody výzkumu a evaluace*. Portál 2017, 464 stran, ISBN 978-80-262-1192-1, str. 59.

⁷ HENDL, Jan; REMR, Jiří; *Metody výzkumu a evaluace*. Portál 2017, 464 stran, ISBN 978-80-262-1192-1, str.83.

právních předpisů ve vztahu k právu občanů a cizinců, zejména v oblastech práva na soukromí. První okruh otázek je zaměřen na informace o respondentovi. Druhý okruh otázek se věnuje obecnému povědomí vybrané populace respondentů o existenci problematiky OaZTP a zdrojů, ze kterých informace získávají. Třetí okruh otázek je již konkrétnější, zaměřený na zjištění, zda respondenti mají přehled o zákonném ukotvení institutu OaZTP v českém právním systému a k čemu institut PČR užívá. Dále je zkoumáno, zda občané mají důvěru v PČR, že nedochází ke zneužívání úkonů OaZTP a zda se cítí úkony OaZTP nějak ohroženi. Poslední okruh otázek zkoumá, zda mají občané povědomí o tom, jak a kým je PČR při realizaci úkonů kontrolována a zda mají respondenti povědomí o existenci některého z kontrolních orgánů např. Stálé komise pro kontrolu užití odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací. Při výběru respondentů je uplatněna metoda záměrného výběru, neboť tato metoda umožňuje zkoumání do hloubky. Metoda je založena na mínění výzkumníka o tom, co je možno pozorovat a co by mělo být pozorováno. Respondenti jsou vybíráni z prostředí laické veřejnosti, strukturovaný dotazník je respondentům distribuován elektronickou poštou. Odpovědi jsou zapisovány do připravené tabulky.

Metoda individuálního kvalitativního polostrukturovaného rozhovoru je užitá při tvorbě kapitol popisujících postupy a problémy z pohledu kvalifikovaného zainteresovaného pracovníka působícího na specializovaném pracovišti. Zvláštní zřetel je věnován zkoumání, zda v rámci realizace úkonů OaZTP nedochází k systémovým chybám, které by mohly vést ke zneužívání nebo nadužívání úkonů OaZTP ze strany PČR.⁸ Individuální kvalitativní polostrukturovaný rozhovor „*tazatel dává otázky respondentovi na předem specifikovaná témata a získává jeho odpovědi, tím shromažďuje data o určité problematice.*“⁹ je veden formou dotazů na předem specifikovaná témata týkající se problematiky OaZTP, kdy respondent volnou formou odpovídá na položené otázky. Cílem šetření je získání kvalifikovaného názoru na uvedenou problematiku.

V kapitolách zhodnocení a doporučení jsou za pomoci metody komparace, syntézy a kompilace vyhodnoceny výsledky výzkumu. Uplatnění metody

---

⁸ HENDL, Jan; REMR Jiří; *Metody výzkumu a evaluace*. Portál 2017, 464 stran, ISBN 978-80-262-1192-1, str.184.

⁹ Tamtéž.

interpretační shrnuje a interpretuje výsledky výzkumu vzešlé z teoretické a praktické části práce. Na základě vyhodnocení a provedeného výzkumu jsou v závěru práce navržena opatření ke zjednání nápravy a případně navržena opatření ke zlepšení činností při realizaci úkonů OaZTP.

Tabulka č. 1 Přehled cílů diplomové práce

Provést rozbor a zhodnotit vývoj platné právní úpravy institutu OaZTP realizovaného PČR dle TrŘ, a vyhodnotit zvolené téma z pohledu náročnosti realizace, počtu realizovaných úkonů a možného porušování právních předpisů ve vztahu k právu občanů a cizinců, zejména v oblastech práva na soukromí za období let 2010–2020.		
Dílčí cíle	Výzkumná technika	Použité zdroje
Provést rozbor a zhodnotit vývoj právní úpravy institutu OaZTP realizovaného PČR a porovnání s právní úpravou v SR	Textová analýza právních předpisů, odborné literatury, kvalitativní nestrukturované pozorování,	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58 ze dne 12. července 2002 Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky Zákon č. 141/1961Sb., Zákon č. 127/2005 Sb., Zákon č. 273/2008 Sb.,
Zhodnocení počtu realizovaných úkonů OaZTP ze strany PČR	Kvantitativní analýza dat o počtu realizovaných úkonů ze strany PČR	Statistická data získaná z ALO PČR
Zhodnocení vnímání existence institutu OaZTP ze strany laické a odborné společnosti	Kvalitativní analýza za pomoci dotazníkového šetření	Výzkumný vzorek populace dotazníkového šetření
Veden formou dotazů na předem specifikovaná témata týkající se problematiky OaZTP	standardizovaný otevřený individuální rozhovor,	Názor odborníka, pracovníka specializovaného pracoviště.

Zdroj: Vlastní zpracování autora

3 Teoretická část práce

Kapitola je zaměřená na objasnění problematiky Odposlech a záznam telekomunikačního provozu. V kapitole bude objasněn historický vývoj, legislativní rámec a postupy Policie ČR při realizaci úkonů OaZTP.

3.1 Vymezení základních právních norem

Problematika OaZTP je multidisciplinárním oborem, ve kterém se prolínají znalosti z techniky, kriminalistiky, teorií veřejné správy a aplikace právních norem. Pro správnou aplikaci příslušné právní normy musí mít příslušný policejní orgán znalosti z trestního práva, ústavního práva, správního práva atd. Platná legislativa definuje rámec, ve kterém realizace úkonů OaZTP probíhá.

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58 ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací
- Úmluva o ochraně základních práv a svobod Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Zákon č. 141/1961Sb., o trestní řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, pro potřeby této práce se jedná zejména o §88 a §88a TrŘ
- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích),
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Polici ČR, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 336/2005 o formě a rozsahu informací poskytovaných z databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby a o technických a provozních podmínkách a bodech pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech a záznam zpráv.

3.2 Vymezení pojmů

Problematika OaZTP je poměrně mladá a judiciálně jasně neukotvená. Proto je nutné objasnit základní pojmový aparát.

3.2.1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58

Touto směrnicí se harmonizují předpisy členských států, požadované pro zajištění rovnocenné úrovně ochrany základních práv a svobod, zejména práva na soukromí, se zřetelem na zpracování osobních údajů v odvětví elektronických komunikací a pro zajištění volného pohybu těchto údajů a elektronických komunikačních zařízení a služeb ve Společenství.

3.2.2 Policie ČR

„Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor,“¹⁰ jehož poslání a úkoly jsou upraveny zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Posláním policie je především plnění úkolů na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti státu, dále plnění úkolů dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen TrŘ), jakož i plnění dalších úkolů v různých oblastech státní správy.

3.2.3 Zajišťovací úkon

„Úkony směřující k zajištění osob, věcí a informací pro účely trestního řízení jsou závažnými zásahy do práv občanů, zaručených Listinou základních práv a svobod (Hl. II odd. 1) a jsou přípustné jen tehdy, jsou-li pro jejich výkon dány zákonné podmínky, čl. 8, 12, 13 LZPS.“¹¹

3.2.4 Odposlech a záznam telekomunikačního provozu

Za OaZTP je považován zákonný postup OČTŘ dle TrŘ spočívající v přenosu údajů telekomunikačního provozu na nosiče záznamu oprávněných subjektů. *„Právnícká nebo fyzická osoba zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací je povinna na náklady*

---

¹⁰ §1 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zveřejněný ve Sbirce zákonů České republiky dne 11. 8. 2008, v částce 91 dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mrxgmwtcoa>

¹¹ NOVOTNÝ, František a kol., Praktikum trestního práva procesního. Plzeň 2009, Aleš Čeněk s. r. o., 81 s., ISBN 978-80-7380-159-5

*zřizovatele zřídit a zabezpečit v určených bodech své sítě rozhraní pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech a záznam zpráv.*¹²

3.2.5 Údaje o telekomunikačním provozu

Telekomunikační provoz lze vymezit jako „*činnost telekomunikačních zařízení (např. telefonů, radiostanic, počítačových sítí atd.), která spočívá v přepravě nebo směřování jak obsahu komunikace, tak i souvisejících provozních údajů (např. doprovodných dat identifikujících určité účastnické stanice nebo zařízení).* Právní řád České republiky neobsahuje přesné vymezení pojmu telekomunikační provoz, a to navzdory skutečnosti, že s tímto pojmem poměrně často pracuje.¹³

3.6.2 Útvar zvláštních činností

Útvar zvláštních činností je útvar PČR, který v souladu s příslušným ustanovením TrŘ, zákona o PČR a dalších právních předpisů provádí ve prospěch oprávněných subjektů úkony OaZTP, sledování osob a věcí a další specializované úkony. ÚZČ je jediným útvarem PČR, který je oprávněn tyto úkony realizovat na území ČR.

3.2.7 Provozní a lokalizační údaje (data retention)

Provozními údaji se podle zákona č. 127/2005 Sb., ZoEK rozumí „*...jakékoli údaje zpracovávané pro potřeby přenosu zprávy sítě elektronických komunikací, nebo pro jeho účtování*“. Lokalizačními údaji se rozumí „*...jakékoli údaje zpracovávané v síti elektronických komunikací, které určují zeměpisnou polohu koncového zařízení uživatele veřejně dostupné služby elektronických komunikací*“.¹⁴

---

¹² §97 odst. 1 Zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů dne 22. 3. 2012, v částce 33, na str. 1026–1365, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgez6obzfu2q>

¹³ ZAORALOVÁ, Petra.; Procesní použitelnost důkazů v trestním řízení a její meze. Praha: Leges, 2018, 320 s. ISBN 978-80-7502-310-0

¹⁴ § 90 a § 91 zákona č. 127/2005Sb., o elektronických komunikacích ve znění pozdějších předpisů, (zákon o elektronických komunikacích), zveřejněný ve sbírce zákonů České republiky dne 31.3.2005, v částce 43, dostupné na:<https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mjsg4wtgoi>

3.2.8 Oprávněný žadatel

Oprávněným žadatelem úkonů OaZTP „... je příslušník policie, zařazený ve službě kriminální policie a vyšetřování a pověřený prováděním úkonů v trestním řízení, v jehož rámci je úkon vyžadován.“¹⁵

3.2.9 Oprávněný subjekt

Dle platného znění TrŘ jsou oprávněnými subjekty OČTŘ, tj. soudy, stání zastupitelství a policejní orgány. Policejními orgány se dle zákona dále myslí: *Útvary Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, pověřené orgány Celní správy, pověřené orgány Vězeňské služby, pověřené orgány Vojenské policie, pověřené orgány Bezpečnostní informační služby, pověřené orgány Úřadu pro zahraniční styky a informace, pověřené orgány Vojenského zpravodajství.*¹⁶

3.2.10 Internet Service Provider

Internet Service Provider (dále jen ISP) poskytovatel připojení, je právnická nebo fyzická osoba, která podniká v oblasti elektronických komunikací, je povinna tuto činnost oznámit Českému telekomunikačnímu úřadu (dále jen ČTÚ).¹⁷ Informace o nabízených službách a sídle poskytovatele je možno získat z Evidence podnikatelů v elektronických komunikacích podle všeobecného oprávnění, kterou spravuje ČTÚ.

3.2.11 Právo na soukromí

V prostředí České republiky lze soukromí obecně chápat jako kontrolu nad informacemi o svých osobních záležitostech. Nejvýznamnějším dokumentem, který

---

¹⁵ Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 20 září 2012, kterým se mění závazný pokyn policejního prezidenta č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu.

¹⁶ § 12 odst. 2. g) zákona č. 141/1961Sb., o trestní řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjjugewtcmdbt>

¹⁷ § 13 odst. 1 zákona č. 127/2005Sb., o elektronických komunikacích ve znění pozdějších předpisů, (zákon o elektronických komunikacích), zveřejněný ve sbírce zákonů České republiky dne 31.3.2005, v částce 43, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mjsjg4wtgoi>

garantuje ochranu soukromí člověka, je Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod.¹⁸

3.2.12 Úmluva o počítačové kriminalitě č. 185/2001

(Council of Europe – ETS No. 185 23.11.2001)¹⁹

Smyslem uvedené Úmluvy je, aby si členské státy Rady Evropy a ostatní státy, které podepsaly Úmluvu, chápaly změny způsobené digitalizací, konvergencí a globalizací počítačových sítí a uvědomily si, že počítačové sítě a elektronické informace mohou být také zneužity pro páchaní trestných činů.

3.2.13 Český telekomunikační úřad

Telekomunikačním zákonem se zřizuje Český telekomunikační úřad se sídlem v Praze, jako správní úřad pro výkon státní správy včetně regulace ve věcech telekomunikací. Úřad např. striktně nařizuje podnikatelům zajišťujícím veřejné komunikační sítě povinnost zajistit technicky a organizačně důvěrnost zpráv, definuje provozní a lokalizační údaje, ukládá povinnost ISP na náklady žadatele zřídit a zabezpečit v přenosové soustavě rozhraní pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech a záznam zpráv.

3.3 Fenomén odposlechu

Co to je odposlech? Z technického hlediska je věc poměrně jednoduchá. Pomocí speciální technologie dojde ke vstupu do přenosového systému telekomunikační infrastruktury s cílem zajistit obsah hlasové, datové nebo jiné komunikace, případně také další údaje o komunikaci. Avšak z ústavněprávního

---

¹⁸ Zákon č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v části č. 1, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mrngi>

¹⁹ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o počítačové kriminalitě 104/2013 Sb., m. s. znění účinné od 1.12.2013 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrg2427giydc27geydiljq&groupIndex=0&rowIndex=0>

hlediska věc již tak jednoduchá není, neboť užití odposlouchávací technologie v přenosovém systému je zásahem do základních lidských práv a svobod.

Sledování hlasové, písemné, datové nebo jiné komunikace se neděje jen ze zákona oprávněnými subjekty, ale jedná se o celospolečenský jev, hojně využívaný také v soukromé sféře soukromými bezpečnostními agenturami nebo jinými fyzickými nebo právníckými osobami, např. v rámci konkurenčního boje.²⁰ Tyto odposlechy nepodléhají procedurám uvedeným v TrŘ a zpravidla jsou prováděny na žádost klienta některé z bezpečnostních služeb a v podstatě nejsou zákonem nijak regulovány. Česká právní úprava nezná možnost, jak provádět OaZTP mimo trestní řízení. Osoba, která takový úkon OaZTP provádí, se nedopouští ani přestupku dle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích.²¹ Kdyby byla osoba instalující prostředky pro OaZTP v soukromém prostoru bez vědomí majitele přistižena, již by se jednalo o trestný čin porušení domovní svobody § 238 odst. 1 TrŘ.²² V českém právním systému existuje trestný čin porušování tajemství dopravované zprávy.²³ Tajemství již dopravených zpráv zákon nikterak neupravuje.

3.3.1 Historický vývoj problematiky OaZTP

Odposlouchávání komunikace mezi dvěma nebo více komunikujícími subjekty je staré jako lidstvo samo. Ale v této souvislosti není nutné zabývat se historií až tak vzdálenou. Hojně bylo úkonů OaZTP využíváno v předlistopadové době, kdy Státní tajná policie v Československu prováděla odposlechy na základě Zákona o státní bezpečnosti č. 128/1950 Sb. Pravidla pro užití operativní techniky ze strany orgánů státní moci upravovala směrnice účinná od 1. ledna 1965 o používání

---

²⁰ Právnícké a fyzické osoby nepodnikající dle zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích nemají stanovenou žádnou povinnost chránit důvěrnost komunikací. Samotné porušení základního práva na nedotknutelnost soukromí včetně tajemství podávaných zpráv není proto z jejich strany jednáním trestným. Pouze pokud se podaří prokázat, že z důvodu takového zásahu vznikla poškozenému újma (např. porušení domovní svobody), lze takové jednání postihnout.

²¹ Zákon České národní rady č. 200/1990 o přestupcích a o změně souvisejících zákonů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 18.5.1990, v částce č. 35, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview->

²² „Kdo neoprávněně vnikne do domu nebo do bytu jiného, nebo tam neoprávněně setrvává, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.“

²³ § 182 zákona č. 141/1961Sb., o trestní řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtcm bt>

operativní techniky pod názvem A-oper-VI-1²⁴. V současné politické kultuře by podobné postupy byly neakceptovatelné. V polistopadovém vývoji proběhlo velké množství novel, upravujících používání institutu OaZTP. Není potřeba detailně popisovat celý vývojový proces, jehož výsledkem je současná podoba institutu OaZTP.

3.3.2 OaZTP realizovaný oprávněnými subjekty mimo trestní řízení

Provádět úkony OaZTP mimo trestní řízení, a tedy zasahovat do práva na soukromí občana, jsou v ČR oprávněny pouze Bezpečnostní informační služba a Vojenské zpravodajství pouze v rámci zpravodajského odposlouchávání za použití zpravodajské techniky. V zákoně č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě je označení zpravodajská technika souhrnné pojmenování pro elektronické, fototechnické, chemické, fyzikálněchemické, radiotechnické, optické a mechanické prostředky a zařízení, která se používají utajeně, tedy v případech, kdy je oprávněný subjekt nucen zasáhnout do práv a svobod občanů.²⁵ V souvislosti se zpravodajskou technikou lze zmínit např. telefonní odposlechy, monitorování provozu konkrétních počítačů internetové sítě, skryté pořizování zvukových nebo obrazových záznamů v různém prostředí apod. Avšak také zde je přísná soudní kontrola. Povolení k použití zpravodajské techniky vydává předseda senátu Vrchního soudu, a to jen v případě, kdy získání potřebných informací jiným způsobem je neúčinné, podstatně ztížené nebo zcela nemožné. Vydané povolení platí nejdéle tři měsíce a v žádosti o jeho vydání musí být uvedeny důvody, druh techniky, doba a místo použití a identifikační údaje o zájmovém objektu. V tomto případě platí, že informace získané za použití zpravodajské techniky nejsou použitelné jako důkaz v řízení před soudem.

3.3.3 OaZTP realizovaný oprávněnými subjekty v rámci trestního řízení

Ochrana soukromí občana ze strany orgánů PČR může být prolomena pouze na základě zákona a za podmínek, které striktně stanoví zákon. Zásahy do práva na

---

²⁴ Ústav pro studium totalitních režimů dostupné na : [Směrnice k činnosti zpravodajské techniky – Ústav pro studium totalitních režimů \(ustrcr.cz\)](http://smernice.kcinnosti.zpravodajské.techniky-Ústav-pro-studium-totalitních-režimů(ustrcr.cz))

²⁵ §8 Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 27. 7. 1994, v částce č. 49, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=154/1994&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

soukromí je možné provést pouze na základě ustanovení TrŘ a ZoP. TrŘ je jediným procesním předpisem, který umožňuje PČR užít OaZTP pro důkazní účely v jednání před soudem. Hranice pro pořízení a následné využití institutu OaZTP v rámci trestního řízení je dána zahájením trestního stíhání, k němuž dochází sdělením obvinění obviněnému dle §160 odst. 1 TrŘ. Zcela výjimečně též provedením neodkladných nebo neopakovatelných úkonů před zahájením trestního stíhání dle §160 odst. 4 TrŘ.²⁶

Institut OaZTP je v České republice zakotven v TrŘ, který v hlavě čtvrté, oddíle sedmém „*Předběžná opatření a zajištění osob, věci a jiných majetkových hodnot*“ stanovuje podmínky pro odposlech a záznam telekomunikačního provozu v paragrafech § 88 a § 88a TrŘ.²⁷ V TrŘ jsou oba paragrafy shrnuty do jednoho oddílu pod názvem „*Odposlech a záznam telekomunikačního provozu*“. Institut OaZTP tak, jak je definován v TrŘ, v sobě skrývá dva problematické okruhy. OaZTP dle § 88 TrŘ a údaje o uskutečněném telekomunikačním provozu (dále jen ÚoTP) dle § 88a TrŘ. Pro jasnější pochopení §88 TrŘ, telekomunikační provoz = obsah přenášené zprávy + údaje o telekomunikačním provozu.²⁸ ÚoTP dle §88a TrŘ rozumíme dle ZoEK provozní a lokalizační údaje související s přenášenou zprávou a identifikační údaje účastníka telekomunikačního provozu. Pro úplnost je potřeba zmínit, že dne 1. 2. 2019 nabyla účinnosti novela trestního řádu, realizovaná zákonem č. 287/2018 Sb.,²⁹ kdy se do TrŘ vkládá nový §7b. Toto ustanovení umožňuje PČR nařít telekomunikačním operátorům a ISP, aby ÚoTP uchoval v nezměněné podobě po dobu stanovenou příkazem soudu. Požadovaná data musí být v soudním příkazu

---

²⁶ § 10 Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 27. 7. 1994, v částce č. 49, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirkrzakonu/SearchResult.aspx?q=154/1994&typeLaw=zakon&hat=Cislo_zakona_smlouvy

²⁷ § 88 a 88a zákona č. 141/1961Sb., o trestní řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjjugewt cmbt>

²⁸ § 136 odst. 20 pís. a) Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), zveřejněný ve sbírce zákonů České republiky dne 31.3.2005, v částce 43, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mjsg4wtgoi>

²⁹ Zákon č. 287/2018 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 13.12.2018, v částce č. 143, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqge4f6mryg4wta>

označena a musí být uveden důvod jejich uchovávání. Data musí být uchována po dobu maximálně 90 dnů. Zajímavostí tohoto ustanovení je, že §7b odst. 1 TrŘ oprávněným orgánům umožňuje přístup k jakýmkoliv datům, na jakémkoliv nosiči informací.³⁰ Údaje o telekomunikačním provozu je možno získávat také na základě zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, zejména § 66 odst. 3³¹, odstavec 4³², § 68 odst. 2³³ a §71a)³⁴. Poskytnutí údajů dle výše uvedených zákonných ustanovení nemusí nařizovat soud. Nejsou zde zakotveny ani další limity použití, jako je povinnost informovat prověřovanou osobu, podrobně odůvodnit žádost nebo zdůraznění subsidiarity při užití tohoto nástroje v trestním řízení. V případech hledaných a pohřešovaných osob jde o případy, kdy je potřeba zjistit aktuální pozici osoby. Trestní řád zná také pojem prostorový odposlech, realizovaný v rámci postupu PČR definovaný v hlavě deváté jako operativně pátrací prostředek dle § 158 pís. d) odst. 2, 3, 6 TrŘ. Prostorový odposlech je zde zmíněn pro úplnost, jde o jiný typ odposlechu. Při prostorovém odposlechu nedochází ke vstupu do systému určeného pro přenos informací.

3.3.4 Vývoj institutu OaZTP po roce 1989

Tato kapitola shrnuje hlavní vývojové fáze při konstituování úkonů OaZTP dle § 88 a § 88a TrŘ a které determinovaly zásadním způsobem konstituci uvedených paragrafových znění v TrŘ.

---

³⁰ SOKOL, Tomáš; Zmrazená data – zatím s otazníky. 16.8.2019 www.epravo.cz, Dostupné na <https://www.epravo.cz/top/clanky/zmrazena-data-zatim-s-otazniky-109784.html>

³¹ Policie může v rozsahu potřebném pro plnění konkrétního úkolu žádat od správce evidence nebo zpracovatele poskytnutí informací z databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby, v případě databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby se informace poskytne ve formě a v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem.

³² Policie žádá o poskytnutí informací podle odstavců 1-3 pouze způsobem, který umožní policii uchovávat identifikační údaje o útvaru policie nebo policistovi, který o poskytnutí informací žádal a o účelu, k němuž bylo poskytnutí informací žádáno nejméně po dobu 5 let. O skutečnostech podle věty první jsou správce evidence nebo zpracovatel povinni zachovávat mlčenlivost.

³³ Útvar policie, jehož úkolem je boj s terorismem, může za účelem předcházení a odhalování konkrétních hrozeb v oblasti terorismu v nezbytném rozsahu žádat od a) právnické nebo fyzické osoby zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací poskytnutí provozních a lokalizačních údajů způsobem umožňujícím dálkový a nepřetržitý přístup, nestanoví-li jiný právní předpis jinak se informace se poskytne ve formě a v rozsahu stanoveném jiným právním předpisem.

³⁴ Oprávněním podle tohoto ustanovení disponuje pouze útvar, v jehož kompetenci je předcházení a odhalování terorismu, což je v současné době Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování. Jde o zákonnou licenci k zásahu do práva dle č.. 13 LZPS.

3.3.4.1 Legislativní vývoj institutu §88

Novelizací TrŘ, zákonem č. 178/1990 Sb. byla ustanovena legislativní úprava institutu OaZTP v šestém oddíle zákona pod § 88 s názvem „Odposlech telefonních hovorů“³⁵. V roce 1993 byly přijaty dva zákony chránící lidská práva a svobody. Jedná se o zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, (dále jen ÚČR)³⁶ a zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (dále jen LZPS)³⁷, které svým obsahem vytvořily mantinely, ve kterých se problematika OaZTP vyvíjela. Dalším důležitým mezníkem byla novela provedená zákonem č. 283/1991 Sb., o PČR³⁸, schválena dne 21. 6. 1991. Touto novelou vzniká nový sbor PČR, který je podle zákona oprávněn užívat operativně pátrací prostředky a operativní techniku. V roce 2005 byl přijat Zákon o elektronických komunikacích (dále jen ZoEK)³⁹, který nahrazuje předchozí zákon č. 151/2000 Sb., o telekomunikacích, který má těsný vztah se současnou právní úpravou institutů OaZTP podle § 88 a § 88a TrŘ. Novelou zákona č. 177/2008 Sb.,⁴⁰ vstupují do problematiky § 88 TrŘ obsáhlé změny, které striktně omezují a zpřisňují způsoby, kterými je možné nařídit úkony OaZTP. Novela nově zavedla např. povinnost informovat odposlouchávanou osobu o uskutečněném odposlechu a povinnost obeznámit odposlouchávanou osobu o časovém úseku, ve kterém byl odposlech uskutečněn. Také vznikla povinnost průběžně zjišťovat, zda stále přetrvávají důvody, pro které byl příkaz k úkonu OaZTP vydán. Novela

---

³⁵ Zákon č. 178/1990 kterým se mění a doplňuje trestní řád, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 18.5.1990 v částce 32, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzheyf6mjxhawta>

³⁶ Zákon č. 1/1993 Ústava České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č.1, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mjnhhe>

³⁷ Zákon č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součást ústavního pořádku České republiky dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mrngi>

³⁸ Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 11.8.2008, v částce 91, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mrxgmwtco>
a

³⁹ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), zveřejněný ve sbírce zákonů České republiky dne 31.3.2005, v částce 43, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mjsg4wtimi&groupIndex=0&rowIndex=0>

⁴⁰ Zákon č. 177/2008Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 28.5.2008, v částce č. 57, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mjxg4wta&groupIndex=0&rowIndex=0>

odposlouchávaným osobám přinesla také možnost soudního přezkumu zákonnosti, kdy vzniká právo zažádat u Nejvyššího soudu o přezkum zákonnosti vydaného soudního příkazu. Dále byla v novele zakotvena podmínka, podle které je možné využít odposlechu pouze v případě, kdy není možné důležité informace získat jiným způsobem a všechny ostatní možnosti získat požadované informace již byly vyčerpány. V roce 2009 vznikla novela trestního řádu č. 41/2009 Sb.,⁴¹ která vnáší další změny do právní úpravy § 88, kdy se horní hranice zvláště závažných zločinů posunula z osmi na deset let. Uvedená novela nepřinesla do problematiky nic nového, naopak mnoho postupů zkomplikovala.

Zákonem č. 459/2011 Sb.,⁴² se v podstatě navrácí právní úprava platná před vznikem novely z roku 2009. Znění §88 odst. 1 bylo upraveno takovým způsobem, aby vymezení trestných činů, pro které je možná aplikace úkonů OaZTP, bylo potřebně rozsáhlé.

3.4 Zhodnocení platné právní úpravy § 88 TrŘ

V této kapitole bude nastíněn základní právní rámec, ve kterém orgány PČR realizují úkony OaZTP.

3.4.1 Nařízení úkonu OaZTP (viz. příloha č.1)

Institut OaZTP je v České republice zakotven v TrŘ v paragrafech § 88 a § 88a TrŘ v hlavě čtvrté, oddíle sedmém „*Předběžná opatření a zajištění osob, věci a jiných majetkových hodnot*“. Náležitosti pořizování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu jsou formulovány v devíti odstavcích ustanovení § 88 TrŘ, kde je detailně popsán celý proces realizace úkonu OaZTP, od vydání příkazu soudu až po přezkum zákonnosti OaZTP. V ustanovení § 88 odst. 1 trestního řádu je

---

⁴¹ Zákon č. 41/2009Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9.2.2009, v částce č. 12, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqgayv6mrwguwto>

⁴² Zákon č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 30.12.2011, v částce č.159,dostupné na:<https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqgeyv6nbvhewta&groupIndex=0&rowIndex=0>

nejprve definována použitelnost tohoto zajišťovacího prostředku, kde je stanoveno že: „...*odposlech a záznam telekomunikačního provozu lze užít, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let.*...“⁴³ Dále vyjmenovává konkrétní skutkové podstaty, při jejichž šetření je možné použít odposlech a záznam telekomunikačního provozu. (viz tabulka č. 2) Jde o trestné činy, které jsou páčány prostřednictvím komunikačních zařízení, připojených do sítě telekomunikační infrastruktury. Uvedená paragrafová znění vymezují typovou závažnost těchto trestných činů, která je dána požadavkem na subjektivní stránku trestného činu.⁴⁴

Tabulka č. 2 Skutkové podstaty při jejichž šetření je možno užít úkonů OaZTP

je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let
§ 226 pletichy v insolvenčním řízení
§ 248 odst. 1 pís. e) a odst. 2 až 4 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže
§ 256 zjednání výhody při zadá veřejné zakázky při veř. soutěži a veř. dražbě
§ 257 pletichy při zadání veř. zakázky a veř. dražbě
§258 pletichy při veřejné dražbě
§329 zneužití pravomoci úřední osoby
§ 345 odst. 3–5 křivé obvinění
§ 346 odst. 3–5 křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek
§347 odst. 3–5 křivé tlumočení
Jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva

Zdroj: Vlastní zpracování autora

3.4.2 Vydání soudního příkazu

Ustanovení § 88 odst. 2 trestního řádu stanoví, jaký konkrétní orgán činný v trestním řízení vydává příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, formální a obsahové náležitosti příkazu, dobu, po kterou se OaZTP bude provádět. „*Narídit OaZTP je možné realizovat pouze na základě příkazu soudu, který je*

⁴³ §88 odst.1 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁴⁴ MATOCHA, Jakub; Příkazy k odposlechu a jejich formálně-materiální posouzení. Bulletin - advokacie, 3. 4. 2018, dostupné na <http://www.bulletin-advokacie.cz/prikazy-k-odposlechu-a-jejich-formalnematerialniposouzeni?browser=full>

*oprávněn vydat pouze předseda senátu v jednání před soudem, v přípravném řízení soudce na návrh státního zástupce.*⁴⁵

3.4.3 Formální náležitosti soudního příkazu

Příkaz k OaZTP musí být vydán písemně a musí být řádně odůvodněný, včetně odkazu na mezinárodní smlouvu. V soudním příkaze musí být uvedeno zejména:

1. účastnická stanice nebo zařízení včetně přesného identifikátoru uživatele
2. osoba, pokud je její totožnost známa, včetně jejích osobních údajů a dalších upřesňujících údajů
3. taxativně uvedený trestný čin uvedený v §88 TrŘ, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva,
4. přesný časový úsek, po který bude institut OaZTP realizován.

Časový úsek, po který je institut OaZTP standardně povolován, je v § 88 odst. 2 taxativně uveden na dobu čtyř měsíců.⁴⁶ Soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu může dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prodloužit, a to i opakovaně, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.⁴⁷ Průběžné vyhodnocování výsledků OaZTP a jeho případné dřívější ukončení je upraveno v ustanovení § 88 odst. 3. *„Pokud důvody pro pokračování úkonu pomínuly, je policejní orgán povinen úkon ihned ukončit, a to i v případě, že neuplynula doba určená pro realizaci úkonu*

---

⁴⁵ §88 odst.2 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁴⁶ §88 odst.2 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁴⁷ § 88 odst.4 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

uvedená v soudním příkazu.“⁴⁸ Tuto skutečnost policejní orgán bezodkladně písemně oznámí předsedovi senátu, který příkaz k odposlechu vydal a v přípravném řízení také státnímu zástupci a soudci. V přípravném řízení soudce bezodkladně zašle opis příkazu OaZTP státnímu zástupci. Bez příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, ustanovení § 88 odst. 5 TrŘ, může OČTŘ provádět OaZTP se souhlasem uživatele odposlouchávané stanice pouze v případě, je-li vedeno trestní řízení pro vybrané trestné činy.

3.4.4 Odůvodnění soudního příkazu

Úkon OaZTP je jedním z nejefektivnějších nástrojů v rukách PČR při odhalování závažné trestné činnosti. Podmínky pro nařízení úkonu OaZTP jsou v ČR nastaveny velice důsledně. Úkony umožňují OČTŘ zasáhnout do základních lidských práv a svobod osob, které spolu komunikují. V zásadě jde o zásah do ústavně garantovaného práva na soukromí, dle článku 7 odst. 1 a článku 13 Listiny základních práv a svobod, spočívající v ochraně tajemství zpráv přenášených telefonem, telegrafem nebo jiným zařízením a dále dle článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod spočívající v ochraně obsahu přenášených zpráv a informací.

Proces odůvodnění vzniká již na úrovni PČR, kdy policista vyhodnotí jako nutnou potřebu odposlechu za účelem získání důkazů o podezřelých nebo trestné činnosti. Toto rozhodnutí musí být opřeno o konkrétní důkazy nebo podezření. Následně policista předkládá žádost o povolení k odposlechu státnímu zástupci. Žádost musí obsahovat důvody a argumenty pro odposlech, a musí plnit předepsané zákonné požadavky. OČTŘ svým dosavadním šetřením garantují, že jsou naplněny podmínky pro jejich vydání, jak vyslovil ÚS ve svém nálezu, sp. zn. II ÚS 789/06: *„Nezbytnost zkoumání, zda žádost o vydání příkazu podle § 88 odstavce 1 trestního řádu byla podána v řádně zahájeném trestním řízení , vyplývá přímo z článku 13 Listiny základních práv a svobod ve spojení s článkem 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod ve spojení s článkem 8 odstavce 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a je nerozhodné, že se o této povinnosti výslovně nezmiňuje i*

---

⁴⁸ § 88 odst.3 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

*zákon*⁴⁹. Následně je žádost předložena soudci, který zváží, zda jsou splněny všechny podmínky pro udělení povolení k užití OaZTP. Pokud užití OaZTP povolí, musí být vydáno písemně formou soudního příkazu, musí obsahovat zákonné náležitosti dle § 88 odstavec 1,2, které má povahu rozhodnutí svého druhu⁵⁰. Nejvyšší soud ČR se ve svém usnesení vyslovil takto: „*V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které odůvodňují vydání tohoto příkazu. Jestliže soud tyto důvody v příkazu neuvede a nevysvětlí, proč nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo proč by bylo jinak jeho dosažení podstatně ztížené a omezi se toliko na popis stíhaného skutku a obecné konstatování, že uvedeným odposlechem lze zjistit podstatné okolnosti, vedoucí přímo k pachateli trestné činnosti a ztotožnění osob, které se na trestné činnosti podílely, porušuje tím ustanovení § 88 odst. 1, odstavec 2 TrŘ.*“⁵¹ *Příkaz musí být individualizován ve vztahu ke konkrétní osobě, která je uživatelem telefonní stanice. Pokud tato skutečnost nevyplývá ze zjištění, že se jedná o majitele telefonní stanice, musí být zdůvodněno, na základě jakých zjištění je dovozováno, že ji má v držení a že ji skutečně používá, nebo ji v minulosti v nikoliv nepodstatné míře používal, a že tak bude s vysokou pravděpodobností činit i v budoucnu.*“⁵² V příkazu soudu musí být jasně uveden uživatel, identifikátor stanice, což je uvedeno v nálezu Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 615/06.“ Úkon OaZTP musí sloužit primárně k objasnění trestné činnosti, která byla spáchána na základě již získaných důkazů, nikoli jako prostředek k následnému získání důkazů směřujícího k potvrzení zatím neověřeného podezření o spáchání trestného činu. To uvádí Ústavní soud v nálezu sp. zn. II.ÚS 618/06 když říká že: „*Může tedy být vydán jen řádně zahájeném trestním řízení pro zákonem kvalifikovanou trestnou činnost a musí být podložen relevantními indiciemi, z nichž lze dovodit důvodné podezření ze spáchání takového trestného činu,*“ V nálezu Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 789/06 je dále uvedeno, že: „*Z hlediska ústavně*

---

⁴⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2007 sp. Zn. II. ÚS 789/06 Publikováno 150/207 U Sn, Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, 46/200 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwenzygyzdgx3vom>

⁵⁰ Tzn 24/95: „Odposlech a záznam telekomunikačního provozu může nařídít za podmínek ustanovení § 88 odst. 1, 2 tr. ř. předseda senátu nebo soudce příkazem, který má povahu rozhodnutí svého druhu; nejde o usnesení ve smyslu § 119 odst. 1 tr. ř. ani o opatření.“

⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 4 Pzo 3/2013, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwemzqgizdqmk7nzzq>

⁵² Nález Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2007 sp. zn. II. ÚS 615/06 Publikováno SR 9/2007 s. 338 Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, 45/2007 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaydox3tojtjsx3tl4ztgoa>

chráněných základních práv je nepřijatelné, aby zahájení úkonů k objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin podle podle § 158 odstavec 3 TrŘ, např. ve formě odposlechu, bylo zneužíváno jako prostředku k teprve dodatečnému opatřování podkladů pro tento postup, tj. samotné důvodnosti podezření“⁵³ Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn II ÚS 502/2000 jasně deklaroval, že nedodržení zákonných náležitostí a podmínek k vydání příkazu k odposlechu vytváří nezákonnost důkazu provedeného v trestním řízení, což může zásadně narušit průběh trestního řízení před soudem. Konkrétně: „Porušení těchto pravidel při pořizovaném získávání těchto dalších důkazů vytváří nezákonnost důkazu provedeného v trestním řízení a má samo o sobě za následek, že i proces hodnocení důkazů trpí zásadní vadou.“⁵⁴

Pro doplnění je možné ocitovat názor bývalého prezidenta Soudcovské Unie JUDr. Libora Vávry, který se ve svém článku nazvaném „Povolování odposlechu a jejich použitelnost v trestním řízení“ zamýšlí nad odůvodňováním soudních příkazů v rámci schvalování úkonů OaZTP. V článku konstatuje, že: „V celé řadě států v Evropě žádné odůvodnění odposlechu neexistuje. Soud jednoduše otiskne razítko s povolením. U nás jsme si však vytvořili mnohem přísnější podmínky pro to, aby soudce i v raném stádiu trestního řízení odůvodnil, proč zásah do soukromé sféry fyzické osoby povoluje.“⁵⁵

3.4.5 Rozhodovací praxe Soudního dvora EU

Pro porovnání situace v České republice a ostatních státech Evropské unie bude dobré vzájemně porovnat proces, který předchází vydávání soudního příkazu. V této souvislosti je možné připomenout, že konkrétní požadavky na odůvodnění úkonů OaZTP nestanoví ani Evropský soud pro lidská práva, (dále jen ESLP) neboť klade důraz na jiné skutečnosti, zejména aby byl zásah v souladu se zákonem dané

---

⁵³ Nález Ústavního soudu ze dne 27. 9. 2007 sp. Zn. II. ÚS 789/06, Publikováno 150/207 U Sn, Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, 46/200 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwenzygyzdx3vom>

⁵⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 22.1.2001sp. Zn. II ÚS 502/2000, Publikováno SR 4/2001 s.19 11/2001 Sbíрка nálezů a usnesení ÚS, 21/2001USn dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njuwexzsgaydcx3tojtix3t14yts&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>

⁵⁵ Vávra Libor; Povolování odposlechu a jejich využitelnost v trestním řízení, Kongres Právní prostor 2017 dostupné na: <http://www.kongrespravni prostor.cz/>

země. Dle názoru ESLP jsou zákonné záruky dostatečné, když je zákonem jasně definován okruh odposlouchávaných osob, druh trestných činů při jejichž stíhání lze úkonu OaZTP použít a je striktně vymezena doba odposlechu, způsob nakládání se získanými daty.⁵⁶ V otevřených zdrojích je možno nalézt rozhodnutí Soudního dvora EU který ve svém rozsudku ve věci C-349/21 HYA konstatuje, že: „ ... *nebrání praxi, podle níž je sledování, zaznamenávání a uchovávání telefonních hovorů podezřelých osob prostřednictvím obecného vzorového textu, ve kterém se bez jakékoli individualizace pouze tvrdí, že byla dodržena zákonná ustanovení povolení, pokud obviněná osoba, která byla předmětem sledování, může spolehlivě zjistit důvody povolení a zpochybnit je na základě toho, že se podrobně seznámí s povolením a žádostí o toto povolení.*“ Uvedené rozhodnutí Soudního dvora EU znamená, že rozhodnutí povolující odposlech telefonních hovorů v členských státech EU nemusí obsahovat individualizované odůvodnění a může být vydáno na předtištěném formuláři který obsahuje formální tvrzení, že byla dodržena zákonná ustanovení. Dále je v rozsudku Soudního dvora EU uvedeno,.. „*Pokud žádost o povolení jasně vysvětluje důvody, na základě nichž měl dožadující orgán nebo úředník za to, že sledování má být povoleno, lze předpokládat, že důvody uvedené v žádosti jsou těmi důvody, které přesvědčily tohoto soudce k tomu, aby povolení vydal.*“ Z uvedeného textu vyplývá, že těžiště odůvodnění užití úkonu OaZTP leží na oprávněných subjektech, tedy orgánu PČR a státním zástupci a jejich žádosti.

3.4.6 Úkon OaZTP jako důkaz před soudem

Procesní použitelnost pořízeného záznamu OaZTP jako důkazu je upravena v ustanovení § 88 odst. 6 TrŘ. Záznam z úkonu OaZTP může být užit jako důkaz před soudem pouze za předpokladu, že je doplněn protokolem, který obsahuje údaje o místě, čase, způsobu a obsahu záznamu a orgánu, který jej realizoval. Jestliže je úkon OaZTP uskutečňován pomocí digitálního nahrávacího zařízení, tj, bez osobní ingerence konkrétní fyzické osoby, pak za osobu, která záznam ve smyslu stanovení § 88 provádí je nutno považovat příslušný útvar PČR. Významnou náležitostí protokolu je uvedení údajů o obsahu zpracovaného záznamu. To se netýká pouze

---

⁵⁶ Soudní dvůr Evropské unie (2023, únor). Rozsudek ve věci C-349/21 HYA and Others. Dostupné na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=270504&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2782667>

obsahu záznamu, ale také údajů o časech jednotlivých hovorů, telefonních číslech a uživatelích účastnických stanic, nebo odesílatelů a příjemců zpráv.⁵⁷

3.4.7 Likvidace záznamů OaZTP

Pokud nebyly za pomoci úkonu OaZTP zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je následná likvidace zjištěných informací upravena v ustanovení § 88 odst. 7 TrŘ. Jestliže nejsou realizací úkonu OaZTP zjištěny skutečnosti využitelné v trestním řízení, je policejní orgán povinen tyto údaje zničit.⁵⁸ Tato povinnost nastává po uplynutí tří let od právoplatného ukončení věci. Toto neplatí za předpokladu, že byl podán některý z opravných prostředků např. dovolání, obnova řízení nebo stížnost na porušení zákona. V takovém případě policejní orgán záznamy archivuje je do právoplatného ukončení věci, kdy záznamy předepsaným způsobem zničí. O likvidaci záznamů musí být sepsán protokol. Protokol o zničení policejní orgán zašle státnímu zástupci, jehož právoplatným rozhodnutím byla věc skončena, nebo v případě řízení před soudem předsedovi senátu prvního stupně na založení do spisu.⁵⁹ Zvláštní kapitolou je likvidace záznamů z OaZTP, které se týkají komunikace mezi obviněným a obhájcem. V §88 odst. 1 je uvedeno: „*Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřípustné. Zjistí-li policejní orgán při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam odposlechu bezodkladně zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít. Protokol o zničení záznamu založí do spisu.*“⁶⁰ V praxi to znamená, že komunikace mezi obviněným a obhájcem se likviduje okamžitě.

---

⁵⁷ §88 odst.6 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=141/1961&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵⁸ §88 odst. 7 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtcmbt>

⁵⁹ § 88 odst. 7 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtcmbt>

⁶⁰ § 88 odst. 1 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na:

3.4.8 Informační povinnost o nařízení OaZTP

Ustanovení § 88 odst. 8 trestního řádu upravující následné informování odposlouchávaných osob o provedeném OaZTP ze strany OČTŘ bylo vloženo novelou trestního řádu provedenou zákonem č. 177/2008⁶¹. Součástí této povinnosti je také poučení o právu podat k Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k OaZTP. Odstavec 9 obsahuje ustanovení, v jakých případech se shora uvedená informace nepodá. Výjimkou jsou případy, kdy je vedeno řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, anebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod třetích osob.⁶²

3.4.9 Údaje o telekomunikačním provozu §88a

V hlavě čtvrté, oddíle sedmém „*Předběžná opatření a zajištění osob, věci a jiných majetkových hodnot*“ „Odposlech a záznam telekomunikačního provozu“ je vedle § 88 uveden také § 88a, který se týká pouze údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, proto je potřeba se o tomto paragrafu také krátce zmínit. Právo na soukromí se vztahuje na informace, které jsou s komunikací pevně spojeny. Jde o doprovodné údaje, které obsahuje každá komunikace, a ISP tyto informace znají a drží pro možnou potřebu oprávněných orgánů a pro potřeby vyúčtování za poskytnuté služby. V tomto případě se nejedná o obsah komunikace.

3.5 Právo na soukromí

Právo na soukromí je jedno z nejdůležitějších základních lidských práv. Toto právo v sobě obsahuje právo na respektování soukromého života, kde se jednotlivce svobodně vyvíjí dle vlastních představ a chrání jednotlivce před nepřiměřenými

---

<https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtcmby>

⁶¹ § 88 odst. 8 Zákon č. 177/2008 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mjxg4wta>

⁶² § 88 odst. 9 Zákon č. 177/2008 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 28. 5. 2008, v částce č. 57, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mjxg4wta>

zásahy ze strany soukromých nebo veřejných subjektů. V souvislosti s tématem práce se jedná zejména o ochranu soukromí před úkony OaZTP realizovanými PČR.

3.5.1 Nadnárodní a evropský rozměr práva na soukromí

Právo na soukromí se promítá do mezinárodních smluv o lidských právech, ve kterých je garantována ochrana fyzické osoby, proti které směřuje zásah do jejích základních práv a svobod. Ve vzájemném vztahu mezi mezinárodněprávní úpravou a vnitrostátní úpravou platí princip přednosti, ustanovený v Článku 10. Hlavy první Ústavy ČR, kde se píše: „*Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.*“⁶³ Stejně principy platí také při aplikaci pramenů práva Evropské unie.⁶⁴

Základní smlouvou evropského systému ochrany lidských práv a svobod je Úmluva o ochraně základních práv a svobod,⁶⁵ (dále jen Úmluva) kde v Článku 8 je zdůrazněno právo na soukromí. V bodě 1. uvedeného článku se praví: „*Každý má právo na respektování rodinného a soukromého života*“ a dále je upřesněno: „*Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence.*“⁶⁷ Pojem „každý“ v sobě nese princip mezinárodní ochrany lidských práv každého jednotlivce. Pojmem „soukromý život“ se rozumí ochrana soukromí a korespondence. Smyslem Úmluvy je ochrana jednotlivce před neoprávněným zásahem státní moci do práv garantovaných Úmluvou. V tomto duchu se nese bod 2. Úmluvy, kde jsou upřesněny výjimky neboli limitační klausule,⁶⁶ za kterých je možno provést zásah do rodinného a soukromého práva. Zde je doslovně uvedeno: „*Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat, kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní*

---

⁶³ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, částce č. 1, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mjnh>

⁶⁴ REPÍK, Bohumil; Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo, 1. vydání. Praha: ORAC, 2002, 264 s., (Focus. Výběrové texty), ISBN 80-86199-57-6

⁶⁵ Úmluva o ochraně lidských práv a svobod byla přijata dne 4. listopadu 1950 členskými státy Evropy v Římě v návaznosti na všeobecnou deklaraci lidských práv a svobod z roku 1948, jménem České a Slovenské Federativní republiky byla Úmluva podepsána v Madridu dne 21. února 1991. dostupné také na:

<https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mrqhwtk&groupIndex=0&rowIndex>

⁶⁶ Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod, dostupné také na: <https://mintegration.zcu.cz/files/soubory/klicove-dokumenty/01-Hlavni-predpisy-a-Koncepcieintegracezincu/Umluva-o-ochrane-lidskych-prav-a-zakladnich-svobod.pdf>

bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“⁶⁷ Vztah mezi právem na soukromý život a právem na respektování soukromé korespondence je úzký. Ochranou korespondence, je vedle obsahové části komunikace také informace o proběhlém telefonním spojení, telefonních číslech komunikujících osob, délky a času uskutečněného spojení atd. Intenzita zásahu do garantovaného práva je dána jeho nezbytností. Josef Čentěš ve své práci *Odpočívanie - procesnoprávne a hmotnoprávne aspekty* píše cit: „...*Nezbytnosť si nĕlze vykladať ako „potrebnosť“ lebo „vhodnosť. V prípade odposlechu ide zejména o závažnosť trestného konaní, k jehož objasneniu je potreba užiť takto invazívneho prostriedku. Čím je trestne konanie závažnejší, tím hlbší môže byť zásah do práva na súkromie.*“⁶⁸ Dále Jozef Čentěš celou problematiku shrnul takto: „...*zásah do práva možno považovať za nevyhnutný v demokratickej spoločnosti len tehdy, ak konkrétny systém odpočívania zahrňa aj primerené a účinné záruky proti zneužitiu*“.

⁶⁹ Záruky poskytují účinné právní předpisy a kontrola jejich dodržování, jejichž smyslem je poskytnout přiměřenou ochranu fyzické osobě proti svévolnému zásahu do jejího soukromí. Aby byly vyčerpány všechny významné prameny mezinárodního práva, je potřeba ještě připomenout Všeobecnou deklaraci lidských práv (dále jen Deklarace).⁷⁰ Ačkoliv je Deklarace právně nezávazný dokument, je zdrojem pro všechny mezinárodní lidskoprávní úmluvy. Zde je možno zmínit článek 12, kde je uvedeno: „*Nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst.*“⁷¹ V evropském měřítku je pramenem primárního práva Listina základních práv Evropské unie, někdy též nazývána Charta EU.⁷² (dále jen Charta) Ratifikací Lisabonské smlouvy se Listina základních práv Evropské unie stala závaznou pro všechny členské státy Evropské unie.⁷³ V textu Charty EU se v Článku 7 praví: „*Každý má*

---

⁶⁷ ČENTĚŠ, Jozef: *Odpočívanie – procesnoprávne a hmotnoprávne aspekty*. Bratislava: C.H.Beck, 2013, 272 s. ISBN 978-80-89603-09-1 str. 11.

⁶⁸ Tamtéž

⁶⁹ Tamtéž

⁷⁰ Všeobecná deklarace lidských práv byla přijata VS OSN dne 10. prosince 1948. Deklarace byla inspirací pro vznik právně závazných dokumentů chránící lidská práva, ale také pro jednotlivé státy, které do svých ústav začlenily své národní katalogy lidských práv. V ČR jde o Listinu základních práv a svobod.

⁷¹ Tamtéž

⁷² Charta EU byla vyhlášena v roce 2000 v Nice ve Francii.

⁷³ Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod, dostupné také na: <https://mintegration.zcu.cz/files/soubory/klicove-dokumenty/01-Hlavni-predpisy-a-Koncepcieintegracezincu/Umluva-o-ochrane-lidskych-prav-a-zakladnich-svobod.pdf>

*právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a dopravovaných zpráv.*⁷⁴ Charta zdůrazňuje souvislost mezi ochranou soukromého života a soukromou komunikací.

3.5.2 Právo na soukromí z ústavního hlediska

Základní rámec ústavních aspektů práva na soukromí v podmínkách ČR definuje Článek 1. Ústavy České republiky (dále jen ÚČR): „*Česká republika je svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana.*“⁷⁵ Článek zdůrazňuje respekt k základním právům a svobodám jednotlivce. Požadavek ochrany individuální svobody před svévolným zásahem orgánů veřejné moci je explicitně uveden v Článku 4: „*Základní práva a svobody jsou pod ochranou soudní moci.*“⁷⁶ V Článku 9 odst. 3. je dále uvedeno: „*Výkladem právních norem nelze oprávnit odstranění nebo ohrožení základů demokracie.*“⁷⁷ Článek 10: „*Vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.*“⁷⁸ Každý orgán veřejné moci respektuje uvedená ustanovení při aplikaci práva jako ústavně konformní výkladový princip. Právní úprava dokazování v trestním řízení a jeho zákonnosti nachází svá konstitucionální východiska v ÚČR⁷⁹ a zejména v LZPS.⁸⁰ „*Trestní stíhání je možné vést pouze v souladu se zákonem, čemuž musí odpovídat i postup orgánů činných v trestním řízení, který musí*

---

⁷⁴ Český helsinský výbor, z.s.; Charta základních práv Evropské unie, zveřejněná 7.12.2000 na zasedání EU v Nice. Dostupné na: <http://www.helcom.cz/cs/charta-zakladnich-prav-evropske-unie-2/>

⁷⁵ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č. 1, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mjnh>

⁷⁶ Tamtéž

⁷⁷ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č. 1, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mjnh>

⁷⁸ Tamtéž

⁷⁹ Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č.1, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mjnh>

⁸⁰ Zákon č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č. 1, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mrngi>.

respektovat zákonné mantinely“.⁸¹ Dále čl. 13 stanoví, že: „nikdo nesmí porušit listovní tajemství ani tajemství jiných písemností a záznamů, at' již uchovávaných v soukromí, nebo zasílaných poštou anebo jiným způsobem, s výjimkou případů a způsobem, které stanoví zákon“.⁸² Obsahem zmíněného ustanovení je ochrana obsahu telefonické, elektronické či jiné komunikace, ale také doprovodných telekomunikačních dat.⁸³

3.5.3 Aspekty zásahu do práva na soukromí

OaZTP realizovaný PČR je závažným zásahem do základních lidských práv, zejména do práva na soukromí korespondence nebo komunikace. Zmíněný zásah je přípustný pouze tehdy, pokud je nevyhnutelný, zdůvodnitelný zájmem na ochraně společnosti proti závažným formám trestné činnosti. Pojem „nevyhnutelný“ znamená, že důkazy o trestné činnosti pachatelů nelze získat jiným způsobem. Kritériem pro posouzení míry zásahu oprávněného orgánu do práva na soukromí je komparace mezi potřebami společnosti a ochranou soukromí fyzické osoby. Rozhodnutí, která prolamují právo na soukromí, je nutné kumulativně hodnotit při splnění tří základních kritérií, kterými jsou: zásada legality, zásada legitimacy a zásada proporcionality.⁸⁴

Zásada legality – zkoumá, zda je zásah přesně v souladu se zákonem a zda je tento zákon dostupný, tedy veřejně publikovaný a předvídatelný,

Zásada legitimacy – zkoumá legitimitu zásahu do práva na soukromí, který je možný pouze za okolností plynoucích ze znění článku Úmluvy, kdy státní orgán nemůže do práva na soukromí zasahovat, kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné

---

⁸¹ Zjištění materiální pravdy a objasnění skutkového stavu věci nemůže být nadřazeno zásadě řádného zákonného procesu, neboť v demokratickém právním státě nesmí být umožněno zjišťování pravdy za každou cenu. In: ZAORALOVÁ, Petra; Procesní použitelnost důkazů v trestním řízení a její meze. Praha: Leges, 2018, 320 s. ISBN 978-80-7502-310-0, str. 23.

⁸² Tamtéž

⁸³ Nález Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2008 sp. Zn. II. ÚS 502/2000 Publikováno SR 4/2001 s. 19, Sbírka nálezů a usnesení dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembqgfpvg4s7grpxgxzrhe&groupIndex=0&rowIndex=0>

⁸⁴ ČENTĚŠ, Jozef; Odpočívanie – procesnoprávne a hmotnoprávne aspekty. Bratislava: C.H.Beck, 2013, 272 s. ISBN 978-80-89603-09-1 str. 57.

bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.“⁸⁵

Zásada proporcionality – Smyslem je vytvoření rovnováhy mezi právem na soukromí a společenskou potřebou jeho omezení. Zásah musí být přiměřený sledovanému cíli a je nutné definovat podstatu práva, které se má omezit. Přípustnost zásahu do práva na soukromí se hodnotí ze čtyř hledisek.

vhodnosti – posouzení, zda navržené opatření naplní sledovaný cíl,

potřebnosti – posouzení, zda není možné sledovaného cíle dosáhnout jinak

přiměřenosti – omezení soukromého práva nesmí svými negativními dopady převyšovat pozitiva, která představují společenskou potřebu jeho omezení,

minimalizace – využití možností, minimalizující zásah do chráněného práva.⁸⁶

3.6 Postup policejního orgánu při vyžadování úkonů OaZTP

Úkony OaZTP pro potřeby OČTR podle § 88 a § 88a TrŘ realizuje Útvar zvláštních činností Služby kriminální policie a vyšetřování. (dále jen ÚZČ) Provedení úkonu oprávněný subjekt vyžaduje výhradně na tomto specializovaném pracovišti.

3.6.1 Vyhotovení žádosti

Při vyžadování úkonu policejní orgán postupuje následovně. Policejní orgán (vyžadovatel) vyhotoví žádost o úkon OaZTP, kde stručně vyhodnotí skutkový stav trestní věci a zdůvodní jeho provedení. Uvede, jaké skutečnosti významné pro trestní řízení v záznamech očekává a proč se domnívá, že v záznamech budou obsaženy. Dále v žádosti uvede jméno, adresu nebo název uživatele, je-li jeho totožnost známa a dobu, po kterou se bude úkon OaZTP provádět a identifikátor zařízení. Vyžadovatel je před schválením žádosti povinen projednat celkový postup na specializovaném

---

⁸⁵ Článek 8 odst. 2 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod, dostupné také na: <https://mintegration.zcu.cz/files/soubory/klicove-dokumenty/01-Hlavni-predpisy-a-Koncepceintegracecizincu/Umluva-o-ochrane-lidskych-prav-a-zakladnich-svobod.pdf>

⁸⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 20. 12. 2011 Pl. ÚS 24/11 Publikováno 217/2011 U Sn, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, 63/2011 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=njptembrgfpemjx152xg3q>

pracovišti.⁸⁷ Ten žádost posoudí a rozhodne, zda je úkon v požadovaném rozsahu a termínu proveditelný⁸⁸. Žádost se vždy vztahuje se k číslu jednacímú trestního spisu, nebo k číslu jednacímú mezinárodní právní pomoci⁸⁹ Vedoucí policista, který žádost schvaluje, odpovídá za její řádné vyplnění, odůvodnění a soulad s právními předpisy. Žádost se vyhotovuje písemně pro potřebu specializovaného pracoviště, oprávněného žadatele, státního zástupce a soudu.

3.6.2 Realizace úkonu na specializovaném pracovišti ÚZČ PČR

Soudní příkaz dle § 88 odst. 1 nebo 5 (žádost se souhlasem odposlouchávaného obě varianty mají stejnou právní váhu) předá policejní orgán se žádostí o provedení úkonu příslušnému pracovišti ÚZČ, kde projedná způsob zpracování požadavku a způsob předání záznamů. V žádosti uvede číslo jednacímú trestního spisu, ke kterému má být odposlech a záznam telekomunikačního provozu prováděn.⁹⁰

Vyžadující policejní orgán průběžně vyhodnocuje, zda důvody příkazu k OaZTP nadále trvají. Pokud důvody k odposlechu pominuly, je vyžadující policejní orgán povinen odposlech a záznam telekomunikačního provozu ihned ukončit. Tuto skutečnost bezodkladně písemně oznámí ÚZČ. Totéž následně sdělí předsedovi senátu, který příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydal. V přípravném řízení tyto okolnosti sdělí rovněž státnímu zástupci a soudci. O předčasném ukončení odposlechu je policejní orgán povinen bez odkladu informovat také např. uživatele, který dal souhlas k odposlechu.¹²¹ Výsledkem realizace úkonu OaZTP je zvukový záznam rozhovoru účastníků odposlouchávané stanice, pořízený automatickým záznamovým zařízením, bez přímé účasti konkrétní osoby. Obsah je zaznamenaný na nepřepisovatelném přenosném datovém médiu, který obsahuje

---

⁸⁷ Čl.5 ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 139/2012 dostupné na: <https://www.policie.cz/clanek/interni-akty-rizeni-uchovani-dat.aspx>

⁸⁸ Čl.5 ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 139/2012 dostupné na: <https://www.policie.cz/clanek/interni-akty-rizeni-uchovani-dat.aspx>

⁸⁹ Čl.3 ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 139/2012 dostupné na: <https://www.policie.cz/clanek/interni-akty-rizeni-uchovani-dat.aspx>

⁹⁰ Čl. 3 ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 139/2012

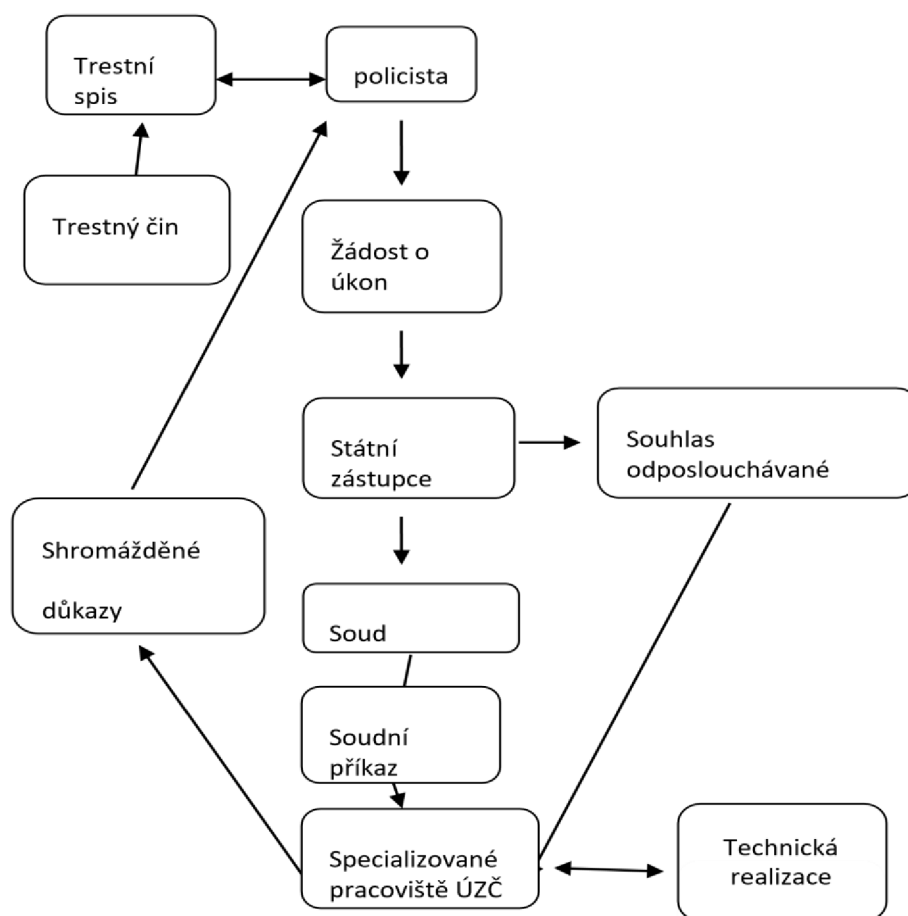
veškerou komunikaci vedenou prostřednictvím odposlouchávané stanice za rozhodné období.⁹¹

Vyžadující policejní orgán je po ukončení úkonu odposlechu povinen vyzvednout všechny pořízené archivní záznamy na ÚZČ nejpozději 20 dnů po ukončení úkonu, následně provést vyhodnocení a příslušné statisticko-analytické údaje vložit do systému MU II. Pokud při odposlechu a záznamu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, záznamy se bezodkladně po třech letech od pravomocného skončení věci předepsaným způsobem zničí. Současně vyžadující orgán požádá ÚZČ, aby obdobně zničil i záznamy dosud nepředané, a protokol o jejich zničení vyžadujícímu policejnímu orgánu zaslal. Má-li být záznam OaZTP využit jako důkaz v řízení před soudem, vyžádá si policejní orgán prostřednictvím ÚZČ jeho autorizaci vyhotovením protokolu s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu jeho provedení, jakož i s údaji o osobě, která záznam pořídila, nebo s údajem, že záznam byl pořízen automaticky, bez účasti konkrétní osoby. Záznam lze použít jako důkaz i v jiné trestní věci, pokud byl tento záznam pořízen v souladu s TrŘ nebo s tím souhlasí uživatel odposlouchávané stanice. Nařídí-li předseda senátu nebo soudce, k objasnění věci důležitých pro trestní řízení, zjistit ÚoTP, nebo vydá-li k poskytnutí těchto údajů souhlas uživatel telekomunikačního zařízení, ke kterému se mají požadované údaje vztahovat, nebo je-li potřeba zjistit od ISP informace související s poskytováním těchto služeb např. údaje ze smlouvy mezi poskytovatelem služby a zákazníkem, zajistí policejní orgán jejich vyžádání taktéž prostřednictvím specializovaného pracoviště ÚZČ.

---

⁹¹ Čl. 14 ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 139/2012

Obrázek č. 1 Schéma činností OČTŘ v procesu schvalování úkonu OaZTP

Zdroj: Vlastní zpracování autora

3.7 Kontrolní mechanismy jako nedílná součást realizace úkonů OaZTP

Úkony OaZTP jsou velmi citlivým společenským tématem, kdy institut OaZTP vstupuje do ústavou garantovaných základních lidských práv a svobod. Proto je nutné, aby byly během celého procesu OaZTP nastaveny důsledné kontrolní mechanismy, vylučující jakékoliv pochybení během celého procesu realizace OaZTP. Kontrolní mechanismy je možno rozdělit na vnitřní a vnější.

3.7.1 Vnitřní kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrolní mechanismy obsahují předpisy o manipulaci s písemnostmi a elektronickými záznamy vzniklými v souvislosti s realizací úkonů OaZTP, které jsou prováděny striktně v souladu s interními akty řízení a dotčenými právními

předpisy. „Každý jednotlivý úkon je prokazatelný, a tedy i kontrolovatelný.“⁹² Vnitřní kontrolní mechanismy představují zejména procesy zpracování žádosti o OaZTP před jejím předložením státnímu zástupci, jehož nedílnou součástí je její schválení vedoucím funkcionářem. Po doručení žádosti a příkazu na specializované pracoviště určený policista tohoto pracoviště stanoví způsob provedení a zajištění úkonu OaZTP a dále určí, kdo a jakým způsobem je oprávněn získané informace od specializovaného pracoviště přebírat. Přistupovat do systému může pouze oprávněná osoba po své individuální identifikaci. Identifikace všech přístupů do systému jsou archivovány v centrálně dostupné technologii ÚZČ. Každá oprávněná osoba je v souladu s plánem rozvoje bezpečnostního povědomí povinna zajistit poučení uživatelů, administrátorů, osob zastávajících bezpečnostní role o jejich povinnostech a bezpečnostní politice formou pravidelných školení.⁹³ Aktivaci úkonů OaZTP vůči telekomunikačním operátorům provádí zvláštní oddělení ÚZČ – Centrum informačních systémů (dále jen CIS).

3.7.2 Vnější kontrolní mechanismy

K vnějším kontrolním mechanismům patří kontrola ze strany státních zastupitelství, soudů, Úřadu na ochranu osobních údajů a zejména Poslanecké sněmovny. V zákoně o PČR, č. 273/2008 Sb., je problematika kontroly použití OaZTP zařazena do § 98, kde je uvedeno, že pro výkon kontroly Poslanecká sněmovna zřizuje kontrolní orgán, který se nazývá Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací. Dále je zde stanovena povinnost ministra vnitra předkládat Poslanecké sněmovně nejméně dvakrát ročně zprávu o použití

---

⁹² Závazný pokyn policejního prezidenta ZPPP č. 186/2011, o vyžadování odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu a údajů o uskutečněném telekomunikačním provozu, ve znění závazného pokynu policejního prezidenta č. 139/2012 dostupné na: [Interní akty řízení, uchování dat - P https://www.policie.cz/clanek/interni-akty-rizeni-uchovani-dat.aspx](https://www.policie.cz/clanek/interni-akty-rizeni-uchovani-dat.aspx) policie České republiky

⁹³ Vyhláška č. 82/2018 o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti), zveřejněná ve Sbírce zákonů České republiky dne 28.5.2018, v částce č. 43 str. 1122-1163, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqge4f6obsfuya>

těchto prostředků, ministr vnitra jednou ročně předkládá vládě, příslušnému výboru Poslanecké sněmovny a kontrolnímu orgánu analýzu použití úkonů OaZTP.⁹⁴

3.8 Ochrana osobních údajů.

Velmi důležitým momentem při realizaci OaZTP je ochrana osobních údajů. Zpracování osobních údajů v rámci činnosti Policie ČR regulují tři základní předpisy, zákon č. 101/2000Sb., o ochraně osobních údajů dále jen ZOOÚ, kdy smyslem tohoto zákona je v LZPS určené právo na ochranu občana před neoprávněným zasahováním do jeho soukromého a osobního života a neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů, zákon č. 273/2008 Sb., o PČR, který je k zákonu o ochraně osobních údajů ve vztahu speciality.⁹⁵ Ochrana skutečností, se kterými se policista v rámci realizace úkonu OaZTP seznámil, je garantována povinností policistů zachovávat při plnění úkolů PČR mlčenlivost.⁹⁶ Nejdůležitějším předpisem je zákon č. 207/2011 Sb., ze dne 8. června 2011, kterým se mění TrŘ a nově v § 8d zní: „*Nikdo nesmí bez souhlasu osoby, které se takové informace týkají, zveřejnit informace o nařízení či provedení odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu podle § 88 nebo informace z něj získané, údaje o telekomunikačním provozu zjištěné na základě příkazu podle § 88 a, nebo informace získané sledováním osob a věci podle § 158 d odst. 2 a 3, umožňující zjištění totožnosti této osoby a nebyly-li použity jako důkaz v řízení před soudem*“⁹⁷

3.9 Systém MU II

Systém MU II je určen jako statistický nástroj ke zmapování skutečného stavu v oblasti nasazování úkonů OaZTP realizovaných v rámci trestního řízení na

---

⁹⁴ § 98 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 11.8.2008, v částce 91, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁹⁵ V praxi to znamená, že existuje-li v těchto zákonech rozdílná právní úprava ve stejné věci, použije se přednostně ustanovení speciálního zákona

⁹⁶ § 115 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 11.8.2008, v částce 91, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁹⁷ Zákon č. 207/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 19.7.2011, v částce č. 73, Dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqgeyv6mrqg5pwi6q>

specializovaném pracovišti ÚZČ. Systém MU II je určen ke sběru, systematizaci, evidenci a vyhodnocení údajů o počtech nasazených úkonů dle TrŘ, jejich efektivity a charakterizování struktury trestné činnosti, ke které byly úkony užity. Neexistuje jediný úkon, který by byl v rámci PČR realizován a který by nebyl zaznamenán v tomto systému. Data do systému vkládá po ukončení úkonu oprávněný policista. Policista zpracovávající spis požádá o provedení úkonu ÚZČ. Specializované pracoviště předá údaje do databáze statistiky úkonů, po ukončení úkonu jsou vybrané údaje předány na statisticko-analytický server MU II. Policista po ukončení úkonu prostřednictvím webové stránky v databázi Analyticko-statistického serveru doplní chybějící informace a posoudí efektivitu úkonu. Jedná se o povinnost stanovenou v souladu s §98 zákona 273/2008 Sb. kontrola použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí, rušení provozu elektronických komunikací.⁹⁸ Údaje z tohoto systému nejsou veřejně dostupné. Při vyhodnocování úkonů jde o to zjistit, zda byl úkon přínosem pro trestní řízení, tedy efektivní. Vyhodnocení má také ten smysl, že např. kontrolní orgán se může ptát, proč byl úkon neaktivní a z jakého důvodu. Důvody tohoto stavu mohou být různé, např. uživatel komunikačního zařízení ztratil, prodal, nebo mu bylo odcizeno. Často je také možné, že se mobilní komunikační zařízení dostalo do rukou někoho jiného. V ten moment se musí úkon OaZTP dle zákona okamžitě ukončit a pořízené záznamy protokolárně zničit. Systém MUII je dalším kontrolním mechanismem regulující počty realizovaných úkonů OaZTP.

3.10 Srovnání české a slovenské právní úpravy úkonů OaZTP

Česká a Slovenská republika tvořily do počátku devadesátých let jeden stát, a proto právní úpravy institutu OaZTP v České a Slovenské republice nesou společné rysy. Ve Slovenské republice je problematika OaZTP ukotvena v zákoně č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok (dále TP),⁹⁹ kde se v hlavě páté, která upravuje zabezpečování

---

⁹⁸ § 98 Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 11.8.2008, v částce 91, dostupné také na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=273/2008&typeLaw=zakon&what=Cisl_o_zakona_smlouvy

⁹⁹ § 4 odst. 1 Trestný poriadok upravuje postup orgánov činných v trestnom konaní a súdov tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní, pričom treba rešpektovať základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb. dostupné na: <https://www.slovlex.sk/pravnepredpisy/SK/ZZ/2005/301/20180701>

informací, nachází ustanovení § 115, kde je v jedenácti odstavcích zakotvena právní úprava „odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky“ Ve Slovenské republice doplňuje výše uvedená ustanovení zákon č. 352/2011 Z.z., o elektronických komunikáciach.

3.10.1 Vydání příkazu soudu

Dle §115 odst. 1 TP slovenská právní úprava umožňuje využít OaZTP pro rozsáhlejší okruh trestných činů než česká právní úprava, kdy nařídít odposlech a záznam telekomunikačního provozu je možno u zločinů, jejichž horní hranice trestní sazby převyšuje pět let. (*v české právní úpravě je to osm let*) Dále §115 odst. 1 TP vymezuje konkrétní trestné činy, pro které je možné odposlech nařídít v případě, že je vedeno trestní řízení pro korupci, trestné činy extrémismu, trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele, trestný čin legalizace výnosů z trestné činnosti, nebo pro jiný úmyslný trestný čin k jehož stíhání zavazuje mezinárodní smlouva.¹⁰⁰ Provedení úkonu OaZTP bez soudního příkazu, slovenská právní úprava na rozdíl od české právní úpravy v jisté míře umožňuje, *pokud jde o věc, která nesnese odkladu a příkaz soudce v přípravném řízení není možné získat předem*. V tomto případě může před začátkem trestního stíhání, nebo v přípravném řízení, vydat příkaz státního zástupce. Takto vydaný příkaz musí do 24 hodin potvrdit soudce, jinak ztrácí platnost. V české republice je možnost provést úkon OaZTP bez soudního příkazu pouze se souhlasem uživatele, nebo u závažných, v TrŘ taxativně vymezených trestných činů.¹⁰¹ Ve slovenské úpravě platí, že advokát nesmí souhlasit s odposloucháváním svého telefonu, kterým komunikuje se svými klienty. Platí podmínka, že příkaz k odposlechu je možné vydat pouze v případě, že jim budou

---

¹⁰⁰ § 115 odst. 1 Trestný poriadok: „V trestnom konaní o zločine, korupcii, trestných činoch extrémizmu, trestnom čine zneužívania právomoci verejného činiteľa, trestnom čine legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 a 234 Trestného zákona alebo pre iný úmyselný trestný čin, o ktorom na konanie zavazuje medzinárodná zmluva, možno vydat' príkaz na odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky, ak možno dôvodne predpokladať, že budú zistené skutočnosti významné pre trestné konanie.“ dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20180701>

¹⁰¹ § 88a odst. 5 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9.12.1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtcmbw>

zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení a že sledovaného účelu nelze dosáhnout jinak, anebo bylo-li by jeho dosažení značně ztíženo.¹⁰²

3.10.2 Náležitosti příkazu k OaZTP

Příkaz soudu musí být v České i ve Slovenské republice vydán písemně a musí být odůvodněný. Nezákonně získané informace není možné použít pro účely trestního řízení a musejí se podle předepsaného způsobu bezodkladně zničit.¹⁰³ Soudní příkaz v Čechách i na Slovensku musí obsahovat stejné náležitosti, dle slovenské právní úpravy může být odposlech nařízen *maximálně na dobu šesti měsíců, který může být opakovaně prodloužen o další dva měsíce*.¹⁰⁴ V České republice je možné nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu pouze na 4 měsíce, případně je možno úkon o další čtyři měsíce prodloužit, a to i opakovaně, ale jen soudce vyššího stupně

3.10.3 OaZTP jako důkaz v trestním řízení

Podmínky, za kterých je možné použít OaZTP jako důkaz v trestním řízení, udává ve Slovenské republice §115 odst. 6. TP.¹⁰⁵ Dle uvedeného ustanovení je nutné připojit doslovný přepis záznamu. V přepisu je nutné uvést údaje o místě, času, orgánu, který záznam vyhotovil a zákonnosti vykonávání odposlechu. Přepis odposlechu se zakládá do spisu a utajuje se podle předpisů o ochraně utajovaných skutečností. V TP je na rozdíl od TrŘ explicitně uvedena možnost, že *po ukončení odposlechu má obhájce nebo obviněný možnost si na své náklady poříditi opis v rozsahu, v jakém to uznají za vhodné*. Záznam telekomunikačního provozu je možné v přípravném řízení předložit soudu i *bez vyhotoveného přepisu záznamu, ale pouze v případě, že to okolnosti případu umožňují*. Údaje, které jsou obsahem přepisu,

¹⁰² § 115 odst.3 Trestný poriadok, dostupné na: <https://www.slovlex.sk/pravnepredpisy/SK/ZZ/2005/301/20180701>

¹⁰³ § 115 odst. 2 Trestný poriadok, dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20180701>

¹⁰⁴ „Tento čas môže v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie predĺžiť vždy o ďalšie dva mesiace, a to aj opakovane. Odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky robí príslušný útvar Policajného zboru.“ §115 odst.3 Trestný poriadok, dostupné na: <https://www.slovlex.sk/pravnepredpisy/SK/ZZ/2005/301/20180701>

¹⁰⁵ § 115 odst. 6 Trestný poriadok, dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2005/301/20180701>

musejí jasně vyplývat z průvodního dokumentu. Jedná se o „údaje místa, času, orgánu, který záznam vyhotovil a zákonnosti vykonávání odposlechu.“

3.10.4 Likvidace záznamu telekomunikačního provozu a informační povinnost

Orgán trestného konania je povinen postupovat při zničení záznamu telekomunikačního provozu dle zákona, zde je úprava TrŘ a PT v podstatě totožná. V momentě, kdy policejní orgán vyhodnotí, že skutečnosti získané prostřednictvím odposlechu již nejsou pro trestní stíhání nijak významné, musí úkon OaZTP ukončit a záznam zničit. O zničení záznamu se sepíše protokol, který uloží do spisu. Také ve slovenské právní úpravě se objevuje možnost podat *návrh na přezkum zákonnosti příkazu OaZTP*. Návrh na přezkum může podat k Nejvyššímu soudu Slovenské republiky, a to do *dvou měsíců od obdržení informace*. V České republice je lhůta pro podání přezkumu zákonnosti příkazu stanovena *na dobu šesti měsíců*.

3.11 Vyhodnocení teoretické části

V teoretické části práce byla provedena analýza platné právní úpravy tak, jak je ukotvena v TrŘ a byly detailně popsány podmínky, za kterých může Policie ČR úkony OaZTP realizovat. Při posuzování rozsahu problematiky OaZTP byla v maximální míře držena zásada, že pro každé tvrzení byla vyhledána opora v platné legislativě, zejména v TrŘ a dalších zákonech, jako např. v ZoPČR, ZoEK a dalších souvisejících právních normách. Záměrem uvedeného postupu bylo nalézt nový pohled na zkoumanou problematiku, jehož originalita spočívá zejména v tom, že byla provedena komplexní, detailní analýza procesu realizace úkonů OaZTP z pohledu práce OČTŘ a detailně představeny procesy, které OČTŘ musí vykonat, aby institut OaZTP byl realizován bez procesních vad, tedy legislativně, administrativně a technicky správně. Proto musí být vždy důkladně zvažováno, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky, zda je zásah nezbytný a zda je respektována zásada přiměřenosti. V českém právním řádu je uvedeno, že soudní příkaz musí být individualizován a odůvodněn. Dále bylo zevrubně probráno právo na soukromí v jeho evropském rozměru Úmluva o ochraně základních práv a svobod, kde bylo akcentováno právo na soukromí, rodinný život, obydlí a korespondence. Úkon

OaZTP realizovaný PČR je závažným zásahem do základních lidských práv, zejména do práva na soukromí korespondence nebo komunikace. Zmíněný zásah je přípustný pouze tehdy, pokud je nevyhnutelný a zdůvodnitelný zájmem na ochraně společnosti proti závažným formám trestné činnosti, kdy pojem „nevyhnutelný“ znamená, že důkazy o trestné činnosti pachatelů nelze získat jiným způsobem. Nejvyšší přidanou hodnotou je popis procesu realizace úkonů na specializovaném pracovišti PČR při realizaci úkonů OaZTP. Zde je detailně probrán postup od přijetí žádosti po ukončení úkonu. Detailně jsou popsány kontrolní mechanismy rozdělené na vnitřní a vnější. Podrobně je popsán analyticko-statistický systém pro kontrolu a vyhodnocení úkonů.

Kapitulu uzavírá srovnání české a slovenské právní úpravy. Porovnáme-li právní úpravu České a Slovenské republiky, je na první pohled patrné, že obě právní úpravy vychází z jednoho základu. Slovenská právní úprava umožňuje využít OaZTP pro rozsáhlejší okruh trestných činů, než česká právní úprava, kdy dle §115 odst. 1 TP je možné nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu u zločinů, jejichž horní hranice trestní sazby převyšuje pět let. (v české právní úpravě je to osm let). Soudní příkaz v obou zmiňovaných státech musí obsahovat stejné náležitosti. Rozdíl je v délce povoleného období, dle slovenské právní úpravy může být odposlech nařízen maximálně na dobu šesti měsíců, který může být opakovaně prodloužen o další dva měsíce. V České republice je možné nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu pouze na 4 měsíce, případně je možno úkon o další čtyři měsíce prodloužit, a to i opakovaně, ale jen soudce vyššího stupně

4. Praktická část práce

Zkoumání v praktické části práce je rozděleno do tří částí. První část se zabývá zjištěním názorů zkoumaného vzorku populace na skutečnost, že PČR v rámci svých pravomocí užívá institutu OaZTP. Výzkum probíhá formou dotazníkového šetření. Druhým řešeným okruhem je kvantitativní výzkum, kdy je v rámci výzkumu provedeno zhodnocení počtu realizovaných úkonů OaZTP ze strany PČR na specializovaném pracovišti ÚZČ v období let 2010-2020 s cílem zjistit vývoj a trendy v oblasti počtu odposlechů realizovaných orgány PČR. Třetím výzkumným okruhem je standardizovaný individuální rozhovor, který bude veden s kompetentním pracovníkem specializovaného pracoviště s cílem zjistit nastavení systémových procesů a posoudit, zda existuje možnost zneužívání či nadužívání úkonů OaZTP ze strany PČR.

4.1 Dotazníkové šetření

4.1.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je zjistit informovanost a názor zkoumaného vzorku populace na skutečnost, že PČR užívá ke své práci úkony OaZTP, z jakých zdrojů občané informace získávají, k jakému účelu úkony užívají, zda je užívají v souladu s právními předpisy, zda panuje důvěra občanů, že úkony nejsou ze strany PČR zneužívány či nadužívány a zda existuje forma kontroly nad jejich užíváním.

4.1.2 Kontrolní výzkum

V rámci kontrolního výzkumu je vypracován kontrolní dotazník, kde budou naformulovány otázky a odpovědi. Dotazník hledá odpovědi na výše uvedený cíl výzkumu a je distribuován elektronickou poštou. V první fázi výzkumu je kontrolní dotazník koncipován tak, aby otázky byly srozumitelné pro všechny respondenty. Úspěšnost dotazníkového šetření závisí na několika faktorech. Důležitým faktorem je srozumitelnost a rozsah dotazníkových otázek. Dalším faktorem je návratnost dotazníků. Kontrolní dotazník je otestován deseti respondenty s nimiž je veden neformální rozhovor a jsou požádáni o kritiku dotazníku. V kontrolní fázi výzkumu

došlo ke zjištění, že návratnost dotazníků od respondentů za pomoci elektronické pošty je velmi nízká. Z deseti kontrolních dotazníků se vrátil pouze jeden. Z tohoto důvodu bylo upuštěno od distribuce dotazníků elektronickou poštou a pro vyplňování dotazníků byla užita metoda osobní přítomnosti tazatele a jeho interakce s respondenty v procesu dotazování přímo v terénu. Výhodou osobního dotazování je, že otázky jsou respondentům kladeny přímo na místě a je možno pomoci s jejich objasněním. Dalším problémem bylo, že respondenti reagovali na otázky v dotazníku jen obecně a často si nevěděli s odpovědí rady. Problémem byl také počet třiceti strukturovaných otázek, který byl vnímán jako příliš dlouhý a pro mnoho respondentů časově zatěžující. Na základě této zkušenosti byl dotazník přeformulován zjednodušen a doplněn o škálu odpovědí, což se ukázalo jako krok správným směrem. Ve druhé fázi testování bylo z třiceti otázek ponecháno patnáct a byly rozděleny do pěti tematických okruhů. Byla vyřazena otázka týkající se kauzy Rath, neboť se ukázalo, že byla příliš návodná a do výzkumu vnášela velký emocionální rozměr. Následně byl dotazník znovu otestován na deseti respondentech kde se potvrdilo, že otázky jsou srozumitelné, jejich počet dostatečný a osobní účast tazatele vhodná, respondenti nabyly pocitu větší jistoty při práci s dotazníkem.

4.1.3 Výzkumný vzorek a jeho popis

Oporou výběru – respondentem – bude občan ČR, muž, žena či jiné pohlaví ve věku od 20 do 70 let. Respondenti budou rozděleni do tří věkových kategorií 20-30, 31-50 a 51-70 let. Respondentem je občan ČR nebo cizinec pohybující v čase výzkumu v okolí stanice metra Florenc, Hradčanská a před obchodním domem Kaufland na ulici Spojovací. Jediným cizincem, který se zúčastnil výzkumu je respondent č. 12, muž s francouzskými kořeny podnikající v gastronomii, nyní občan ČR. Tuto informaci poskytl respondent sám, během ústního dotazování. Mladší respondenti do 20 let byli z výzkumu vyloučeni, neboť se ukázali jako nekompetentní pro uvedené zkoumání. Povědomí těchto respondentů o tom, že PČR užívá úkony OaZTP, bylo velmi nízké, ačkoliv jejich zkušenost s užitím různých odposlechových aplikací zejména u respondentů okolo patnáctého roku věku, byla velmi vysoká. Na druhou stranu jejich právní povědomí v oblasti zásahu do soukromí byla velmi nízká.

4.1.4 Limity výzkumu

Výběrová chyba se týká skutečnosti, že žádný výběr nereprezentuje populaci zcela přesně. Kvalitativní výzkum má na rozdíl od kvantitativního výzkumu větší platnost, ale nižší spolehlivost. Každý kvalitativní výzkum má svá omezení. Např. že získané výsledky není možné zobecnit a jsou platné pouze pro zkoumaný vzorek. Další omezujícím faktorem je subjektivita výzkumníka. Výzkumník si potenciální respondenty vybírá v určitém čase na určitém místě a určitou míru zde sehrály okolnosti jako plynulost výzkumu a sympatie k potencionálnímu respondentovi. Dotazníková šetření jsou ovlivněna také vůlí respondentů účastnit se výzkumu. Častokrát se stalo, že respondent výzkum zahájil, ale následně pomalu ztrácel zájem a výzkum nedokončil. Při dotazu na otázku „pohlaví“ jsem nabyl dojmu, že někteří respondenti udávali „jiné“ spíše proto, že se to tzv. „nosí“. Takto vzniklá chyba v šetření je způsobena odlišnými charakteristikami jedinců, kteří přijali účast na výzkumu. S dotazem na věk neměl zásadní problém žádný z respondentů, ačkoliv bylo občas cítit jisté zaváhání, ale v zadané věkové kategorii se nakonec každý respondent našel. Dotaz na věk byl nepovinnou otázkou, na což byl každý respondent předem upozorněn.

4.1.5 Vlastní výzkum

Výsledná forma strukturovaného dotazníku, byla rozdělen do pěti okruhů, každý okruh obsahuje dvě až tři otázky s pevně danou škálou odpovědí. (viz příloha č. 3)

4.1.6 Průběh sběru dat

Výzkum probíhal ve dnech 5. září 2023 na stanici metra Florenc, zde bylo získáno 64 dotazníků, dále 6. září 2023 na stanici metra Hradčanská, kde bylo získáno 27 dotazníků a 9 dotazníků bylo získáno dne 8. září před obchodním domem Kaufland na ulici Spojovací. Místa byla vybrána záměrně, neboť se jedná o místa s vysokou koncentrací osob. Dotazníkové šetření probíhalo individuálně, délka rozhovoru s každým respondentem trvala průměrně 10 minut. Každý respondent byl předem upozorněn, že dotazník je anonymní a je určen pouze pro potřeby zpracování

diplomové práce. Respondenti byli také seznámeni s cílem výzkumu, a předběžně s obsahem dotazníku, s nímž oslovení respondenti souhlasili. Respondenti měli možnost během rozhovoru pokládat doplňující otázky k dané problematice, nebo rozhovor ukončit. Během výzkumu se cca 4x stalo, že se nad tématem otevřela diskuse mezi několika respondenty, kteří na uvedené téma začali hojně diskutovat. V tomto momentě byl výzkum přerušen, neboť některé odpovědi začali mít charakter kolektivního rozhodnutí, což nebylo předmětem zkoumání. Po krátké přestávce byl výzkum opět zahájen na jiném místě. Na závěr rozhovoru jsem každému respondentovi poděkoval za jeho odpovědi a čas.

4.1.7 Interpretace dat a vyhodnocení

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno celkem 155 osob. Účast na dotazníkovém průzkumu odmítlo 37 osob, 26 osob z časových důvodů, 11 osob z důvodu, že se o tomto tématu nechtějí bavit. Ve dvou případech byla zaznamenána negativní reakce ze strany muže středních let typu „*a jéje, už to zase začíná*“ a ve druhém případě, také muž středních let mi sdělil, „*vyříd' jim, ať to nepřehání*“. Vlastní dotazníkové šetření zahájilo 118 osob. Dva respondenti projevíli podezření, zda není rozhovor tajně nahráván, nebo zda nemám někde tajně umístěnou kameru. Znovu bylo potřeba zopakovat důvody výzkumu a sběru dat, a opětovně byli respondenti ujištěni že se žádné záznamové zařízení, kromě tabulky na zaznamenávání odpovědí, u tazatele nenachází. V průběhu dotazování, tzn. že respondent odpověděl alespoň na jednu otázku, dotazníkové šetření ukončilo 18 osob, 11 osob z náhlé časové indispozice a 7 osob z důvodu, že jim téma dotazníkového šetření náhle z nějakého důvodu přestalo vyhovovat. Z tohoto počtu dva respondenti odcházeli mírně rozladěni a jeden respondent si během rozhovoru spojil problematiku odposlechu s cenzurou, konkrétně se zablokováním informačních serverů ze strany PČR, výzkum ukončil a velmi rozladěn odešel. Dotazníkový výzkum ukončilo 100 respondentů, jejichž odpovědi byly zaznamenávány přímo do záznamového dotazníkového archu. (viz. Graf č. 1)

Graf č.1 Celkový počet oslovených respondentů

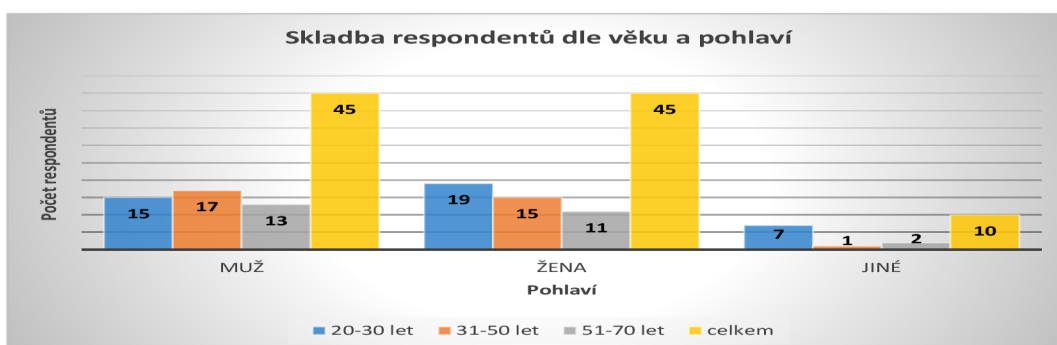

Zdroj: Vlastní zpracování autora

První okruh: obecné údaje o zkoumaném vzorku populace

V této kapitole se budu zabývat informacemi o zkoumaném vzorku populace. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 100 respondentů, z tohoto počtu bylo 45 žen, 45 mužů a 10 jiné. Žen bylo ve věkové kategorii „20-30 let“ 19 %, ve věkové kategorii mezi „31-50 let“ 15 % a 11 % žen bylo ve věkové kategorii „51-70 let“. Mužskou část populace zastupovalo 15 % mužů ve věkové kategorii „20-30 let“, 17 % mužů ve věkové kategorii „31-50 let“ a 13 % mužů bylo ve věkové kategorii „51-70 let“. Pohlaví „jiné“ uvedlo 7 % respondentů ve věkové kategorii „20-30 let“, jeden respondent ve věkové kategorii „31-50 let“ a dva respondenti ve věkové kategorii „51-70 let“. (viz tabulka č.2)

Graf č. 2 Skladba respondentů dle počtu, věku a pohlaví

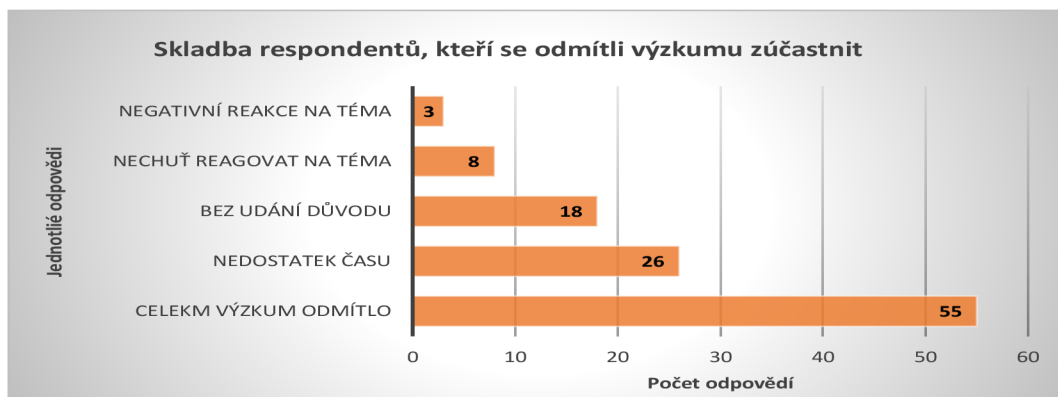

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Za zmínku stojí také vzorek populace, který se z jakékoliv důvodu odmítl výzkumu zúčastnit. Účast na výzkumu odmítlo 55 oslovených osob. Důvod neuvádělo 18 osob, 26 osob udalo jako důvod k neúčasti na šetření nedostatek času, 11 osob

neúčast odůvodnilo nechutí se o tomto tématu bavit. Negativní reakce respondenta vůči předmětu zkoumání byla zaznamenána ve třech případech.

Graf č. 3 Skladba respondentů kteří se odmítli výzkumu zúčastnit

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Druhý okruh: informovanost o skutečnosti, že PČR užívá ke své práci úkony OaZTP

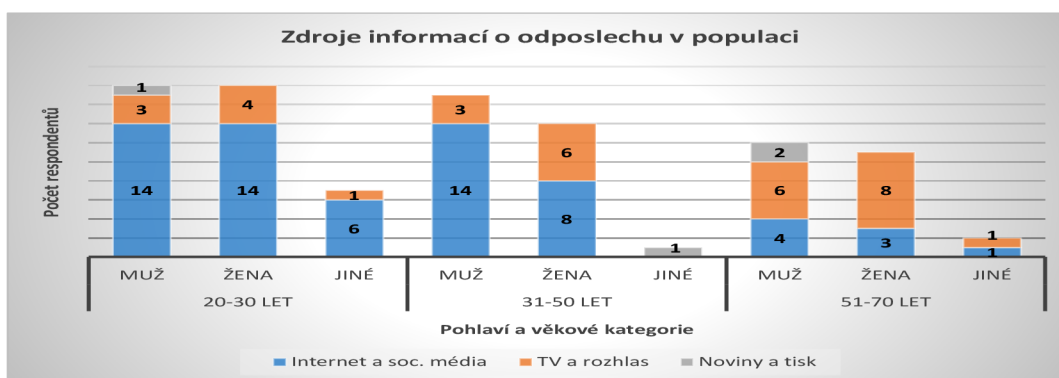
Cílem výzkumu bylo zjistit, zda jsou respondenti seznámeni se skutečností, že v rámci činností PČR existuje problematika odposlechů a zdroje, ze kterých informace o této problematice získávají.

Otázka č. 3 „Je vám známo, že Policie ČR užívá ke své práci odposlechy?“ Všichni dotázaní respondenti všech zastoupených věkových kategorií odpověděli na tuto otázku kladně. Otázka je selektivní, cílem bylo zjistit, zda je respondent kompetentní na otázky odpovídat a účastnit se tak výzkumu. Během výzkumu se jedinkrát nestalo, že by respondent nevěděl, co je odposlech. Problém nastal v několika případech, když bylo potřeba vysvětlit, že se výzkum netýká komerčních odposlechů, ale pouze odposlechů realizovaných v rámci činností PČR.

Otázka: č. 4 Jakým způsobem se k Vám dostávají informace o skutečnosti, že Policie ČR užívá odposlechy? Na otázku 64 % respondentů odpovědělo, že informace o užívání odposlechů získávají z internetu a sociálních médií. Z televize a rozhlasu získává informace o odposlechu 32 % respondentů a 4 % respondentů získává informace z novin a tisku. V procentuálním vyjádření 34 % respondentů v kategorii „20-30 let“ získává informace z internetu a sociál. médií, 8 % respondentů

vedlo jako zdroj informací televizi a rozhlas a pouze 1 % respondentů v této věkové kategorii uvedlo noviny a tisk. Ve věkové kategorii „31-50 let“ 22 % respondentů uvedlo jako zdroj informací internet a sociální média, 10 % respondentů televizi a rozhlas a pouze 1 % uvedlo noviny a tisk. Ve věkové kategorii „51-70 let“ 15 % respondentů uvedlo zdroj informací o odposlechu televizi a rozhlas, 8 % internet a sociální média a 2 % respondentů uvedlo jako zdroj informací noviny a tisk. (viz. Graf č. 4)

Graf č. 4 Zdroje informací o odposlechu v populaci

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Třetí okruh: k jakému účelu PČR užívá odposlechy a jaký mají význam

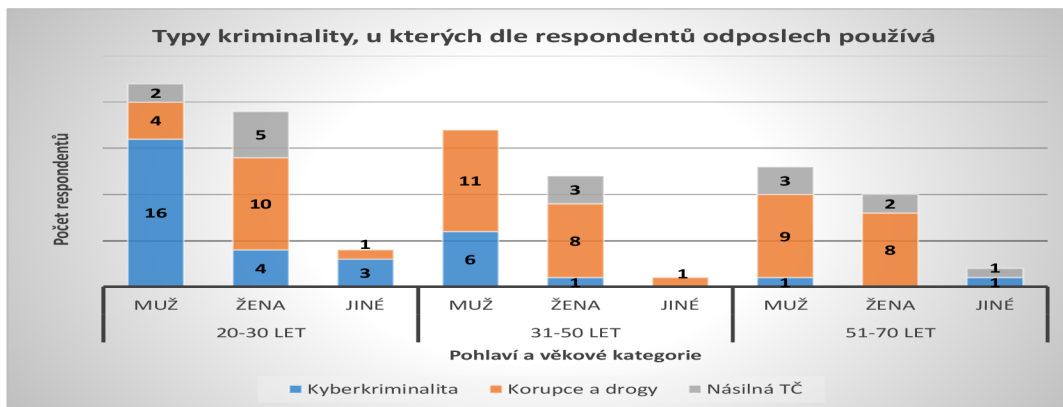
Cílem výzkumu bylo zjistit, jaký názor má zkoumaný vzorek respondentů na skutečnost, že PČR užívá odposlechy, jaký mají pro práci PČR význam a k šetření jakých typů kriminality jsou PČR užívány.

Otázku č. 5 K objasnění jakého typu kriminality se dle Vašeho názoru odposlechy užívají? Pro šetření kyberkriminality se vyslovilo 32 % respondentů, pro šetření trestných činů zahrnující korupci a drogovou kriminalitu se vyslovilo 52 % respondentů a pro šetření násilné trestné činnosti se vyslovilo 16 % respondentů. 23 % respondentů mužů v kategorii „20-30 let“ odpovědělo, že PČR užívá odposlechy k šetření kyberkriminality, 15 % respondentů v uvedené kategorii uvedlo, že PČR užívá odposlechy k šetření korupce a drogové kriminality a 7 % respondentů uvedlo, že jsou odposlechy užívány pro řešení násilné trestné činnosti. Naopak věková kategorie „31-50 let“ se 20 % respondentů přiklání k tradičnějším formám kriminality kterou zastupuje korupce a drogová kriminalita. Ve věkové kategorii „51-

70 let“ převládá představa, že PČR užívá odposlechy k řešení korupce a drogové kriminality. Kyberkriminalitu uvedly pouze 2 % v uvedené věkové kategorii a 6 % respondentů uvedlo násilnou trestnou činnost. Mladší generace přichází častěji do kontaktu s internetem a respondenti v této věkové kategorii zřejmě mají větší přehled o moderních rizicích, které jsou s internetem těsně spojeny. (viz. Graf č. 5)

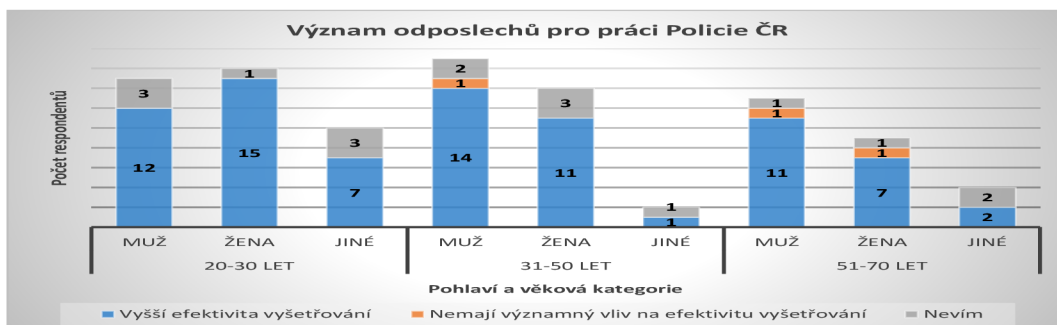
Graf č. 5 Typy kriminality, u kterých se dle respondentů odposlech užívá

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Otázka č. 6 Jaký mají odposlechy pro práci Policie ČR význam? Většina respondentů všech věkových kategorií celkem 80 % se vyslovila v tom smyslu, že odposlechy vnášejí vyšší efektivitu do procesu vyšetřování a jen malá skupina respondentů odpověděla, že neví 17 %, a pouze 3 % respondentů se vyslovila v tom smyslu, že odposlechy nemají vliv na průběh vyšetřování. Tato otázka je již trochu složitější, je potřeba mít alespoň minimální přehled o policejní práci. (viz. Graf č. 6)

Graf č. 6 Význam odposlechů pro práci policie ČR

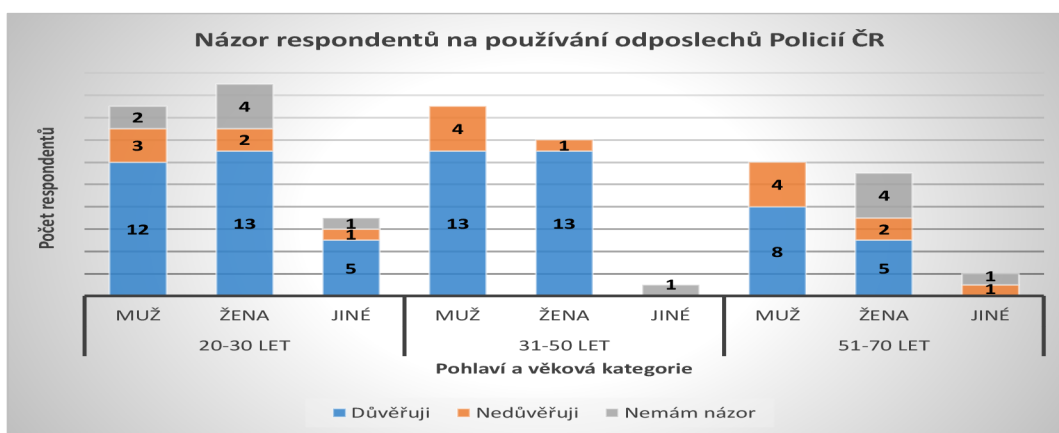

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Otázka č. 7 Jaký je váš názor na používání odposlechů Policií ČR v boji proti trestné činnosti a zajištění veřejného pořádku? Celkem 69 % respondentů v uvedených věkových kategoriích vyjádřilo pozitivní názor, že PČR užívá odposlechy. Naopak

negativní názor na užívání odposlechů na boj proti trestné činnosti a zajištění veřejného pořádku vyslovilo 18 % respondentů. Bez názoru na užívání odposlechů ze strany PČR je 13 % respondentů. Ve věkové kategorii „20-30 let“ 30 % respondentů má pozitivní názor a 6 % respondentů nemá pozitivní názor a 7 % respondentů se vyslovilo, že nemá názor. Ve věkové kategorii „31-50 let“ má 31 % respondentů pozitivní názor, 6 % a pouze jeden respondent vnímá užití odposlechů užívaných PČR k boji proti trestné činnosti a veřejnému pořádku jako negativní. (viz. Graf č. 7)

Graf č. 7 Názor respondentů na používání odposlechů Policií ČR

Zdroj: Vlastní zpracování autora

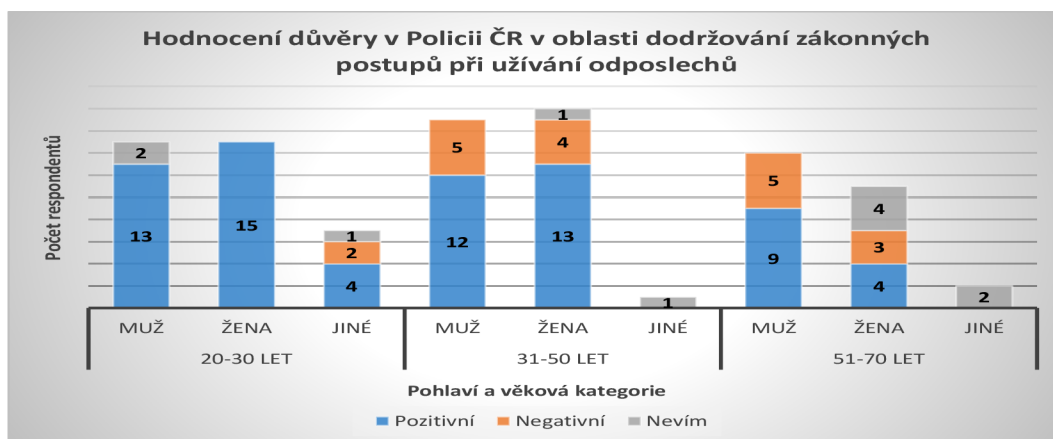
Čtvrtý okruh: Důvěra občanů v zákonný postup PČR při užívání odposlechů

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda mají respondenti důvěru v PČR, že dodržuje při realizaci odposlechů zákonný postup, zda jsou tato pravidla dobře nastavená s respektem k lidským právům a zda nedochází k jejich zneužívání a nadužívání.

Otázku č. 8 Jak byste hodnotili svoji důvěru v Polici ČR v oblasti dodržování zákonných postupů při užívání odposlechů? Ze vzorku respondentů se 70 % respondentů vyjádřilo, že PČR důvěřuje že při realizaci odposlechů dodržuje zákonné postupy, 19 % projevilo nedůvěru v zákonnost postupu PČR a 11 % respondentů projevilo nejistotu, zda se PČR při realizaci úkonů odposlechu řídí zákonnými postupy. Ve věkové kategorii „20-30 let“ vyslovilo důvěru 13 % mužů, 15 % žen a 4 % „jiné“ Ve věkové kategorii „31-50 let“ vyslovili důvěru 12 % mužů, 13 % žen a ve věkové kategorii „51-70 let“ vyslovilo důvěru 9 % mužů a 4 % žen. Nedůvěru v dodržování zákonného postupu ze strany PČR při realizaci odposlechů vyslovilo ve věkové kategorii 20-30 let pouze 2 % „jiné“, ve věkové kategorii od

„31-50 let“ vyslovilo v nedůvěru v dodržování zákonného postupu 5% mužů a 4 % žen, a ve věkové kategorii „51-70 let“ vyslovilo nedůvěru 5 % mužů a 3 % žen.

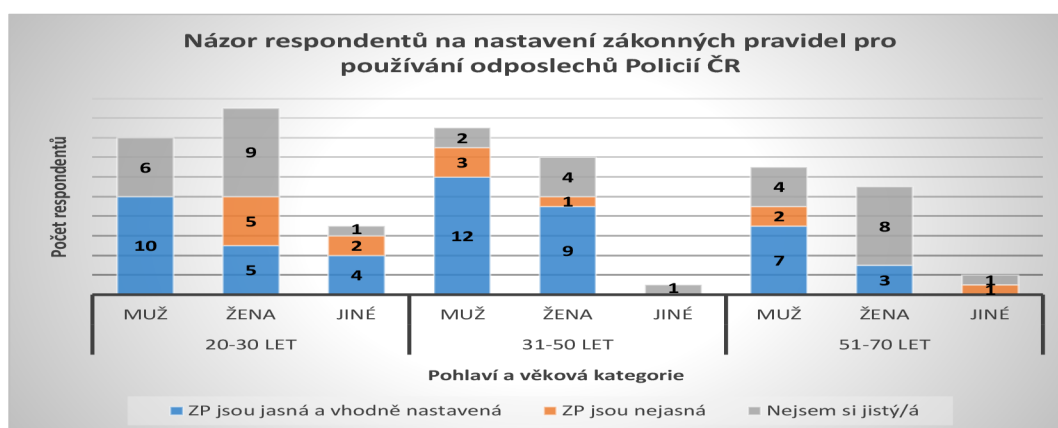
Graf č. 8 Hodnocení důvěry v Policii ČR v oblasti dodržování zákonných postupů při užívání odposlechnů

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Otázka č.9 Jsou, dle Vašeho názoru, zákonná pravidla pro používání odposlechnů Policií ČR vhodně nastavená? Na tuto otázku 50 % respondentů odpovědělo, že zákonná pravidla pro realizaci odposlechnů jsou dostatečně a vhodně nastavená. 14 % respondentů odpovědělo, že pravidla pro realizaci odposlechnů jsou nejasná a 36 % respondentů uvedlo, že nemají názor.

Graf č. 9 Názor respondentů, zda jsou zákonná pravidla pro používání odposlechnů Policií ČR vhodně nastavená

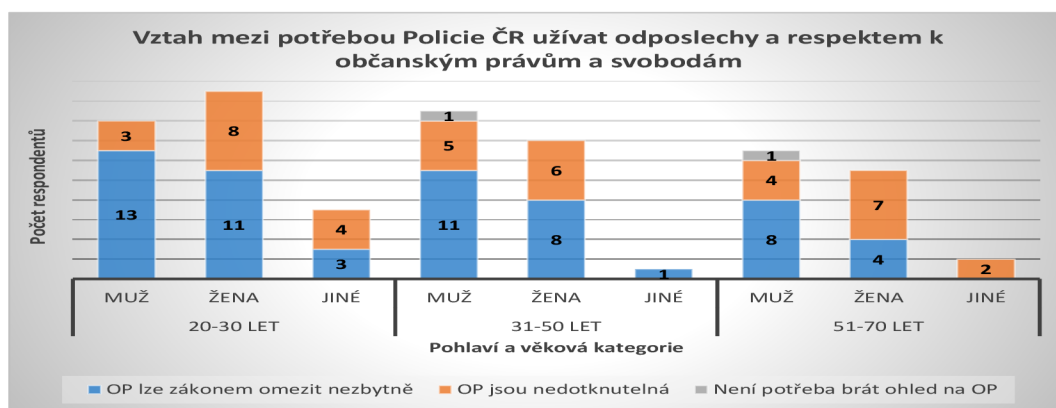

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Otázka č. 10 Jak byste hodnotili vztah mezi potřebou Policie ČR užívat odposlechy a respektem k občanským právům a svobodám? Otázka respondentům nastoluje problém podmínek, za kterých je možné omezit základní lidská práva. Otázka se

ukázala pro respondenty jako obtížná. Podstatou otázky bylo postavit respondenta před rozhodnutí, zda preferovat nedotknutelnost základních lidských práv, nebo připustit jejich omezení. Bylo zde nutné často odpovídat na doplňující otázky respondentů. Mírně nadpoloviční většina 59 % respondentů uvedla, že v zákonem stanovených případech je možné občanská práva omezit na nezbytně nutnou dobu, 39 % respondentů preferuje absolutní nedotknutelnost základních lidských práv. Pouze 2 % respondentů uvedla, že není potřeba brát na základní lidská práva ohled. Mezi zastánci zákonem stanovených případů, kdy je možné občanská práva omezit na nezbytně nutnou dobu je 27 % respondentů ve věkové kategorii „20-30 let“ a 15 % respondentů vnímá občanská práva jako nedotknutelná. Ve věkové kategorii „31-50 let“ se 20 % respondentů vyjádřilo pro možnost omezení občanských práv na nezbytně nutnou dobu a pro 15 % respondentů jsou občanská práva nedotknutelná.

Graf č. 10 Vtáh mezi potřebou Policie ČR užívat odposlechy a respektem k občanským právům a svobodám

Zdroj: Vlastní zpracování autora

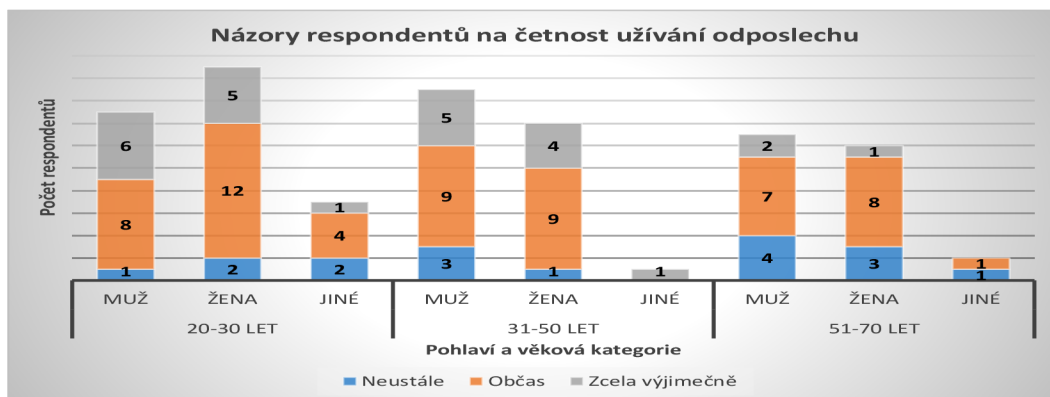
Ve věkové kategorii „51-70 let“ se 12 % vyslovilo pro možnost omezení občanských práv na nezbytně nutnou dobu a pro 13 % respondentů jsou občanská práva nedotknutelná. Zde se objevuje zajímavý trend, kdy mladší generace zkoumané populace jsou více přístupné k možnosti omezení občanských práv na nezbytně nutnou dobu než starší generace. Starší generace zřejmě do svých odpovědí promítla svou historickou zkušenost.

Otázka č. 11 Jak často myslíte, že Policie ČR užívá odposlechy v rámci své práce?

Na tuto otázku 25 % respondentů odpovědělo, že PČR užívá odposlechy zcela výjimečně a 58 % respondentů odpovědělo, že PČR v rámci své práce užívá

odposlechy občas. Pouze 17 % respondentů má za to, že PČR užívá odposlechy neustále.

Graf č. 11 Názory respondentů na četnost užívání odposlechů

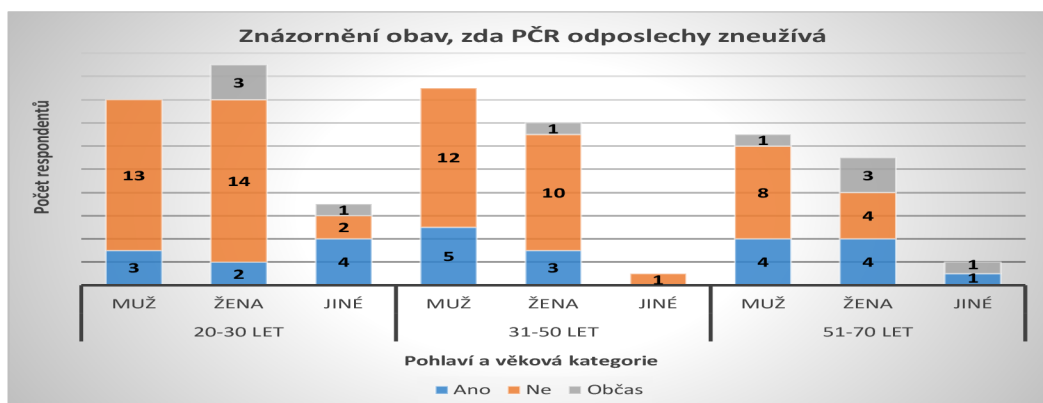

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Ve věkové kategorii „20-30 let“ si 24 % respondentů myslí, že PČR užívá odposlechy občas, 12 % respondentů si myslí, že PČR užívá odposlechy zcela výjimečně a 5 % respondentů si myslí, že PČR užívá odposlechy neustále. Ve věkové kategorii „31-50 let“ si 10 % respondentů myslí, že PČR užívá odposlechy zcela výjimečně, 18 % respondentů že občas a 3 % respondentů si myslí, že PČR užívá odposlechy neustále. Ve věkové kategorii „51-70 let“ si 4 % respondentů myslí, že PČR užívá odposlechy výjimečně, dále 16 % respondentů že občas a 8 % respondentů si myslí, že PČR užívá odposlechy neustále.

Otázka č. 12 Máte obavy, že Policie ČR odposlechy zneužívá? Celkem 64 % respondentů se domnívá, že PČR odposlechy nezneužívá, 10 % respondentů si myslí, že PČR odposlechy zneužívá občas a 26 % respondentů se domnívá, že PČR odposlechy zneužívá. Rozděleno dle věkových kategorií, ve věkové kategorii „20-30“ let se 29 % respondentů domnívá, že PČR odposlechy nezneužívá, 4 % respondentů se domnívá, že PČR zneužívá odposlechy občas, a 9 % respondentů má obavu, že PČR odposlechy zneužívá.

Graf č. 12 Znárodnění obav, zda PČR odposlechy zneužívá

Zdroj: Vlastní zpracování autora

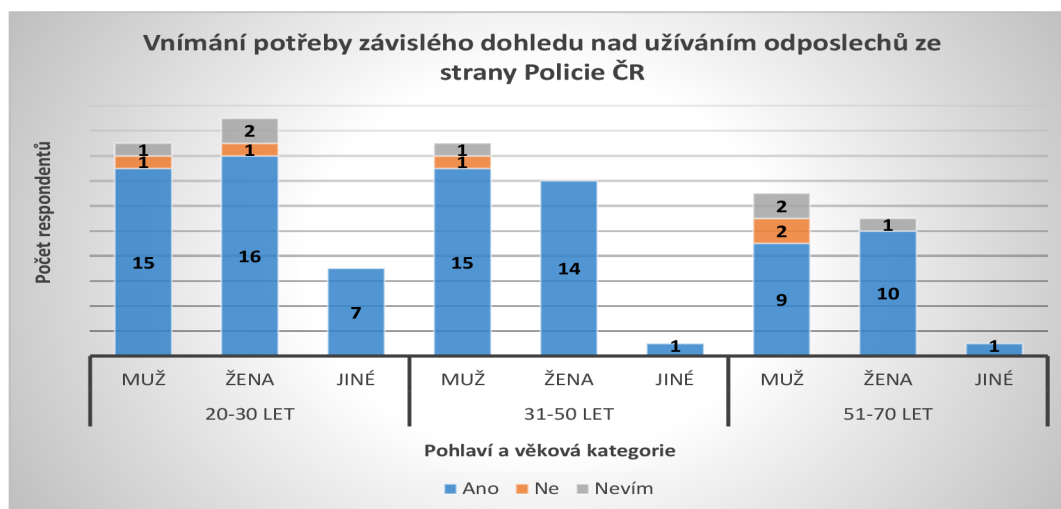
Ve věkové kategorii „31-50 let“ se 23 % respondentů domnívá, že PČR odposlechy nezneužívá, 1 % se domnívá, že PČR odposlechy zneužívá občas a 12 % respondentů má obavu, že PČR odposlechy zneužívá. Ve věkové kategorii „51-70 let“ se 15 % respondentů domnívá, že PČR odposlechy nezneužívá, 4 % respondentů se domnívají, že PČR odposlechy zneužívá občas a 9 % respondentů má obavu, že PČR odposlechy zneužívá.

Pátý okruh: existuje nezávislý dohled nad užíváním odposlechů ze strany veřejnosti?

Cílem výzkumu bylo zjistit, zda respondenti disponují informacemi o skutečnosti, že existuje nezávislý dohled nad odposlechy užívaných PČR a zjistit, zda respondenti vnímají potřebu nezávislého dohledu jako nutnou. Otázka na existenci a funkci Stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací je uvedena jako doplňková.

Otázka č. 13 Myslíte, že je nutný nezávislý společenský dohled nad používáním odposlechů Policií ČR? Na tuto otázku odpověděla většina respondentů 87 % že nezávislý společenský dohled je důležitý.

Graf č. 13 Vnímání potřeby nezávislého dohledu nad užíváním odposlechů ze strany PČR

Zdroj: Vlastní zpracování autora

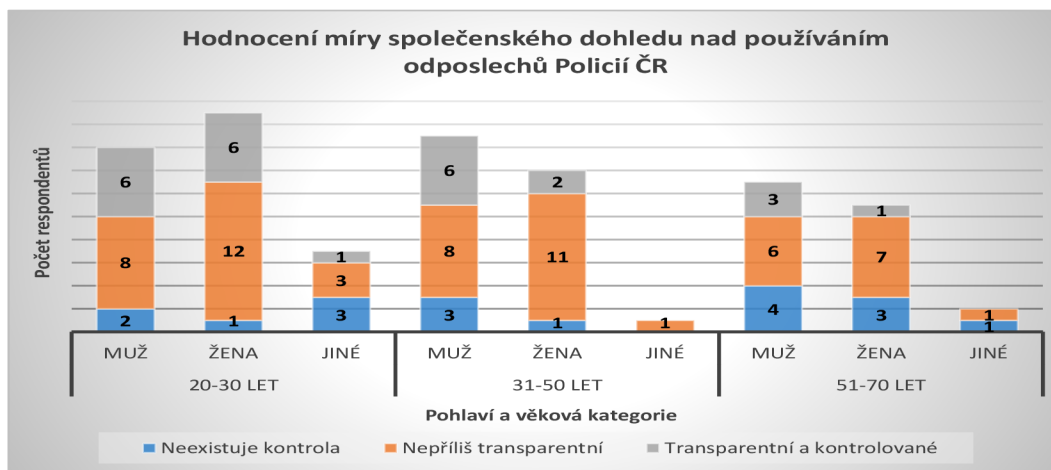
Pouze 5 % respondentů odpovědělo, že není nutný nezávislý společenský dohled nad úkony odposlechu realizovaných PČR a 7 % respondentů se vyslovilo, že na otázku nutnosti společenského dohledu nad užíváním odposlechů ze strany PČR nemají názor. Rozložení dle věkových kategorií, věková kategorie „20-30 let“ se vyslovila 38 % respondentů pro nutnost nezávislého společenského dohledu nad úkony odposlechu realizovaných PČR, ve věkové kategorii „31-50 let“ se pro nutnost nezávislého společenského dohledu vyslovilo 20 % respondentů a ve věkové kategorii „51-70 let“ se pro nutnost nezávislého společenského dohledu vyslovilo 20 % respondentů.

Otázka č. 14 Jak byste ohodnotili míru společenského dohledu nad používáním odposlechů Policií ČR? Na tuto otázku odpovědělo 24 % respondentů že společenský dohled je transparentní a důsledně kontrolovaný. Dále 56 % respondentů si myslí, že společenský dohled je nepříliš transparentní a slabě kontrolovaný a 18 % respondentů se vyjádřilo v tom smyslu, že neexistuje dostatečný společenský dohled a kontrola nad užíváním odposlechů ze strany PČR. Rozložení dle věkových kategorií, věková kategorie „20-30 let“ se vyslovila 13 % že společenský dohled je transparentní a důsledně kontrolovaný, ve věkové kategorii „31-50 let“ se vyslovilo ve stejném smyslu 20 % respondentů a ve věkové kategorii „51-70 let“ se vyslovilo 14 % respondentů. Jako nepříliš transparentní a slabou společenskou kontrolu nad užíváním odposlechů vnímá 23 % respondentů ve věkové kategorii „20-30 let“ ve věkové kategorii „31-50 let“ je to 20 % respondentů a ve věkové kategorii „51-70

let“ je to 14 % respondentů. Neexistující dohled a kontrolu vnímá 6 % respondentů ve věkové kategorii „20-30 let“, 4 % ve věkové kategorii „31-50 let“ a 8 % ve věkové kategorii „51-70 let“.

Graf č. 14 Hodnocení míry společenského dohledu nad používáním odposlechů Policií ČR

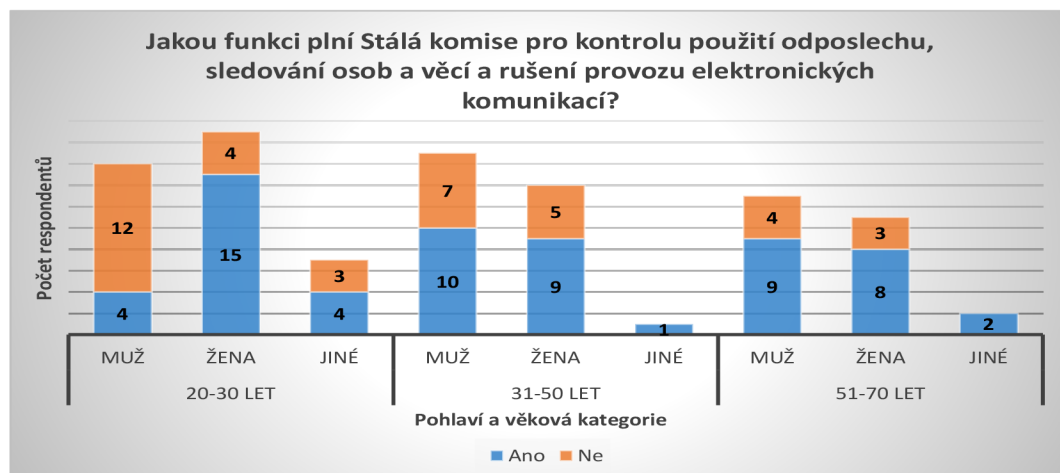

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Otázka č. 15 Je Vám známo, jakou funkci plní Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací? Na otázku bylo možno odpovědět pouze ano či ne. Smyslem otázky bylo zjistit, kolik respondentů se aktivně zajímá o možnosti nezávislé kontroly nad užitím odposlechů ze strany PČR. Na otázku, zda jej jim známo, že výše uvedená komise existuje, odpovědělo kladně 38 % respondentů a 62 % respondentů odpovědělo, že jim existence komise není známa. Ve věkové kategorii „20-30 let“ 19 %, ve věkové kategorii „31-50 let“ 12 % a ve věkové kategorii „51-70 let“ 7 % respondentů odpovědělo, že jim je existence Stálé komise známa. Ve věkové kategorii „20-30 let“ 23 %, ve věkové kategorii „31-50 let“ 20 % a ve věkové kategorii „51-70 let“ 19 % respondentů uvedlo, že jim existence Stálé komise není známa.

Graf č. 15 Jakou funkci plní stálá komise pro kontrolu použití odposlechu, sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací?

Zdroj: Vlastní zpracování autora

4.1.8 Vyhodnocení dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno celkem 155 respondentů. Vlastního dotazníkového šetření se zúčastnilo 100 respondentů. Počet 55 respondentů odmítl účast na dotazníkovém šetření, 26 z nedostatku času, 18 neudalo důvod, 8 projevilo nechuť se tématem zabývat a 3 reakce na téma byly negativní. Z provedeného výzkumu vyplývá, že všichni oslovení respondenti zkoumaného vzorku disponují informacemi, že PČR užívá ke své práci odposlechy. Odchytky jsou mezi mladšími a věkově zralejšími respondenty, kdy 64 % mladších respondentů získává informace o skutečnosti, že PČR užívá ke své práci odposlechy z internetu a sociálních médií. Z televize a rozhlasu získává informace o odposlechu 32 % respondentů a 4 % respondentů ve věkové kategorii „51-70 let“ získává informace z tradičních zdrojů novin a tisku. Všichni oslovení respondenti zkoumaného vzorku vnímají úkony OaZTP jako důležitou součást práce PČR, kdy jsou užívány pro řešení závažné trestné činnosti jako je kyberkriminalita, korupce, drogová kriminalita a násilná trestná činnost. Pro šetření kyberkriminality se vyslovilo 32 % respondentů, pro šetření trestných činů zahrnující korupci a drogovou kriminalitu se vyslovilo 52 % respondentů a pro šetření násilné trestné činnosti se vyslovilo 16 % respondentů. Mladší generace přichází častěji do kontaktu s internetem a mají přehled o novém druhu trestné činnosti kyberkriminalitě. Zkoumaný vzorek vnímá pozitivně

skutečnost, že odposlechy vnášejí vyšší efektivitu do vyšetřování. V tomto smyslu se vyjádřilo celkem 80 % respondentů. Celkem 69 % respondentů v uvedených věkových kategoriích vyjádřilo pozitivní názor s tím, že PČR užívá odposlechy, ale 18 % respondentů vyslovilo negativní názor na užívání odposlechů PČR. Ze vzorku respondentů se 70 % respondentů vyjádřilo, že PČR důvěřuje, že při realizaci odposlechů dodržuje zákonné postupy, 19 % projevilo nedůvěru v zákonnost postupu PČR a 11 % respondentů projevilo nejistotu, zda se PČR při realizaci úkonů odposlechu řídí zákonnými postupy. Ze získaných dat vyplynula poměrně vysoká důvěra respondentů, že PČR postupuje při užívání odposlechů v rámci zákonných pravidel a že pravidla jsou dobře nastavená ve vztahu k občanským právům. Respondenti se vyjádřili, že PČR užívá odposlechy málo nebo občas a nedochází k jejich zneužívání. Zákonná pravidla pro používání odposlechů Policií ČR vnímá 50 % respondentů jako dostatečně a vhodně nastavená, jen 14 % respondentů odpovědělo, že pravidla pro realizaci odposlechů jsou nejasná a 36 % respondentů uvedlo, že nemají názor. Ke kolizi mezi základními lidskými právy a potřebou jejich dočasného omezení 59 % respondentů uvedlo, že v zákonem stanovených případech je možné občanská práva omezit na nezbytně nutnou dobu, ale 39 % respondentů preferuje absolutní nedotknutelnost základních lidských práv. Na otázku, jak často PČR užívá odposlechy v rámci své práce 25 % respondentů odpovědělo, že PČR užívá odposlechy zcela výjimečně a 58 % respondentů odpovědělo, že PČR v rámci své práce užívá odposlechy občas a 17 % respondentů má za to, že PČR užívá odposlechy neustále, tedy že odposlechy nadužívá. Na dotaz, zda PČR odposlechy zneužívá, 64 % respondentů uvedlo, že PČR odposlechy nezneužívá, 10 % respondentů si myslí, že PČR odposlechy zneužívá občas a 26 % respondentů se domnívá, že PČR odposlechy zneužívá neustále. Nutnost nezávislého společenského dohledu vnímá jako důležitou 87 % respondentů, ale jen 24 % respondentů hodnotí společenský dohled nad užíváním úkonů OaZTP ze strany PČR jako transparentní a důsledně kontrolovaný. Existence Stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací je známa pouze 38 % respondentů.

4.2 Statistické vyhodnocení užití úkonů OaZTP ze strany PČR v období let 2010-2020

Cílem výzkumu v této kapitole bude zhodnotit počty úkonů realizovaných na speciálním pracovišti ÚZČ získaných ze statistik ALO PP ČR za časové období let 2010–2020. Na základě statistických údajů bude proveden rozbor počtu trestných činů, založených svazků, počtu realizovaných úkonů, počtu odposlouchávaných linek a počtu odposlouchávaných osob. Počty úkonů OaZTP jsou vybrány jako celkový počet úkonů realizovaných v rámci Krajských ředitelství SKPV a útvarů PČR s celostátní působností ukončených v uvedeném roce. Cílem výzkumu bude statisticky zhodnotit trendy ve využívání úkonů OaZTP na časové lince v rozmezí let 2010-2020 a nalézt statistické odchylky, které by naznačovaly, že může docházet k nadužívání úkonů OaZTP.

4.2.1 První statistiky o využívání institutu OaZTP

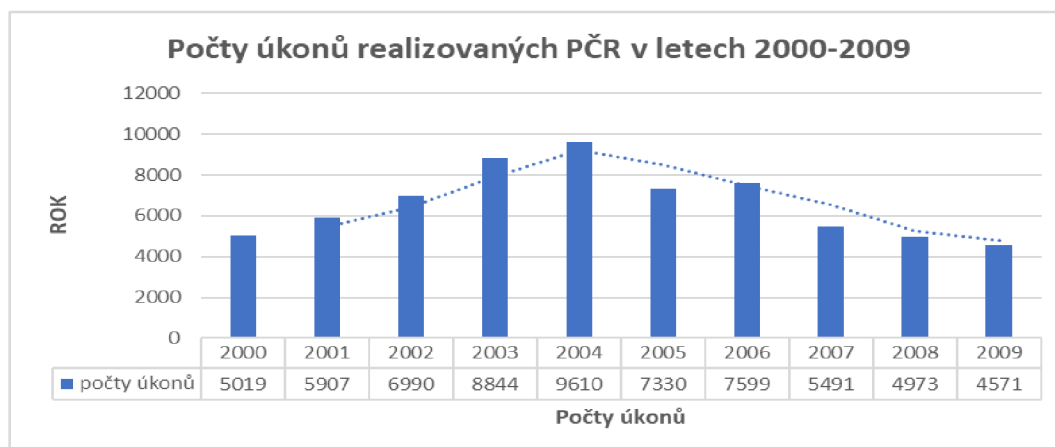
V souvislosti s vývojem institutu OaZTP se již od devadesátých let objevují první statistická data o využívání institutu OaZTP. Statistiky však nemají jednotnou metodiku sběru dat, proto je jejich výpovědní hodnota sporná. V podobném smyslu se vyjádřil také bývalý prezident Václav Klaus, který ještě v roce 2005 ohodnotil text analýzy odposlechnů jako „*nekvalitní, neúplný a nepřesvědčivý*.“¹⁰⁶ Následné statistiky o počtech realizovaných úkonů OaZTP se již nesou v jasném systémovém rámci.

V období let 2000 až 2009 se počty nasazených úkonů OaZTP ze strany PČR pohybovaly mezi 5-9 tisíci realizovaných úkonů ročně, přičemž v roce 2000 bylo realizováno 5019 úkonů, nejvyšší počet úkonů byl proveden v roce 2004, kdy bylo ze strany orgánů PČR realizováno 9610 úkonů OaZTP. V konečné fázi sledovaného období, v roce 2009 je již evidováno pouze 4571 úkonů OaZTP, což je zhruba polovina počtu úkonů realizovaných v roce 2004 (viz Graf č. 19)

---

¹⁰⁶ Praha 12. 1. 2005 dph, Novinky, Právo; Analýza odposlechnů je nekvalitní, míní Klaus. Dostupné na: <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/analyza-odposlechu-je-nekvalitni-mini-klaus-317793>

Graf č. 16 Počty úkonů realizovaných PČR v letech 2000-2009

Zdroj: Vlastní zpracování autora

4.2.2 Zhodnocení počtu trestných činů a počtu založených spisů

Pro provedení vyhodnocení, zda dochází k zneužívání nebo nadužívání úkonů OaZTP byla vytvořena srovnávací tabulka, do které byly vybrány údaje z Analýz odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2010–2020. Když vyšetřovatel PČR získá poznatek, že byl spáchán trestný čin, zahajuje trestní řízení. Aby bylo možno ve věci zahájit trestní řízení, je nutné založit trestní spis. Není pravidlem, že každý trestný čin má svůj trestní spis. V některém trestním spise může být řešeno více trestných činů, ale není možné realizovat úkon OaZTP a nemít založen trestní spis. V tabulce č. 6 jsou soustředěny údaje o počtech registrovaných trestných činů, počty založených spisů a počty trestních spisů kde bylo možno úkon OaZTP realizovat a počty skutečně realizovaných úkonů dle § 88 odst. 1 a 5. Pro upřesnění k § 88 TrŘ, odstavec 1 obsahuje úkony nařízené soudem a odstavec 5 jsou úkony realizované se souhlasem odposlouchávané osoby. Při posuzování celkového počtu realizovaných úkonů OaZTP jsou počty úkonů realizovaných dle § 88 odst. 1 a 5 sloučeny. Úkony dle § 88 odst. 1 a 5, jak je uvedeno v analytické části práce, jsou úkony realizované se souhlasem odposlouchávané osoby a mají tedy stejnou právní sílu jako úkony realizované dle příkazu soudu. Dále zkratky KŘP SKPV a ÚCP SKPV jsou útvary Krajských ředitelství Policie ČR a Útvary s celostátní působností Služby kriminální policie a vyšetřování.

Tabulka č. 6 Srovnávací tabulka – počty trestných činů a založených spisů, počty úkonů a počty odposlouchávaných osob, průměrně úkonů na osobu, průměr odposlouchávaných linek

Srovnávací tabulka - počty reg. trest. činů, počty založených spisů, počty úkonů a počty odposlouchávaných osob, průměrně úkonů na osobu, průměr odposlouchávaných linek											
ROK	počty založených trest. spisů celkem	spisy s možností užití úkonů OaZTP	spisy s užitím úkonů OaZTP	tj. % ze spisů, kde bylo možno užit úkonů OaZTP	počet úkonů OaZTP dle § 88 odst. 1 a 5	neaktivní úkony OaZTP dle § 88 odst. 1,5	aktivní úkony OaZTP dle § 88 odst. 1 a 5	úkony OaZTP dle § 88 odst. 5	počet odposlouchávaných osob	průměrně úkonů OaZTP na osobu	průměr úkonů OaZTP na spis
2010	137605	25329	836	3,30%	5006	459	4547	105	3020	1,6	6
2011	139700	37855	937	2,50%	5766	468	5298	139	2992	1,9	6
2012	132918	41912	1120	2,70%	6241	569	5672	173	3965	1,5	5
2013	135731	47944	1175	2,50%	6689	578	6111	149	4258	1,5	5
2014	132104	58141	1269	2,20%	7528	730	6798	146	4324	1,7	6
2015	130939	58041	1127	1,90%	6978	767	6248	135	4540	1,5	6
2016	124029	57514	1064	1,80%	6717	566	6151	99	3802	1,7	6
2017	116540	55226	934	1,70%	5800	490	5310	49	3241	1,7	6
2018	114855	50524	895	1,80%	5512	627	4885	51	3007	1,8	6
2019	113756	62338	875	1,40%	5319	720	4599	47	2952	1,8	6
2020	111852	71187	760	1,10%	4030	580	3450	49	2241	1,7	5

Zdroj: Vlastní zpracování autora

Z tabulky č. 6 je patrné, že zatím co počty registrovaných trestných činů v období let 2010-2020 prudce klesají, počty založených trestních spisů klesají jen velmi mírně. Z počtu 137605 založených trestních spisů v roce 2010 došlo k poklesu na 111852 trestních spisů v roce 2020 což je reálný pokles o 25753 založených spisů. V procentuálním vyjádření jde za sledované období o pokles o 18,7 %. Důležitým údajem jsou počty trestních spisů, kde bylo možno úkony OaZTP realizovat. U počtu spisů kde bylo možno úkony OaZTP realizovat, tedy existoval některý ze zákonných důvodů úkon OaZTP realizovat, dochází dokonce k opačnému trendu. V roce 2010 bylo možno úkony OaZTP realizovat u 25339 spisů a v roce 2020 to bylo již 71182 spisů. Z uvedených údajů vyplývá, že v uvedeném období došlo k prudkému nárůstu počtu spisů ve kterých bylo možno úkony realizovat o 45843 trestních spisů. Tento trend je možné vysvětlit dvěma způsoby. 1. Trestná činnost se přenesla do prostoru telekomunikační infrastruktury 2. Projevil se vyšší nápad trestných činů, jejichž skutkové podstaty naplňují paragrafová znění uvedených trestných činů při jejichž šetření je možno užit úkonů OaZTP. (viz. tabulka č. 2)

Jiná situace je u trestních spisů, kde byly úkony OaZTP realizovány. V roce 2010 bylo vyhodnoceno 25339 trestních spisů, ve kterých bylo možno úkony OaZTP realizovat, ale úkon OaZTP byl realizován pouze ve 836 trestních spisech, což je 3,3 % trestních spisů, kde bylo možno úkony realizovat. Obdobně si lze udělat přehled o roku 2014, kdy v 58141 spisech bylo možno úkon OaZTP realizovat, ale úkony byly realizovány pouze v 1269 spisech, což je 2,2 % ze spisů, kde bylo možno úkony OaZTP užit. V roce 2020 bylo možno úkony realizovat u 71182 trestních spisů, ale úkony byly realizovány pouze v 760 trestních spisech což je 1,1 % ze spisů, kde bylo možno úkon OaZTP využít. Během uvedené dekády se poměr počtu trestních spisů, kde bylo možno úkony OaZTP realizovat a ve kterých byly úkony skutečně realizovány postupně snižuje od 3,3 % v roce 2010 na 1,9 % v roce 2015 a v roce 2020 poměr mezi trestními spisy kde bylo možno úkon OaZTP použít a trestními spisy kde byl úkon OaZTP realizován klesl na 1,1 %.

4.2.3 Zhodnocení počtu odposlouchávaných linek, počtu odposlouchávaných osob a počtu založených spisů dle § 88 odst. 1,5 tr. řádu.

Zajímavou statistikou jsou úkony OaZTP dle § 88 TrŘ, které jsou nasazovány v rámci trestních spisů. V jednom trestním spisu může být realizováno více úkonů. Jedna linka je jeden realizovaný úkon. Na jednu odposlouchávanou osobu může být realizováno více úkonů, neboť jedna osoba může mít více komunikačních zařízení jako třeba notebook, mobilní telefon nebo tablet. Užití úkonů OaZTP dle § 88 odst. 1,5 tr. ř. v období let od roku 2010 do roku 2020 názorně ukazuje tabulka č. 6. Počty trestních spisů tvoří množinu, k níž je možno vztáhnout počty realizovaných úkonů OaZTP dle § 88 odst. 1,5 tr. ř. Z uvedené tabulky vyplývá, že v roce 2010 bylo Policií ČR SKPV realizováno celkem 5006 úkonů OaZTP. Počty úkonů pozvolna rostou a svého vrcholu dosahují v roce 2014, kdy je PČR SKPV realizováno 7528 úkonů. V roce 2015 se počet realizovaných úkonů snižuje na číslo 6978 úkonů a po dalším poklesu se počty úkonů v roce 2020 pohybují na počtu 4030 úkonů. Zde platí pravidlo, že co odposlouchávaná linka to jeden úkon. Každý úkon musí být samostatně schválen a nasazení každého úkonu řádně zdůvodněno. Je-li nasazen úkon, je založen spis. V jednom spise může být realizováno více úkonů OaZTP. Trend rozvoje telekomunikační infrastruktury kopírují počty realizovaných úkonů

dle § 88 odstavec 1,5. V roce 2010 bylo Policií ČR SKPV realizováno celkem 5006 úkonů OaZTP a reálně odposloucháváno bylo 3020 osob, což je 1,6 % odposlouchávaných linek na osobu a založeno bylo 836 trestních spisů což dělá 6 odposlouchávaných linek na spis. V roce 2014 již bylo realizováno 7528 úkonů, 4324 osob bylo odposloucháváno což je 1,7 úkonu na osobu, založeno bylo 1269 trestních spisů což dělá 6 úkonů na spis. V roce 2020 bylo realizováno 4030 úkonů, 2241 osob bylo odposloucháváno což je 1,8 úkonu na osobu v 760 spisech a 5 úkonů na spis. Ve sledovaném období se držel počet úkonů na osobu v rozmezí 1,5 – 1,9 úkonu OaZTP na osobu. Počty odposlouchávaných linek na spis se držel na počtu 6 odposlouchávaných linek na spis. Z uvedených údajů se dá jen velmi těžko něco vyvozovat. Údaje v tabulce ale naznačují zajímavý trend, kdy jsou počty realizovaných úkonů OaZTP uprostřed dekády vždy vyšší než na jejím počátku nebo konci. Na jaké vlivy křivka reaguje ovšem není jasné.

4.2.4 Vyhodnocení počtu realizovaných, ale neaktivních úkonů OaZTP

Na základě zjištěných skutečností, které vyplynuly z provedeného individuálního rozhovoru s pracovníkem specializovaného pracoviště (viz. kapitola 4.3.1) je hledána souvislost mezi realizovanými, ale neaktivními úkony OaZTP a osobami, které je dle §88 odst. 8 TrŘ povinnost informovat o uskutečněném úkonu.

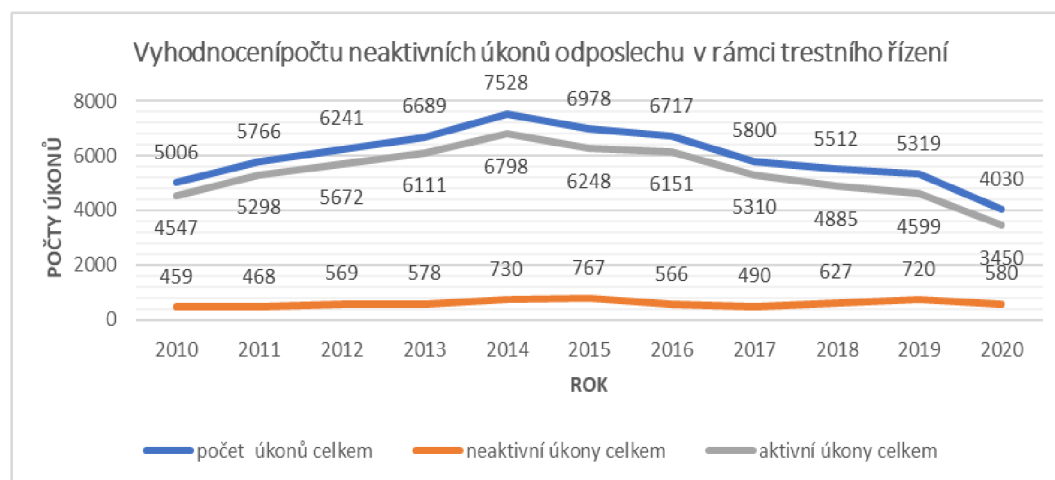
Osoby, u nichž byl užit úkon OaZTP a byl aktivní, to znamená, že probíhala komunikace, se o skutečnosti, že byl na jejich komunikačním přístroji realizován úkon OaZTP se zpravidla vždy dozvědí z trestního spisu, do kterého mají právo nahlížet. V těchto případech jde zpravidla o závažné trestné činy a úkony OaZTP jsou důležitým důkazním materiálem. A pokud soudce k důkazu realizovaném OaZTP přihlédne, je možné si jen těžko představit, že by soudní příkaz nesl nějakou procesní vadu, i když ani to není vyloučené. Je třeba si uvědomit, že soudce rozhoduje o vydání soudního příkazu v nějakém čase a na základě dodaných informací, které se mohou v případě několikaletého přípravného řízení změnit.

Jinak tomu může být u neaktivních úkonů OaZTP. Z Analýz odposlechnů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2010–2020, byla

získána data o neaktivních úkonech OaZTP. (viz. tabulka č. 6) Jedná se o úkony, pro jejichž realizaci byl vydán soudní příkaz, ale úkony nebyly aktivní, tedy že ze strany zájmové osoby neprobíhala žádná komunikace. Např. za rok 2020 bylo realizováno celkem 4030 úkonů. Z tohoto počtu bylo 3450 úkonů OaZTP aktivních a 580 úkonů bylo neaktivních. V procentuálním vyjádření je to 14,4 % z celkového počtu 4030 realizovaných úkonů. Neaktivní úkon znamená, že proběhlo schvalovací řízení, tedy oprávněný orgán, státní zástupce a nakonec soudce, vydal příkaz soudu k realizaci úkonů OaZTP se všemi náležitostmi, ale na uvedeném telefonním čísle nebyla ze strany zájmové osoby zaznamenána žádná komunikační aktivita. Důvody, proč úkon nebyl aktivní, mohou být různé. Např. odposlouchávaná osoba telefon i s číslem ztratila nebo si vyměnila SIM kartu, čímž došlo ke změně telefonního čísla, uživatel přístroj zahodil nebo mu byl ukraden, uživatel zemřel, odcestoval onemocněl, nebo záměrně nekomunikoval, důvodů může být mnoho.

Graf č. 17 Vyhodnocení počtu neaktivních úkonů OaZTP v letech 2000-2020

Zdroj: Vlastní zpracování autora

V časovém horizontu let 2010-2020 bylo realizováno celkem 65586 úkonů OaZTP. Z tohoto počtu bylo 6554 úkonů, které byly realizovány, ale nebyly aktivní, což je 9,9 % z celkového počtu realizovaných úkonů. V tabulce 6 je uvedeno, že na jednu osobu vychází průměrně 1,7 úkonu na osobu, budeme počítat 2 úkony na osobu. Když celkový počet neaktivních úkonů v dekadě 2010-2020 je 6554 úkonů a podělíme 2, což je počet úkonů na osobu, vychází nám, že při počtu 6554 neaktivních

úkonů za dekádu bylo odposloucháváno 3277 osob, kdy byl realizován úkon OaZTP, ale neprobíhala komunikace. Počet 2 úkony na osobu je také zavádějící. Zde je podstatná chyba ve statistikách Policejního prezidia, které uvádějí počet 1,7 úkonu na osobu a nerozlišují aktivní a neaktivní úkony a nerozlišují ani mezi úkony realizovanými dle § 88 odst. 5 TrŘ. Úkony § 88 odst. 5 TrŘ jsou také úkony, kdy je odposlouchávaná osoba srozuměna, že je odposlouchávána. Může jít např. o osobu spolupracující s orgány PČR. Úkony odposlechů se realizují u závažných trestných činů a ve velké většině jde o organizované skupiny pachatelů. To v praxi znamená, že počet úkonů OaZTP na jednu osobu může být mnohem vyšší, čímž se zvyšuje počet úkonů OaZTP na osobu. Skutečnost, že na jednu osobu může být realizováno více úkonů OaZTP potvrzuje bývalý ředitel ÚOOZ Robert Šlachta ve své knize *Třicet let pod přísahou* na straně 24 uvádí: „*K počtu nasazených odposlechů se také velmi těžko dá vyjadřovat. Pamatuji kauzu, kde jedna podezřelá osoba použila při páchání trestné činnosti až 70 telefonních karet. Musím se smát, když se nějaký chytrý odborník nebo politik vyjadřuje k velkému počtu odposlechů, aniž by znal souvislosti.*“¹⁰⁷ Statistiky Policejního prezidia počty osob, které byly po pravomocném skončení věci informovány o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu dle §88 odst. 8 TrŘ nevidují. Ale na základě konstatování pracovníka obeznámeného s praxí při realizaci úkonů OaZTP půjde skutečně o nižší desítky osob.

4.2.4 Vyhodnocení kapitoly

Čísla statistického výzkumu naznačují, že s klesajícím trendem nápadu obecné trestné činnosti došlo ke zvýšení počtu trestných činů v prostředí elektronických komunikací, což zvyšuje nároky na rozhodovací procesy při realizaci úkonů OaZTP. Na tento trend zřejmě zareagovaly orgány PČR, které musely tyto trestné činy šetřit. Z tohoto důvodu také asi došlo ke zvýšení počtu spisů, kde existoval některý ze zákonných důvodů pro realizaci úkonů OaZTP. Jde o spisy,

---

¹⁰⁷ KLÍMA Josef, ŠLACHTA Robert; *Třicet let pod přísahou*. Nakladatelství Universum 2020. 376 s. ISBN 97880-242-6576-6 s. 24.

kteře charakterem ťetřené trestně činnosti nasazení úkonů OaZTP ze zákona připouťtělly, ale úkony nebyly realizovány z mnoha důvodů, např. úkony OaZTP by nepřinesly požadovaný výsledek, státní zástupce úkon nedoporučil nebo soudce úkon nepovolil, např. z důvodu, že by užití úkonu bylo příliš velkým zásahem do práva na soukromí nebo že je možné získat potřebné informace jinak. Na uvedený trend policejní orgány, státní zástupci a soudci zřejmě zareagovali velmi ostražitě a tak v roce 2020 bylo ze 71182 trestních spisů, kde bylo možno úkony OaZTP realizovat, realizováno pouze 760 úkonů, což je nejnižší počet ve sledovaném období. Provedený výzkum ukázal, že OČTŘ, tedy oprávněné orgány, státní zástupci a soudci velmi pečlivě zkoumají každou žádost o realizaci úkonu OaZTP. Dále byl výzkum zaměřen na neaktivní úkony realizované v časovém horizontu let 2010-2020, kdy bylo realizováno celkem 65586 úkonů OaZTP. Z tohoto počtu bylo 6554 úkonů, které byly realizovány, ale nebyly aktivní, což je 9,9 % z celkového počtu realizovaných úkonů. Statistiky zpracováváné Policejním prezidiem ČR a publikované na internetu neobsahují žádné údaje o počtech osob, které byly informovány na základě informační povinnosti plynoucí z §88 odst. 8 TrŘ.

4.3 Individuální rozhovor s návodem

Pro doplnění výzkumu o zkoumané problematice byly nadefinovány otázky pro provedení individuálního rozhovoru s kompetentním a dlouholetým pracovníkem specializovaného pracoviště ÚZČ PČR, které mají na cíl upřesnit dosavadní zkoumání v problematice možného zneužívání či nadužívání úkonů OaZTP ze strany PČR. Rozhovor probíhal za účasti tazatele a respondenta dle připraveného protokolu. Na přání pracovníka je rozhovor anonymní. Význam zkratky OaZTP nebylo nutno vysvětlovat.

(Význam zkratk: **TA** znamená tazatel **RES**: respondent)

Otázka č. 1

TA: Začnu zpřímá pane kolego. Myslíte si, že je možné, že by ze strany PČR mohlo docházet ke zneužívání nebo nadužívání úkonů OaZTP?

RES: Úkon OaZTP je jedním z nejefektivnějších nástrojů při odhalování závažné trestné činnosti. Proces schvalování úkonu vzniká již na úrovni PČR, kdy policista za účelem získání důkazů o podezřelých nebo páchané trestné činnosti zjistí, že je potřeba užít úkon OaZTP. Toto je ta nejdůležitější fáze. Žádost musí splnit zákonné požadavky včetně důvodů a argumentů pro užití úkonu OaZTP. Následně policista předkládá žádost o povolení k odposlechu státnímu zástupci. Zejména tyto orgány svým šetřením garantují, že jsou naplněny důvody a zákonné podmínky pro užití úkonu, jako např. řádně zahájené trestní řízení a založen trestní spis pro zákonem kvalifikovanou trestnou činnost, a musí být podložen relevantními indiciemi, z nichž lze dovodit důvodné podezření ze spáchání takového trestného činu. Následně je žádost předložena soudci, který posoudí, zda jsou splněny všechny zákonné podmínky pro vydání soudního příkazu. Soudce musí soudní příkaz vydat písemně a zdůvodnit, proč nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo proč by bylo dosažení podstatně ztížené. V příkazu musí být uvedeny skutkové okolnosti, které odůvodňují vydání tohoto příkazu a příkaz musí být individualizován ve vztahu k uživateli telefonní stanice. Podmínky pro realizaci odposlechu jsou v České republice na rozdíl od většiny států Evropy, kde se příkazy soudu k realizaci odposlechu neodůvodňují a neindividualizují ve vztahu k uživateli telefonní stanice velice přísné.

Otázka č. 2

TA: Bylo by za určitých okolností možné, že by se např. pracovník specializovaného pracoviště ÚZČ sám rozhodl realizovat úkon OaZTP?

RES: Ne, to nelze. Oprávněný žadatel zpracovávající spis, požádá o provedení úkonu Specializované pracoviště ÚZČ, protože sám jej nemůže zrealizovat, nemá na realizaci potřebnou technologii. Specializované pracoviště zadá úkon na základě dodaného soudního příkazu a čísla jednacního spisu do databáze úkonů na statisticko-analytický server MU II a zahájí úkon. Přístupovat do systému může pouze oprávněná osoba po své individuální identifikaci. Identifikace všech přístupů do systému jsou archivovány v centrálně dostupné technologii ÚZČ. Specializované pracoviště je v souladu s plánem rozvoje bezpečnostního povědomí povinnou zajistit poučení uživatelů, administrátorů, osob zastávajících bezpečnostní role o jejich povinnostech a bezpečnostní politice formou pravidelných školení. Po ukončení úkonu předá specializované pracoviště získaná data oprávněnému žadateli, který

doplní informace o průběhu úkonu do systému MU II. Za další, v případě nějaké nežádoucí události je příkaz soudu uložen u vyžadujícího orgánu, na pracovišti ÚZČ a dále také u oslovených operátorů a ISP. Všechny tyto subjekty mají za povinnost soudní příkazy evidovat a archivovat. V případě výskytu jakéhokoliv problému mohou být tyto dokumenty rychle dohledány.

Otázka č. 3

TA: Můžete v této souvislosti připomenout některou z organizací, které se zasazují o nezávislý dohled nad zákonností úkonů OaZTP?

RES: Organizací, které nějakým způsobem dohlíží nad užíváním úkonů OaZTP je více. Jedna z nejdůležitějších je Advokátní komora, která např. na stránkách svého periodika Advokátního online deníku rozebírá poměrně do hloubky všechny problémy spojené s realizací úkonů OaZTP. Dále občanské sdružení Iuridicum Remedium, což je nevládní nezisková organizace na ochranu lidských práv a v dohledu nad problematikou OaZTP je velmi aktivní. Uvedené sdružení bylo v roce 2011 úspěšné, když napadlo u Ústavního soudu povinnosti ISP uchovávat provozní a lokalizační údaje pro potřeby PČR. Také je potřeba zmínit Stálou komisi pro dohled nad použitím odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací, která je kontrolní orgánem Poslanecké sněmovny. Účelem komise je provádět dohled nad činností v oblasti OaZTP, kterou provádí namátkově několikrát ročně. Komise do současné doby nezaznamenala jediné pochybení při realizaci úkonů OaZTP.

Otázka č. 4

TA: Vzpomínáte si, zda došlo ke zneužití či nadužití úkonu OaZTP v souvislosti s realizací úkonů ze strany PČR?

RES: Co moje paměť sahá tak nebylo zjištěno, že by došlo ze strany PČR k podobnému excesu. A můžete si být jistý, že by toho byly plná média a věděli by to úplně všichni.

Otázka č. 5

TA: V poslední době se řeší problém zneužívání a nadužívání OaZTP

v souvislosti s informační povinností o následném informování odposlouchávaných osob. Jaký je Váš názor na tento problém?

RES: Jde o ustanovení § 88 odst. 8 trestního řádu upravující následné informování odposlouchávaných osob o provedeném odposlechu ze strany OČTŘ. Bezodkladně informovat osobu má státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, nebo předseda senátu prvního stupně po pravomocném ukončení věci. Součástí informace je poučení podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení informace návrh na přezkoumání Nejvyššímu soudu. Odstavec 9 obsahuje ustanovení, v jakých případech se shora uvedená informace nepodává. Výjimkou jsou případy, kdy je vedeno řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu účasti na teroristické skupině, pokud se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně ukončeno, nebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení, nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod třetích osob. Z uvedeného výčtu výjimek je patrné, že úkon OaZTP je realizován vůči osobám, proti kterým je vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let a zpravidla jde o organizovanou skupinu. V takových případech trvá trestní řízení roky a až když i u posledního člena organizované skupiny dojde k pravomocnému ukončení věci, teprve pak je možné informovat o realizaci úkonu odposlechu. Skutečně drtivá většina těchto případů je řešena před soudem, soudce posuzuje odposlech jako důkaz a obvinění se svými právníky mají možnost během trestního řízení nahlížet do trestního spisu a tudíž se dozvědět o tom, že byl užit odposlech. Vůči této skupině osob je informační povinnost jen prázdná litera. U zbytku nedokážu kompetentně říci, kolik osob by mělo být informováno, nebo kolik jich informováno skutečně bylo. Myslím, že by se mohlo týkat hlavně neaktivních úkonů nebo úkonů realizovaných dle §88 odst. 5 kdy je úkon realizován se souhlasem uživatele telefonní stanice. Neexistují statistiky, které by tento problém seriózně podchytily. Ale dávat problém informovanosti osob o skutečnosti, že byl v jejich případě užit OaZTP do souvislosti zneužívání a nadužívání odposlechů mi připadá spíš jako politická hra. V reále se bude jednat o jednotky osob.

Vyhodnocení otázky č. 1.

Z odpovědi respondenta vyplývá, že je v podstatě vyloučené, aby oprávněný orgán, státní zástupce a soudce vědomě zrealizovaly úkon OaZTP, který by byl nepřiměřeným zásahem do základních lidských práv a v rozporu se zákonem. Respondent analyzuje problém od začátku, kdy oprávněný orgán zahajuje trestní řízení a zakládá trestní spis, po konzultaci se státním zástupcem vypracují žádost na vydání soudního příkazu. Respondent zdůrazňuje, že soudce vydává soudní příkaz písemně a zdůvodňuje, proč nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo proč by bylo dosažení účelu podstatně ztíženo. Respondent klade důraz na podmínku, že příkaz musí být odůvodněn a individualizován ve vztahu k uživateli telefonní stanice. V této souvislosti respondent uvádí, že mnoho států v Evropě soudní příkazy k odposlechu neodůvodňuje a není vyžadována individualizace ve vztahu k uživateli telefonní stanice tak, jak je to nastaveno v České republice.

Vyhodnocení otázky č. 2

Respondent definoval základní smysl, proč je realizace úkonů OaZTP oddělená od vlastního vyšetřování. Oprávněný orgán (vyšetřovatel), který vyšetřuje případ, je oddělen od realizace úkonu. Realizaci si zadává specializovanému pracovišti, které technicky realizuje úkon. Specializované pracoviště nemá možnost ovlivnit směr vyšetřování a oprávněný orgán nemůže zasahovat do realizace úkonu na specializovaném pracovišti. Fyzické oddělení realizace úkonu od vyšetřování garantuje nestrannost a nezávislost při realizaci úkonů OaZTP. Respondent připomněl, že existuje evidence všech příkazů soudu k realizaci úkonu OaZTP u vyžadujícího orgánu, na pracovišti ÚZČ a dále také u oslovených operátorů a ISP. Všechny uvedené subjekty mají za povinnost soudní příkazy evidovat a archivovat. Není možné u jedné z těchto tří institucí soudní příkaz nedohledat.

Vyhodnocení otázky č. 3

Respondent zmínil mezi institucemi, které dohlíží na zákonnost při užívání, OaZTP. Advokátní komoru jako profesní sdružení advokátů, které na stránkách Advokátního online deníku řeší některé problémy odposlechů a občanské sdružení Iuridicum Remedium, což je nevládní nezisková organizace na ochranu lidských práv. Také zmínil Stálovou komisi pro dohled nad použitím odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických

komunikací, která je kontrolním orgánem Poslanecké sněmovny. Respondent uvedl, že Komise dostává dvakrát ročně od PČR statistiky o užití úkonů OaZTP a několikrát ročně provádí namátkové kontroly na specializovaném pracovišti ÚZČ.

Vyhodnocení otázky č. 4

Respondent si není vědom situace, kdy by došlo k excesu při realizaci úkonu OaZTP a dodává, že by média neopomněla dát případu velkou publicitu.

Vyhodnocení otázky č. 5

Respondent v podstatě okamžitě identifikoval problém, který uvedená ustanovení § 88 trestního řádu odstavce 8 a 9 obsahují. Jde tedy o problém, který je odborníky vnímán. Respondent si ale nemyslí, že problém informovanosti osob o skutečnosti, že byl v jejich případě užit OaZTP, bylo nutno dávat do souvislosti se zneužíváním a nadužíváním odposlechů. Dle jeho názoru drtivá většina těchto případů je řešena před soudem, soudce posuzuje odposlech jako důkaz a obvinění se svými právníky mají možnost během trestního řízení nahlížet do trestního spisu a tudíž se dozvědět o tom, že v jejich případě byl užit odposlech. U zbytku respondent nedokázal říci, kolik osob by mělo být informováno, nebo kolik jich informováno skutečně bylo. Sdělil, že neexistují statistiky, které by tento problém seriózně podchytily. Dle jeho osobního odhadu se bude jednat maximálně o jednotky osob.

4.3.1 Vyhodnocení individuálního rozhovoru s návodem

Individuální rozhovor byl veden s pracovníkem specializovaného pracoviště ÚZČ s dlouhou praxí a bohatými zkušenostmi. Respondent v rozhovoru potvrdil, že institut OaZTP je jedním z nejefektivnějších nástrojů při odhalování závažné trestné činnosti v rukách PČR. V rozhovoru identifikuje dva hlavní problémy.

1. První problém poukazuje na podmínku, že příkaz musí být odůvodněn a individualizován ve vztahu k uživateli telefonní stanice. Poukazuje na skutečnost, že většina států v Evropě soudní příkazy neodůvodňuje a není vyžadována individualizace ve vztahu k uživateli tak, jak je to nastaveno v České republice.

2. Respondent připomíná, že fyzické oddělení procesu realizace úkonu OaZTP na specializovaném pracovišti od vyšetřování, které provádějí orgány PČR zejména

SKPV, garantuje nestrannost a nezávislost při realizaci úkonů OaZTP. Respondent připomněl, že existuje evidence všech příkazů soudu k realizaci úkonu OaZTP u vyžadujícího orgánu, na pracovišti ÚZČ a dále také u oslovených operátorů a ISP. Všechny uvedené subjekty mají za povinnost soudní příkazy evidovat a archivovat. Není možné u jedné z těchto tří institucí soudní příkaz nedohledat.

3. Respondent identifikoval problém, který je odborníky zřetelně vnímán a který je velmi těsně spojován s problémem zneužívání a nadužívání úkonů OaZTP. Jde o výklad ustanovení § 88 TrŘ odstavec 8 a 9. o povinnosti informovat osobu o užití úkonu OaZTP a případech, kdy se tato informace nepodá. Respondent uvedl, že je dáván do souvislosti nejasně formulovaný § 88 odstavec 9, kde je mezi výjimkami, kdy se odposlouchávaná osoba neinformuje uvedeno, že: „... *by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osobnosti*“. Na základě této formulace je usuzováno, že dochází ke zneužívání úkonů OaZTP a z tohoto důvodu se odposlouchávaným nic nesděljuje.¹⁰⁸ Respondent vyslovil názor, že drtivá většina realizovaných úkonů OaZTP je řešena před soudem, kdy soudce posuzuje odposlech jako důkaz a obvinění mají možnost během trestního řízení nahlížet do trestního spisu a tudíž se dozvědět o užití OaZTP¹⁰⁹. U zbytku případů respondent nedokázal říci, kolik osob by mělo být informováno, nebo kolik jich informováno skutečně bylo. Vyslovil domněnku, že půjde zřejmě o úkony realizované se souhlasem uživatele a neaktivní úkony. Respondent dále sdělil, že neexistují statistiky, které by tento problém seriózně podchytily. Na základě tohoto zjištění, bylo v kapitole 4.2.4 Vyhodnocení počtu realizovaných, ale neaktivních úkonů OaZTP provedeno další zkoumání v uvedené věci. Respondent vyslovil názor, že problém informovanosti osob o užití úkonů OaZTP, je možné jen obtížně dávat do souvislosti se zneužíváním a nadužíváním odposlechů. Pokud nebyly osoby u nichž byl realizován úkon OaZTP o této skutečnosti informovány dle § 88 odst. 8 a odst. 9, půjde maximálně o jednotky osob.

---

¹⁰⁸ Šafr Pavel, Korte Daniel: Zneužívání odposlechů nás vede k policejnímu státu. Fórum 24 – internetový deník, 12.10.2015 dostupné na: <https://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/korte-zneuživani-odposlechu-nas-vede-k-policejnimu-statu-18999.html>

¹⁰⁹ § 65 odst.1 1 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugexhazrwguwtqny&groupIndex=0&rowIndex=0&refSource=search>

5. Zhodnocení a doporučení

5.1 Zhodnocení teoretické části práce

V teoretické části práce byla provedena analýza platné právní úpravy tak, jak je ukotvena v TrŘ a byly detailně popsány podmínky, za kterých může Policie ČR úkony OaZTP realizovat. Při posuzování rozsahu problematiky OaZTP byla v maximální míře držena zásada, že pro každé tvrzení byla vyhledána opora v platné legislativě, zejména v TrŘ a dalších souvisejících právních normách. Také byly využity názory odborníků, které doplňují a upřesňují zkoumaný problém. Záměrem uvedeného postupu bylo nalézt nový pohled na zkoumanou problematiku, jehož originalita spočívá zejména v tom, že byla provedena komplexní, detailní analýza procesu realizace úkonů OaZTP z pohledu práce OČTŘ a detailně představeny procesy, které OČTŘ musí vykonat před provedením úkonu OaZTP.

Dále bylo zevrubně probráno právo na soukromí v jeho evropském rozměru v Úmluvě o ochraně základních práv a svobod. Provedené zkoumání potvrdilo, že úkon OaZTP realizovaný PČR, je závažným zásahem do základních lidských práv, zejména do práva na soukromí korespondence a komunikace a OČTŘ k jeho užívání přistupují velmi obezřetně, kdy jsou důsledně dodržovány zásady zdrženlivosti a přiměřenosti. Uvedené zásady jsou důležité jako garance při dodržování základních práv a svobod občanů při výkonu pravomocí orgánů veřejné správy. Diplomová práce dává odpověď na tyto důležité aspekty, nezbytné pro realizaci úkonů OaZTP:

Zásah do základních lidských práv je možný pouze, pokud je nevyhnutelný a zdůvodnitelný zájmem na ochraně společnosti proti závažným formám trestné činnosti, kdy pojem „nevyhnutelný“ znamená, že důkazy o trestné činnosti pachatelů nelze získat jiným způsobem. Úkon OaZTP lze užít, je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let. V příkazu k realizaci OaZTP musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které odůvodňují vydání příkazu. Příkaz musí být individualizován ve vztahu ke konkrétní osobě, která je uživatelem telefonní stanice. Žádost o vydání příkazu musí být podána v zahájeném trestním řízení. Není možné, aby zahájení úkonů k objasnění a prověřování skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, bylo zneužíváno jako prostředku k teprve dodatečnému opatřování podkladů pro odůvodnění podezření.

Vysokou přidanou hodnotou zkoumání je popis procesu realizace úkonů na specializovaném pracovišti PČR při realizaci úkonů OaZTP. Zde je detailně probrán postup od přijetí žádosti po ukončení úkonu, kdy byl definován základní smysl, proč je realizace úkonů OaZTP oddělená od vlastního vyšetřování. Oprávněný orgán (vyšetřovatel), který vyšetřuje případ, je oddělen od realizace úkonu. Realizaci si zadává specializovanému pracovišti, které technicky realizuje úkon. Specializované pracoviště nemá možnost ovlivnit směr vyšetřování a oprávněný orgán nemůže zasahovat do realizace úkonu na specializovaném pracovišti. Fyzické oddělení realizace úkonu od vyšetřování garantuje nestrannost a nezávislost při realizaci úkonů OaZTP. Detailně jsou popsány kontrolní mechanismy rozdělené na vnitřní a vnější. Podrobně je popsán analyticko-statistický systém pro kontrolu a vyhodnocení úkonů MUII. Na základě provedeného zkoumání je možno konstatovat, že legislativní rámec problematiky OaZTP je nastaven velmi důsledně ve vztahu k minimalizaci zásahu do základních lidských práv a svobod a nevykazuje žádnou systémovou chybu kdy by bylo možno konstatovat, že při realizaci úkonů OaZTP dochází k masivnímu zneužívání nebo nadužívání telefonních hovorů. **Provedené zkoumání v teoretické části prokázalo, že legislativní a systémové nastavení procesů při realizaci úkonů OaZTP nevykazuje žádnou systémovou ani jinou chybu kdy by bylo možno konstatovat, že při realizaci úkonů OaZTP dochází ke zneužívání nebo nadužívání telefonních hovorů.**

5.2 Zhodnocení praktické části práce

5.2.1 Zhodnocení dotazníkového šetření

Z provedeného výzkumu je patrné, že oslovení respondenti nevnímají negativně skutečnost, že PČR užívá v rámci svých pravomocí úkony OaZTP. Mladší respondenti získávají informace OaZTP z internetu a věkově zralejší respondenti z tradičních zdrojů televize a rozhlasu. Všem osloveným respondentům je známo, že PČR užívá odposlechy jako důležitou součást své práce a jsou z velké části přesvědčeni, že PČR užívány úkony OaZTP pro řešení závažné trestné činnosti jako je kyberkriminalita, korupce a drogová kriminalita a násilná trestná činnost. Téměř 80 % zkoumaného vzorku vnímá pozitivně skutečnost, že odposlechy vnášejí vyšší efektivitu do vyšetřování. Celkem 69 % respondentů v uvedených věkových

kategoriích je srozuměno že PČR užívá odposlechy a 70 % respondentů vyjádřilo PČR důvěru, že při realizaci odposlechů dodržuje zákonné postupy. Pouze 19 % projevilo nedůvěru v zákonnost postupu PČR a 11 % respondentů projevilo nejistotu, zda se PČR při realizaci úkonů odposlechu řídí zákonnými postupy. Zákonná pravidla pro používání odposlechů PČR vnímá 50 % respondentů jako dostatečná a vhodně nastavená. Jen 36 % respondentů uvedlo, že nemají názor a pouze 14 % respondentů odpovědělo, že pravidla pro realizaci odposlechů jsou nejasná. K potřebě dočasného omezení občanských práv se 59 % respondentů vyjádřilo, že v zákonem stanovených případech je možné občanská práva omezit na nezbytně nutnou dobu. Absolutní nedotknutelnost základních lidských práv preferuje 39 % respondentů. Dále 25 % respondentů si myslí, že PČR užívá odposlechy zcela výjimečně a 58 % respondentů odpovědělo, že PČR v rámci své práce užívá odposlechy občas. Pouze 17 % respondentů má za to, že PČR užívá odposlechy neustále, tedy že odposlechy nadužívá. Na dotaz, zda PČR odposlechy zneužívá, 64 % respondentů uvedlo, že PČR odposlechy nezneužívá, 10 % respondentů si myslí, že PČR odposlechy zneužívá občas a 26 % respondentů se domnívá, že PČR odposlechy zneužívá neustále. Nutnost nezávislého společenského dohledu nad úkony OaZTP vnímá jako důležitou 87 % respondentů, ale jen 24 % respondentů hodnotí společenský dohled nad užíváním odposlechů ze strany PČR jako transparentní a důsledně kontrolovaný.

Dotazníkové šetření prokázalo překvapivě vysokou důvěru zkoumaného vzorku populace, že PČR realizuje úkony OaZTP v souladu se zákonem a v nutných případech při řešení závažných forem kriminality. Vysoké procento respondentů se vyslovilo, že zákonná pravidla pro používání odposlechů Policií ČR jsou dostatečně a vhodně nastavená. Nutnost nezávislého společenského dohledu nad úkony OaZTP vnímá 87 % respondentů jako důležitou. Existence Stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací jako kontrolního orgánu, který dohlíží nad užíváním úkonů OaZTP, je známa pouze 38 % respondentů. Výsledky dotazníkového šetření neprokázaly, že by občané v České republice měli pocit, že v ČR dochází k masivnímu zneužívání nebo nadužívání úkonů OaZTP ze strany PČR.

5.2.2 Zhodnocení statistického šetření

Čísla statistického výzkumu naznačují, že s klesajícím trendem nápadu obecné trestné činnosti došlo ke zvýšení počtu trestných činů v prostředí elektronických komunikací, což zvyšuje nároky na rozhodovací procesy při realizaci úkonů OaZTP. Na tento trend zřejmě zareagovali orgány PČR které musely tyto trestné činy šetřit, z tohoto důvodu také asi došlo ke zvýšení počtu spisů, kde existoval některý ze zákonných důvodů pro realizaci úkonů OaZTP. Jde o spisy, které charakterem šetřené trestné činnosti nasazení úkonů OaZTP ze zákona připouštěly, ale úkony nebyly realizovány z mnoha důvodů, např. úkony OaZTP by nepřinesly požadovaný výsledek, státní zástupce úkon nedoporučil nebo soudce úkon nepovolil, např. z důvodu, že by užití úkonu bylo příliš velkým zásahem do práva na soukromí nebo že je možné získat potřebné informace jinak. Na uvedený trend policejní orgány, státní zástupci a soudci zřejmě zareagovali velmi ostražitě a tak v roce 2020 bylo ze 71182 trestních spisů, kde bylo možno úkony OaZTP realizovat, realizováno pouze 760 úkonů, což je nejnižší počet ve sledovaném období. Provedený výzkum ukázal, že OČTŘ (oprávněné orgány, státní zástupci a soudci) velmi pečlivě zkoumají každou žádost o realizaci úkonu OaZTP. Dále je výzkum na základě zjištěných informací z individuálního rozhovoru zaměřen na počty neaktivních úkonů realizovaných v časovém horizontu let 2010-2020. V uvedeném období bylo realizováno celkem 65586 úkonů OaZTP. Z tohoto počtu bylo 6554 úkonů, které byly realizovány, ale nebyly aktivní, což je 9,9 % z celkového počtu realizovaných úkonů. Výzkumem bylo zjištěno, že statistiky zpracovávané Policejním prezidiem ČR a publikované na internetu neobsahují žádné údaje o počtech osob, které byly informovány na základě informační povinnosti plynoucí z §88 odst. 8 a odst. 9 TrŘ. Absence těchto statistik vytváří prostor pro úvahy o zneužívání či nadužívání úkonů OaZTP, jak je prezentoval Daniela Korte, bývalý předseda Stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací. Na základě nejasně formulovaného § 88 odstavce 9 TrŘ, kde je mezi výjimkami o neinformování uživatele u kterého byl úkon OaZTP

realizován vyvozuje, že PČR záměrně neinformuje osoby u kterých byl úkon OaZTP realizován, zřejmě aby zakryla nelegálně realizované úkony, čímž dochází ke zneužívání a nadužívání úkonů OaZTP¹¹⁰ Celý problém lze vyřešit tak, že Policejní Prezidium ve svých každoročně zveřejňovaných statistikách zveřejní údaje o počtech osob informovaných dle § 88 odst. 8 TrŘ.

5.2.3 Zhodnocení individuálního rozhovoru

Individuální rozhovor byl veden s pracovníkem specializovaného pracoviště ÚZČ s dlouhou praxí a bohatými zkušenostmi. Respondent v rozhovoru potvrdil, že institut OaZTP je jedním z nejefektivnějších nástrojů při odhalování závažné trestné činnosti v rukách PČR. V rozhovoru pracovník poukazuje na podmínku odůvodnění a individualizování příkazu soudu ve vztahu k uživateli telefonní stanice. Bylo poukázáno na skutečnost, že většina států v Evropě soudní příkazy neodůvodňuje a není vyžadována individualizace ve vztahu k uživateli tak, jak je to nastaveno v České republice. Rozhovor poukázal na důležitou skutečnost, že fyzické oddělení procesu realizace úkonu OaZTP na specializovaném pracovišti od vyšetřování, které provádějí orgány PČR, zejména SKPV, garantuje nestrannost a nezávislost při realizaci úkonů OaZTP. Dále připomněl, že existuje evidence všech příkazů soudu k realizaci úkonu OaZTP u vyžadujícího orgánu, na pracovišti ÚZČ a dále také u oslovených operátorů a ISP. Všechny uvedené subjekty mají za povinnost soudní příkazy evidovat a archivovat. Není možné u jedné z těchto tří institucí soudní příkaz nedohledat, což je další z kontrolních mechanismů. Nejdůležitější problém, který respondent identifikoval, je výklad ustanovení § 88 TrŘ odstavec 8 a 9. o povinnosti informovat osobu o užití úkonu OaZTP a případech, kdy se tato informace nepodá.¹¹¹ Respondent vyslovil názor, že drtivá většina realizovaných úkonů OaZTP je řešena před soudem, kdy soudce posuzuje odposlech jako důkaz a obvinění mají možnost během trestního řízení nahlížet do trestního spisu a tudíž se dozvědět o užití OaZTP.

---

¹¹⁰ Šafr Pavel, Korte Daniel: Zneužívání odposlechů nás vede k policejnímu státu. Fórum 24 – internetový deník, 12.10.2015 dostupné na: <https://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/korte-zneuživani-odposlechu-nas-vede-k-policejnimu-statu-18999.html>

¹¹¹ § 88 odst.8 a 9 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9. 12. 1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://app.beckonline.cz/bo/chapterviedocument.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugehxazrwwuwtqny>.

U zbytku úkonů OaZTP které byly realizovány, ale nebyly aktivní, nebo byly realizovány se souhlasem uživatele, respondent nedokázal říci, kolik osob by mělo být informováno, nebo kolik jich informováno skutečně bylo. Respondent sdělil, že neexistují statistiky, které by tento problém seriózně podchytily, což samozřejmě otevírá dveře různým spekulacím. Na základě tohoto zjištění bylo v kapitole 4.2.4 provedeno vyhodnocení počtu realizovaných, ale neaktivních úkonů OaZTP. Respondent vyslovil názor, že problém informovanosti osob o užití úkonů OaZTP není možné seriózně dávat do souvislosti se zneužíváním a nadužíváním odposlechů. Respondent uvedl, že je dáván do souvislosti nejasně formulovaný § 88 odstavec 9, kde je mezi výjimkami, kdy se odposlouchávaná osoba neinformuje, uvedeno, že: „... *by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod osobnosti*“. Na základě této formulace je usuzováno, že dochází ke zneužívání úkonů OaZTP a z tohoto důvodu se odposlouchávaným nic nesděluje.¹¹² Pokud nebyly osoby, u nichž byl realizován úkon OaZTP o této skutečnosti informovány dle § 88 odst. 8 a odst. 9, půjde maximálně o jednotky osob. Pracovník specializovaného pracoviště potvrdil, že v nastaveném systému je vysoce nepravděpodobné, že by při nařízení odposlechu porušili zákon současně všechny dotčené OČTŘ, které o úkony OaZTP žádají nebo je přímo nařizují. Pracovník speciálního pracoviště potvrdil, že v celé řadě států evropských zemí žádné odůvodnění odposlechů neexistuje. V České republice jsou nastaveny mnohem přísnější podmínky pro realizaci úkonů OaZTP než ve zbytku Evropské Unie.

5.3 Doporučení

Pro řešení zjištěného problému malé informovanosti společnosti o existenci nezávislého kontrolního orgánu Stálé komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací autor navrhuje, aby Komise na svých webových stránkách zveřejňovala např. počty a výsledky kontrol, provedených na specializovaném pracovišti. Informace by obsahovala pouze základní údaje a informaci o provedené

---

¹¹² Šafr Pavel, Korte Daniel: Zneužívání odposlechů nás vede k policejnímu státu. Fórum 24 – internetový deník, 12.10.2015 dostupné na: <https://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/korte-zneuzivani-odposlechu-nas-vede-k-policejnimu-statu-18999.html>

kontrole. Publikováním výsledků kontroly by se docílilo vyššího povědomí občanů o provádění kontrol nařízených úkonů OaZTP. Tím se zvýší také povědomí o existenci Komise ve společnosti a podpoří důvěra občanů, že práce PČR v problematice OaZTP je pod kontrolou. Webové stránky Komise podobné informace neobsahují.

Pro řešení problému dodržení informační povinnosti plynoucí z §88 odst. 8 a 9 TrŘ autor navrhuje, aby do ročních statistik zveřejňovaných Analyticko-legislativním útvarem Policejního prezidenta ČR, byly zahrnuty také statistiky o počtech osob, které byly informovány o realizaci úkonu OaZTP vůči jejich osobě a využily svého práva na soudní přezkum zákonnosti postupu dle §88 odst. 8 a odst. 9 TrŘ. Statistika by se mohla vložit do systému MUII, ke které mají policejní orgány a státní zástupci přístup, když do systému vkládají své žádosti o realizaci úkonů a provádí vyhodnocení úkonu. Tyto orgány by měly zpětnou vazbu o počtech osob, které byly dle §88 odst. 8 informovány o nařízeném úkonu OaZTP a využily svého práva podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k úkonu OaZTP. OČTŘ by získaly dobrý přehled o počtech osob, které byly informovány a které využily své možnosti přezkumu zákonnosti a o jeho výsledku. Výsledek přezkumu by se do systému MUII musel také zaevidovat, neboť obsahuje informaci, zda byla dodržena zákonnost při realizaci úkonu. Uvedený postup by korespondoval také s rozhodovací praxí ESD, který v rozsudku C-349/21. HYA konstatuje, že: „...těžiště odůvodnění užití úkonu OaZTP leží na oprávněných subjektech, tedy na orgánu PČR a státním zástupci a jimi zpracované žádosti.“

6 Závěr

Předložená práce systematicky zkoumá všechny problematické okruhy týkající se problematiky OaZTP. Důkladnému rozboru byly podrobeny právní normy, které se uvedeného problému týkaly. Provedené zkoumání prokázalo, že legislativní a systémové nastavení procesů pro realizaci úkonů OaZTP nevykazují žádnou systémovou ani procesní chybu, kdy by bylo možno seriózně konstatovat, že při realizaci úkonů OaZTP realizovaných ze strany PČR dochází k masivnímu zneužívání nebo nadužívání úkonů OaZTP. Provedené zkoumání naopak prokázalo, že Česká republika patří mezi státy Evropské Unie, kde jsou pravidla pro realizaci úkonů OaZTP nejpřísněji nastavená. Nejvyšší přidanou hodnotou výzkumu je komplexní náhled do složitosti rozhodovacích procesů OČTR před vydáním soudního příkazu, jakožto rozhodnutí svého druhu. Dále byly systematicky rozebrány procesy, které specializované pracoviště vykonává v rámci svých činností při realizaci úkonů OaZTP. Překvapivým výsledkem výzkumu je téměř 70 % důvěra respondentů, že PČR při realizaci odposlechů dodržuje zákonné postupy. Získaná data prokázala poměrně vysokou důvěru respondentů, že PČR postupuje při užívání odposlechů v rámci zákonných pravidel a že jsou dobře nastavená ve vztahu k základním občanským právům. Provedený výzkum prokázal, že společnost nemá obavu, že by při realizaci úkonů OaZTP docházelo ze strany PČR k jejich zneužívání.

V rámci provedeného výzkumu byly zjištěny dva nedostatky. První spočívá v nedostatečné informovanosti společnosti, že existuje Stálá komise pro dohled nad použitím odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací jejíž činnost spočívá v dohledu nad užíváním úkonů OaZTP ze strany PČR. Druhý nedostatek spočívá neexistenci statistiky, která by řešila počty osob, které byly dle §88 odst. 8 a 9 TrŘ informovány o nařízeném úkonu OaZTP a využily svého práva podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti vydaného příkazu. V doporučení jsou navrženy způsoby, jak bude možné oba problémy rychle a dobře vyřešit.

Na základě provedených výzkumů je možno konstatovat, že cíl práce byl splněn. Výzkumem bylo potvrzeno, že celý průběh realizace úkonů OaZTP je přísně kontrolován. V nastaveném systému je nemožné, že by při nařízení

odposlechu porušili své povinnosti současně všechny dotčené OČTŘ, které o úkon žádají nebo je nařizují. Nebyla nalezena jediná indicie, která by potvrzovala názor pana Daniela Korte, že v České republice dochází k masivnímu zneužívání a nadužívání telefonních hovorů.

Perspektivy vývoje problematiky odposlechů v EU

O skutečnosti, že se prostředí kolem schvalování úkonů OaZTP v evropském kontextu v poslední době mění, svědčí návrh francouzského ministra spravedlnosti, který navrhuje zákon, kdy by policie mohla kdykoliv bez povolení soudu na dálku aktivovat jakékoliv zařízení bez vědomí majitele např. kameru, mikrofon a GPS v telefonu, notebooku nebo autě na dobu šesti měsíců. Na svou obranu dodal, že jsme stále ještě daleko od Orwella.¹¹³

---

¹¹³ ROOZ.CZ; Francie navrhuje zákon, podle kterého může policie vzdáleně zapnout kameru na telefonu. Dostupné na: <https://www.root.cz/zpravicky/francie-navrhuje-zakon-podle-ktereho-muze-policie-vzdalene-zapnout-kameru-na-telefonu/>

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literární zdroje

ČENTÉŠ, Jozef; *Odpočúvanie–procesnoprávne a hmotnoprávne aspekty*. Beckova edícia právne inštitúty, Bratislava: C.H.Beck, 2013, 272 s, ISBN 978-80-896-0309-1.

HENDL, Jan REMR, Jiří; *Metody výzkumu a evaluace*. Portál 2017, 464 stran, ISBN 97880262-1192-1

JELÍNEK, Jiří a kol.; *Trestní právo procesní*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2016. Student. ISBN 978-80-7502-160-1. s. 361.

KLÍMA, Josef ŠLACHTA, Robert; *Třicet let pod přísahou*. Nakladatelství Universum 2020. 376 s. ISBN 978-80-242-6576-6

KLÍMA, K. a kol.; *Komentář k Ústavě a Listině*, 2. rozšířené vydání, Aleš Čeněk, s. r. o., 2009, 1448 s., ISBN 978-80-7380-140-3

NETT, Alexander; *K problematice neúčinných důkazů v trestním řízení*. Brno: Masarykova univerzita, 1995. Právnícké sešity. ISBN 978-80-210-1163-7. s. 4.

NOVOTNÁ, Jana; *Opatření důkazů odposlechem a záznamem telekomunikačního provozu v cizině a jeho použití v České republice*, *Trestněprávní revue*, č. 04, 2009, s. 97-98, ISSN 1213-531

NOVOTNÝ, František a kol.; *Praktikum trestního práva procesního*. Plzeň 2009, Aleš Čeněk s. r. o., 81 s., ISBN 978-80-7380-159-5

POLČÁK, Radim, PÚRY, František, HARAŠTA, Jakub, a kol.; *Elektronické důkazy v trestním řízení*. 1. vydání Brno: Masarykova univerzita, Právnícká fakulta, 2015. Spisy Právnícké fakulty Masarykovy univerzity, řada teoretická, Edice Scientia č. 542. ISBN 97880-210-8073-7 s. 95-96.

POVOLNÝ, Daniel; *Operativní technika v rukou StB*, Praha: Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR, 2001, s. 111. ISBN 80-902885-3-7.

REPÍK, Bohumil; Evropská úmluva o lidských právech a trestní právo, 1. vydání. Praha: Orac, 2002, 264 s., (Focus. Výběrové texty), ISBN 80-86199-57-6

RŮŽIČKA, Miroslav; Odposlech a záznam telekomunikačního provozu v analytických materiálech státního zastupitelství, Státní zastupitelství, č. 03, 2008, s. 6-15, ISSN 12143758

ŠÁMAL, Pavel; a kol. Trestní řád I., 7. vydání, Praha C. H. Beck, 2013, 4720 s., ISBN 97880-7400-465-0

VANTUCH, Pavel; Kdy nemůže soud užít odposlech a záznam telekomunikačního provozu, Trestní právo, 2011, č. 05, str. 13-19, ISSN 1214-3758

ZAORALOVÁ, Petra; Procesní použitelnost důkazů v trestním řízení a její meze. Praha: Leges, 2018, 320 s. ISBN 978-80-7502-310-0

7.2 Seznam právních předpisů

Všeobecná deklarace lidských práv, Informační centrum OSN v Praze od roku 19477 (www: osn.cz) dostupné také na: https://www.osn.cz/wpcontent/uploads/UDHR_2016_CZ_web.pdf

Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod, Dostupné také na: <https://mintegration.zcu.cz/files/soubory/klicove-dokumenty/01Hlavni-predpisy-aKoncepce-integrace-cizincu/Umluva-o-ochrane-lidskych-prav-azakladnich-svobod.pdf>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES ze dne 12. července 2002 o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací, Úř. věst. L 201, 31.7.2002, s. 37—47, dostupné také na: <https://eur-lex.europa.eu/search.html?scope=EURLEX&text=2002%2F58%2FES&lang=cs&type=quick&qid=1638098226005>

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/24/ES ze dne 15. března 2006 o uchovávání údajů vytvářených nebo zpracovávaných v souvislosti s poskytováním veřejně dostupných služeb elektronických komunikací nebo veřejných

komunikačních sítí a o změně směrnice 2002/58/ES Úř. věst. L 105, 13.4.2006, s. 54—63, dostupné na:

<https://www.czso.cz/documents/10180/20561081/970512.pdf/4aeb6d23-04b3-498f-9e9248ecb887fe35?version=1.02006L0024> - CS - EUR-Lex (europa.eu)

Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o počítačové kriminalitě 104/2013 Sb., m. s. znění účinné od 1.12.2013 dostupné také na:

<https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrg2427giydc27geydljq&groupIndex=0&rowIndex=0>

Nález Ústavního soudu ze dne 29.2.2008 sp. Zn. I. ÚS 3038/07 Publikováno 46/2008 U Sn, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembqhbptins7ovzw4>

Nález Ústavního soudu ze dne 20.12.2011 Pl. ÚS 24/11 Publikováno 217/2011 U Sn, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, 63/2011 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembrgfptemjx152xg3q>

Nález Ústavního soudu ze dne 22.1.2008 sp. Zn. II. ÚS 502/2000 Publikováno SR 4/2001 s. 19, Sbírka nálezů a usnesení dostupné také na <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembqgfp4s7grpxgxzrhe&groupIndex=0&rowIndex=0>

Nález Ústavního soudu ze dne 22.3.2011 sp. Zn. Pl. ÚS 24/10 Publikováno 52/2011 USn, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, 60/2011 vyšlo ve sbírce zákonů 94/2011 dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembrgfptkms7ovzw4&groupIndex=16&rowIndex=0>

Nález Ústavního soudu ze dne 08.02.2017 sp. Zn. Pl. ÚS 45/17 Publikováno 38/2017 USn, Sbírka nálezů a usnesení ÚS, 41/2017 dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?documentId=njptembrgfptemjx152xg3q>

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č. 1, dostupné také na:

<https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mjnhe>

Zákon č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 1.1.1993, v částce č. 1, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzhezv6mrngi>

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 9.12.1961, v částce č. 66, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtcmbt>

Zákon č. 287/2018 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 13.12.2018, v částce č. 143, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqge4f6mryg4wta>

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 8.12.1961, v částce 65, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugawtomi&groupIndex=0&rowIndex>

Zákon č. 177/2008 Sb., Zákon, kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 28.5.2008, v částce č. 57, dostupné také na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mjxg4wta>

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 29.8.2014, v částce č. 75, dostupné

také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqge2f6mjygewtm&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon České národní rady č. 200/1990 o přestupcích a o změně souvisejících zákonů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 18.5.1990, v částce č. 35, dostupné také na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzheyf6mrqgawtmmymy&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), zveřejněný ve sbírce zákonů České republiky dne 31.3.2005, v částce 43, dostupné na: [127/2005 Sb https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mjsg4wtimq](https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mjsg4wtimq). - Beck-online

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 8.6.1999, v částce 39, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhe4v6mjgywtemi&groupIndex=0&rowIndex=>

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 11.8.2008, v částce 91, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga4f6mrxgmwtcny&groupIndex=0&rowIndex=>

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, zveřejněný ve sbírce zákonů České republiky dne 22.3.2012 v částce č. 33, dostupné na: https://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&with=Cislo_zakona_smlouvy

Zákon č. 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 27.7.1994, v částce č.

49, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzhe2f6mjvgqwtcny&groupIndex=0&rowIndex=>

Zákon č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 18.7.2005, v částce č. 104, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mryhewtcma&groupIndex=0&rowIndex>

Zákon č. 207/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 19.7.2011, v částce č. 73, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=oz5f6mrqgeyv6mrqg5pwi6q>

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 25.4.2000, v částce č. 32, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqgayf6mjqqewtemy&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti ve znění pozdějších předpisů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 18.10.2005, v částce č. 143, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga2v6nbrgiwtemq&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 459/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 30.12.2011, v částce č. 159, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgeyv6nbvhewta&groupIndex=0&rowIndex=0>

Zákon č. 101/2000 Sb., Zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, zveřejněný ve Sbírce zákonů České republiky dne 25.4.2000, v částce č. 32,

dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqgayf6mjggetemy>

Vyhláška č. 357/2012 o uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů, zveřejněná ve Sbírce zákonů České republiky dne 29.12.2012, v částce č. 133, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgez6mzv64wta&groupIndex=0&rowIndex=0>

Vyhláška č. 336/2005 o formě a rozsahu informací poskytovaných z databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby a o technických a provozních podmínkách a bodech pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech a záznam zpráv, zveřejněná ve Sbírce zákonů České republiky dne 7.9.2005, v částce č. 120, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqgeyv6nbvhewta&groupIndex=0&rowIndex=0>

Vyhláška č. 82/2018 o bezpečnostních opatřeních, kybernetických bezpečnostních incidentech, reaktivních opatřeních, náležitostech podání v oblasti kybernetické bezpečnosti a likvidaci dat (vyhláška o kybernetické bezpečnosti), zveřejněná ve Sbírce zákonů České republiky dne 28.5.2018, v částce č. 43 str.1122-1163, dostupné na: <https://www.beckonline.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqge4f6obsfuya>

Vyhláška č. 462/2013 Sb., Vyhláška o formě a rozsahu informací poskytovaných z databáze účastníků veřejně dostupné telefonní služby a o technických a provozních podmínkách a bodech pro připojení koncového telekomunikačního zařízení pro odposlech a záznam zpráv, zveřejněná ve Sbírce zákonů České republiky dne 7.9.2005, v částce č. 120, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterviewdocument.seam?documentId=onrf6mrqga2v6mztgywta>

Vyhláška č. 529/2005 o administrativní bezpečnosti a o registrech utajovaných informací, zveřejněná ve Sbírce zákonů České republiky dne 29.12.2005, v částce č. 179, dostupné na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mrqga2v6njshewti&groupIndex=0&rowIndex=0>

7.3 Internetové zdroje

FENDRYCH, Martin; Česká odposlechová republika: Příliš mnoho „uší“ příliš mnoho slyší. Masivní šmírování, Aktuálně.cz, internetový deník, 19.5.2015, (cit: 2019-05-03) dostupné na: <http://nazory.aktualne.cz/komentare/ceska-odposlechova-republika-prilis-mnohousiprilis-mnoho-s/r~9ac4f6ee75bd11e5b605002590604f2e/>

KOLOUCH, Jan; BAŠTA, Pavel; Cyber Security, Edice CZ.NIC, ISBN 978-80-88168-34-8(cit:2019-14-02 Dostupné na: [https://www.nic.cz/search/?query=Cyber+Security&go=+](https://www.nic.cz/search/?query=Cyber+Security&go=)

KORTE, Daniel; Zneužívání odposlechů nás vede k policejnímu státu, Svobodné fórum.cz 12.10.2015 (cit: 2020-11-06) dostupné na: <https://www.top09.cz/co-delame/medialnivystupy/korte-zneuzivani-odposlechu-nas-vede-k-policejnimu-statu18999.html>

Policie ČR, Útvar zvláštních činností služby kriminální policie, (cit. 2019-12-11) Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-zvlastnich-cinnosti-sluzby-kriminalni-policieavysetrovani-716842.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky. Informační servis. Analýza odposlechů a sledování osob a věcí dle trestního řádu za rok 2012 61531; online61533; 61531; (cit. 2014-03-03) 61533, dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyza-odposlechu-a-sledovani-osobaveci-dle-trestniho-radu-za-rok-2012.aspx>

ŠEVČÍK, Vlastimil; Některé ústavní aspekty odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu druhá část, Bulletin advokacie, 1996, č. 08, str. 43  Online  (cit. 2014-03-03) dostupné z: <https://www.beckonline.cz/bo/documentview.seam?type=html&documentId=nrptc-ojzgzpweyk7hbpxg5dsl42dg&groupIndex=7&rowIndex=0&conversationId=5096564#>

TOMAN, Petr; Náležitosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, Bulletin-advokacie.cz, publikováno 18.07.2017, (cit. 2020-04-09) dostupné na: <http://www.bulletin-advokacie.cz/nalezitosti-prikazu-k-odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozu>

Zpráva o činnosti Stále komise PS pro kontrolu použití odposlechů, záznamů telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací za rok 2014

<https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=123668>

7.4 Statistické zdroje

[Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2010, Praha 6. června 2014, PPR-102-31/ČJ-2014-990390, dostupné na:](#)

<https://www.mvcr.cz/clanek/analyzy-odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozua-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-a-ruseni-provozu-elektronickyhkomunikacipolicii-cr-archiv.aspx>

[Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2015, Praha 29. června 2016, PPR-1370-26/ČJ-2016-990390, dostupné na:](#)

<https://www.mvcr.cz/clanek/analyzy-odposlechu-a-zaznamu-telekomunikacniho-provozua-sledovani-osob-a-veci-dle-trestniho-radu-a-ruseni-provozu-elektronickyhkomunikacipolicii-cr-archiv.aspx>

[Analýza odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu a sledování osob a věcí dle trestního řádu a rušení provozu elektronických komunikací Policií ČR za rok 2020, Praha 22. června 2020, PPR-1148-8/ČJ-2020-990392, dostupné na:](#)

<https://www.mvcr.cz/clanek/odposlechy-zaznamy-telekomunikacniho-provozu-asledovani-osob.aspx>

8. Seznam obrázků, tabulek, grafů, zkratk a příloh

8.1 Seznam obrázků

Obrázek č. 1 - Schéma činností OČTR v procesu schvalování úkonu OaZTP

8.2 Seznam tabulek

Tabulka č. 1 - Přehled cílů diplomové práce

Tabulka č. 2 - Skutkové podstaty při jejichž šetření je možno užit úkonů OaZTP

Tabulka č. 3 - Účastníci hlasové služby v mobilní a pevné síti v České republice
(v tisících)

Tabulka č. 4 - Provolané minuty z pevné a mobilní sítě v ČR (v miliónech minut)

Tabulka č. 5 - Počty aktivních přípojek k internetové síti v České republice

Tabulka č. 6 - Tabulka č. 6 Srovnávací tabulka – počty trestných činů a založených spisů, počty úkonů a počty odposlouchávaných osob, průměrně
úkonů na osobu, průměr odposlouchávaných linek

8.3 Seznam grafů

Graf č.1 - Celkový počet oslovených respondentů

Graf č. 2 - Skladba respondentů dle počtu, věku a pohlaví

Graf č. 3 - Skladba respondentů dle počtu, věku a pohlaví

Graf č. 4 - Zdroje informací o odposlechu v populaci

Graf č. 5 - Typy kriminality, u kterých se dle respondentů odposlech užívá

Graf č. 6 - Význam odposlechů pro práci policie ČR

Graf č. 7 - Názor respondentů na používání odposlechů Policií ČR

Graf č.8 - Hodnocení důvěry v Policii ČR v oblasti dodržování zákonných postupů
při užívání odposlechů

Graf č. 9 - Názor respondentů, zda jsou zákonná pravidla pro používání odposlechů
Policií ČR vhodně nastavená

Graf č. 10 - Vztah mezi potřebou Policie ČR užívat odposlechy a respektem
k občanským právům a svobodám

Graf č. 11 - Názory respondentů na četnost užívání odposlechů

Graf č. 12 - Znázornění obav, zda PČR odposlechy zneužívá

Graf č. 13 - Vnímání potřeby nezávislého dohledu nad užíváním odposlechů ze strany PČR

Graf č. 14 - Hodnocení míry společenského dohledu nad používáním odposlechů Policií ČR

Graf č. 15 - Jakou funkci plní stálá komise pro kontrolu použití odposlechu, sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací?

Graf č. 16 - Graf č. 16 Počty úkonů realizovaných PČR v letech 2000-2009

Graf č. 17 - Vyhodnocení počtu neaktivních úkonů OaZTP v letech 2000-2020

8.4 Seznam použitých zkratk

ČTÚ	Český telekomunikační úřad
ISP	Internet Service Provider
KŘP	Krajské ředitelství Policie ČR
LZPS	Listina základních práv a svobod
MU II	Analyticko-statistický systém
OaZTP	Odposlech a záznam telekomunikačního provozu
OČTŘ	Orgány činné v trestním řízení
PLÚ	Provozní a lokalizační údaje
PČR	Policie České republiky
PolZ	Zákon o Policii České republiky
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
TP	Trestný poriadok
TrŘ	Trestní řád
ÚCP	Útvary s celostátní působností
ÚČR	Ústava ČR
ÚZČ	Útvar zvláštních činností
ZoEK	Zákon o elektronických komunikacích

Přílohy

Příloha č. 1 - Ustanovení § 88 TrŘ

(1) Je-li vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, pro trestný čin pletichy v insolvenčním řízení podle § 226 trestního zákoníku, porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 1 písm. e) a odst. 2 až 4 trestního zákoníku, zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 trestního zákoníku, pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži podle § 257 trestního zákoníku, pletichy při veřejné dražbě podle § 258 trestního zákoníku, zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 trestního zákoníku, křivé obvinění podle § 345 odst. 3 až 5 trestního zákoníku, křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek podle § 346 odst. 3 až 5 trestního zákoníku, křivé tlumočení podle § 347 odst. 3 až 5 trestního zákoníku nebo pro jiný úmyslný trestný čin, k jehož stíhání zavazuje vyhlášená mezinárodní smlouva, může být vydán příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, pokud lze důvodně předpokládat, že jím budou získány významné skutečnosti pro trestní řízení a nelze-li sledovaného účelu dosáhnout jinak nebo bylo-li by jinak jeho dosažení podstatně ztíženo. Odposlech a záznam telekomunikačního provozu provádí pro potřeby všech orgánů činných v trestním řízení Policie České republiky. Provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřípustné. Zjistí-li policejní orgán při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, že obviněný komunikuje se svým obhájcem, je povinen záznam odposlechu bezodkladně zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít. Protokol o zničení záznamu založí do spisu.

(2) Nařídí odposlech a záznam telekomunikačního provozu je oprávněn předseda senátu a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být vydán písemně a musí být odůvodněn, včetně konkrétního odkazu na vyhlášenou mezinárodní smlouvu v případě, že se vede trestní řízení pro úmyslný trestný čin, k jehož stíhání tato mezinárodní smlouva zavazuje. V příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu musí být stanovena uživatelská adresa či zařízení a osoba uživatele, pokud je její totožnost známa, a doba, po kterou bude odposlech a

záznam telekomunikačního provozu prováděn, která nesmí být delší než čtyři měsíce; v odůvodnění musí být uvedeny konkrétní skutkové okolnosti, které vydání tohoto příkazu, včetně doby jeho trvání, odůvodňují. Příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu se bezodkladně doručí policejnímu orgánu. V přípravném řízení opis příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu soudce bezodkladně zašle státnímu zástupci.

(3) Policejní orgán je povinen průběžně vyhodnocovat, zda i nadále trvají důvody, které vedly k vydání příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Pokud důvody pominuly, je povinen odposlech a záznam telekomunikačního provozu ihned ukončit, a to i před skončením doby uvedené v odstavci 2. Tuto skutečnost bezodkladně písemně oznámí předsedovi senátu, který příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu vydal, a v přípravném řízení rovněž státnímu zástupci a soudci.

(4) Na základě vyhodnocení dosavadního průběhu odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může soudce soudu vyššího stupně a v přípravném řízení na návrh státního zástupce soudce krajského soudu dobu trvání odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu prodloužit, a to i opakovaně, vždy na dobu nejdéle čtyř měsíců.

(5) Bez příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu může orgán činný v trestním řízení nařídit odposlech a záznam telekomunikačního provozu, nebo jej provést i sám, je-li vedeno trestní řízení pro trestný čin obchodování s lidmi (§ 168 trestního zákoníku), svěření dítěte do moci jiného (§ 169 trestního zákoníku), omezování osobní svobody (§ 171 trestního zákoníku), vydírání (§ 175 trestního zákoníku), únosu dítěte a osoby stížené duševní poruchou (§ 200 trestního zákoníku), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352 trestního zákoníku), nebezpečného vyhrožování (§ 353 trestního zákoníku) nebo nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku), pokud s tím uživatel odposlouchávané stanice souhlasí.

(6) Má-li být záznam telekomunikačního provozu užit jako důkaz, je třeba k němu připojit protokol s uvedením údajů o místě, času, způsobu a obsahu provedeného záznamu, jakož i o orgánu, který záznam pořídil. Ostatní záznamy je

povinen policejní orgán označit, spolehlivě uschovat tak, aby byla zajištěna ochrana před neoprávněným zneužitím záznamů, a v protokolu založeném do spisu poznamenat, kde jsou uloženy. V jiné trestní věci, než je ta, v níž byl odposlech a záznam telekomunikačního provozu proveden, lze záznam jako důkaz užít tehdy, pokud je v této věci vedeno trestní stíhání pro trestný čin uvedený v odstavci 1, nebo souhlasí-li s tím uživatel odposlouchávané stanice.

(7) Pokud při odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu nebyly zjištěny skutečnosti významné pro trestní řízení, je policejní orgán po souhlasu soudu a v přípravném řízení státního zástupce povinen záznamy bezodkladně zničit po třech letech od pravomocného skončení věci. Byl-li policejní orgán vyrozuměn o podání mimořádného opravného prostředku v uvedené lhůtě, zničí záznamy o odposlechu po rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku, případně až po novém pravomocném skončení věci. Protokol o zničení záznamu o odposlechu zašle policejní orgán státnímu zástupci, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předsedovi senátu prvního stupně, k založení do spisu.

(8) Státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, a v řízení před soudem předseda senátu soudu prvního stupně po pravomocném skončení věci, informuje o nařízeném odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu osobu uvedenou v odstavci 2, pokud je známa. Informace obsahuje označení soudu, který vydal příkaz k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, délku trvání odposlechu a datum jeho ukončení. Součástí informace je poučení o právu podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení této informace Nejvyššímu soudu návrh na přezkoumání zákonnosti příkazu k odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu. Předseda senátu soudu prvního stupně podá informaci bezodkladně po pravomocném skončení věci, státní zástupce, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí nejvyšším státním zástupcem podle § 174a a policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, bezodkladně po uplynutí lhůty pro přezkoumání jeho rozhodnutí státním zástupcem podle § 174 odst. 2 písm. e).

(9) Informaci podle odstavce 8 předseda senátu, státní zástupce nebo policejní orgán nepodá v řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu spáchaném ve prospěch organizované zločinecké skupiny, v řízení o trestném činu účasti na organizované zločinecké skupině (§ 361 trestního zákoníku), v řízení o trestném činu účasti na teroristické skupině (§ 312a trestního zákoníku) nebo pokud se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně skončeno, nebo pokud je proti osobě, již má být informace sdělena, vedeno trestní řízení, anebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení, včetně řízení uvedeného v odstavci 6, nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti třetích osob.

Příloha č. 2 - Dotazník

DOTAZNÍK

Dotazníkové šetření má za cíl zjistit, zda Policie ČR zneužívá nebo nadužívá úkony odposlechů realizované v rámci svých kompetencí.

Dobrý den,

Jmenuji se Ivo Koloušek a dovoluji si Vás požádat o spolupráci při práci na mé diplomové práci s názvem: **Problematika odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu v podmínkách Policie ČR.** Prosim o vyplnění krátkého dotazníku. Údaje z dotazníku budou sloužit pouze ke zveřejnění v mé diplomové práci. Dotazník je anonymní.

1. **Pohlaví:**
  - a) muž
  - b) žena
  - c). jiné
2. **Věk:**
  - a) 20-30
  - b) 30-50
  - c) 50-70
3. **Je vám známo, že Policie ČR užívá ke své práci odposlechy?**
  - a) Ano
  - b). Ne
  - c) Nevím
4. **Jakým způsobem se k Vám dostávají informace o skutečnosti, že Policie ČR užívá odposlechy? (Můžete vybrat více možností)**
  - a) Noviny a tisk
  - b) Televize a rozhlas
  - c) internet a sociální média
5. **K objasnění jakého typu kriminality se dle Vašeho názoru odposlechy užívají?**
  - a) Násilná trestná činnost
  - b) Korupce a drogová kriminalita
  - c) Kyberkriminalita
6. **Jaký mají odposlechy pro práci Policie ČR význam?**
  - a) Vyšší efektivita vyšetřování
  - b) Nemají výrazný vliv na efektivitu vyšetřování
  - c) Nevím
7. **Jaký je váš názor na používání odposlechů Policií ČR v boji proti trestné činnosti a zajištění veřejného pořádku?**
  - a) Pozitivní
  - b) Negativní
  - c) Nevím
8. **Jak byste hodnotili svoji důvěru v Polici ČR v oblasti dodržování zákonných postupů při užívání odposlechů?**
  - a) Důvěřuji

- b) Nedůvěřuji
  - c) Nemám názor
9. **Jsou, dle Vašeho názoru, zákonná pravidla pro používání odposlechů Policií ČR vhodně nastavená?**
- a) Ano, jsou dostatečně jasná a vhodně nastavená
  - b) Ne, jsou nejasná a ohrožující
  - c) Nejsem si jistý/á
10. **Jak byste hodnotili vztah mezi potřebou Policie ČR užívat odposlechy a respektem k občanským právům a svobodám?**
- a) Občanská práva a svobody jsou nedotknutelné
  - b) V zákonem stanovených případech je možné občanská práva omezit na nezbytně nutnou dobu
  - c) Na občanská práva není potřeba brát ohled
11. **Jak často myslíte, že Policie ČR užívá odposlechy v rámci své práce?**
- a) Zcela výjimečně
  - b) Občas
  - c) Neustále
12. **Máte obavy, že Policie ČR odposlechy zneužívá?**
- a) Ano
  - b) Ne
  - c) Občas
13. **Myslíte, že je nutný nezávislý dohled nad používáním odposlechů Policií ČR?**
- a) Ano, nezávislý dohled je důležitý
  - b) Ne, není třeba nezávislého dohledu
  - c) Nevím
14. **Jak byste ohodnotili míru společenského dohledu nad používáním odposlechů Policií ČR?**
- a) Transparentní a důsledně kontrolované
  - b) Nepříliš transparentní a slabá kontrola
  - c) Neexistuje dostatečný dohled a kontrola
15. **Je Vám známo, jakou funkci plní Stálá komise pro kontrolu použití odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, použití sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací?**
- a) Ano
  - b) Ne

Děkuji za Váš čas při zpracování dotazníku.

Příloha č. 3 – Individuální rozhovor

Pro doplnění výzkumu o zkoumané problematice byly nadefinovány otázky pro provedení individuálního rozhovoru s kompetentním a dlouholetým pracovníkem specializovaného pracoviště ÚZČ PČR, které mají na cíl upřesnit dosavadní zkoumání v problematice možného zneužívání či nadužívání úkonů OaZTP ze strany PČR. Rozhovor probíhal za účasti tazatele a respondenta dle připraveného protokolu. Na přání pracovníka je rozhovor anonymní. Význam zkratky OaZTP nebylo nutno vysvětlovat.

(Význam zkratk: **TA** znamená tazatel **RES**: respondent)

Otázka č. 1

TA: Začnu zpříma pane kolego. Myslíte si, že je možné, že by ze strany PČR mohlo docházet ke zneužívání nebo nadužívání úkonů OaZTP?

RES: Úkon OaZTP je jedním z nejefektivnějších nástrojů při odhalování závažné trestné činnosti. Proces schvalování úkonu vzniká již na úrovni PČR, kdy policista za účelem získání důkazů o podezřelých nebo páchané trestné činnosti zjistí, že je potřeba užít úkon OaZTP. Toto je ta nejdůležitější fáze. Žádost musí splnit zákonné požadavky včetně důvodů a argumentů pro užití úkonu OaZTP. Následně policista předkládá žádost o povolení k odposlechu státnímu zástupci. Zejména tyto orgány svým šetřením garantují, že jsou naplněny důvody a zákonné podmínky pro užití úkonu, jako např. řádně zahájené trestní řízení a založen trestní spis pro zákonem kvalifikovanou trestnou činnost, a musí být podložen relevantními indiciemi, z nichž lze dovodit důvodné podezření ze spáchání takového trestného činu. Následně je žádost předložena soudci, který posoudí, zda jsou splněny všechny zákonné podmínky pro vydání soudního příkazu. Soudce musí soudní příkaz vydat písemně a zdůvodnit, proč nelze sledovaného účelu dosáhnout jinak, nebo proč by bylo dosažení podstatně ztížené. V příkazu musí být uvedeny skutkové okolnosti, které odůvodňují vydání tohoto příkazu a příkaz musí být individualizován ve vztahu k uživateli telefonní stanice. Podmínky pro realizaci odposlechu jsou v České republice na rozdíl od většiny států Evropy, kde se příkazy soudu k realizaci odposlechu neodůvodňují a neindividualizují ve vztahu k uživateli telefonní stanice velice přísné.

Otázka č. 2

TA: Bylo by za určitých okolností možné, že by se např. pracovník specializovaného pracoviště ÚZČ sám rozhodl realizovat úkon OaZTP?

RES: Ne, to nelze. Oprávněný žadatel zpracovávající spis, požádá o provedení úkonu Specializované pracoviště ÚZČ, protože sám jej nemůže zrealizovat, nemá na realizaci potřebnou technologii. Specializované pracoviště zadá úkon na základě dodaného soudního příkazu a čísla jednacího spisu do databáze úkonů na statisticko-analytický server MU II a zahájí úkon. Přistupovat do systému může pouze oprávněná osoba po své individuální identifikaci. Identifikace všech přístupů do systému jsou archivovány v centrálně dostupné technologii ÚZČ. Specializované pracoviště je v souladu s plánem rozvoje bezpečnostního povědomí povinnosti zajistit poučení uživatelů, administrátorů, osob zastávajících bezpečnostní role o jejich povinnostech a bezpečnostní politice formou pravidelných školení. Po ukončení úkonu předá specializované pracoviště získaná data oprávněnému žadateli, který doplní informace o průběhu úkonu do systému MU II. Za další, v případě nějaké nežádoucí události je příkaz soudu uložen u vyžadujícího orgánu, na pracovišti ÚZČ a dále také u oslovených operátorů a ISP. Všechny tyto subjekty mají za povinnost soudní příkazy evidovat a archivovat. V případě výskytu jakéhokoliv problému mohou být tyto dokumenty rychle dohledány.

Otázka č. 3

TA: Můžete v této souvislosti připomenout některou z organizací, které se zasazují o nezávislý dohled nad zákonností úkonů OaZTP?

RES: Organizací, které nějakým způsobem dohlížejí nad užíváním úkonů OaZTP je více. Jedna z nejdůležitějších je Advokátní komora, která např. na stránkách svého periodika Advokátního online deníku rozebírá poměrně do hloubky všechny problémy spojené s realizací úkonů OaZTP. Dále občanské sdružení Iuridicum Remedium, což je nevládní nezisková organizace na ochranu lidských práv a v dohledu nad problematikou OaZTP je velmi aktivní. Uvedené sdružení bylo v roce 2011 úspěšné, když napadlo u Ústavního soudu povinnosti ISP uchovávat provozní a lokalizační údaje pro potřeby PČR. Také je potřeba zmínit Stálou komisi pro dohled nad použitím odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu, sledování osob a věcí a rušení provozu elektronických komunikací, která je kontrolní orgánem Poslanecké sněmovny. Účelem komise je provádět dohled nad činností v oblasti OaZTP, kterou provádí namátkově několikrát ročně. Komise do současné doby

nezaznamenala jediné pochybení při realizaci úkonů OaZTP.

Otázka č. 4

TA: Vzpomínáte si, zda došlo ke zneužití či nadužití úkonu OaZTP v souvislosti s realizací úkonů ze strany PČR?

RES: Co moje paměť sahá tak nebylo zjištěno, že by došlo ze strany PČR k podobnému excesu. A můžeš si být jistý, že by toho byly plná média a věděli by to úplně všichni.

Otázka č. 5

TA: V poslední době se řeší problém zneužívání a nadužívání OaZTP v souvislosti s informační povinností o následném informování odposlouchávaných osob. Jaký je Váš názor na tento problém?

RES: Jde o ustanovení § 88 odst. 8 trestního řádu upravující následné informování odposlouchávaných osob o provedeném odposlechu ze strany OČTŘ. Bezodkladně informovat osobu má státní zástupce nebo policejní orgán, jehož rozhodnutím byla věc pravomocně skončena, nebo předseda senátu prvního stupně po pravomocném ukončení věci. Součástí informace je poučení podat ve lhůtě šesti měsíců ode dne doručení informace návrh na přezkoumání Nejvyššímu soudu. Odstavec 9 obsahuje ustanovení, v jakých případech se shora uvedená informace nepodává. Výjimkou jsou případy, kdy je vedeno řízení o zločinu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let, spáchaném organizovanou skupinou, v řízení o trestném činu účasti na teroristické skupině, pokud se na spáchání trestného činu podílelo více osob a ve vztahu alespoň k jedné z nich nebylo trestní řízení doposud pravomocně ukončeno, nebo pokud by poskytnutím takové informace mohl být zmařen účel trestního řízení, nebo by mohlo dojít k ohrožení bezpečnosti státu, života, zdraví, práv a svobod třetích osob. Z uvedeného výčtu výjimek je patrné, že úkon OaZTP je realizován vůči osobám, proti kterým je vedeno trestní řízení pro zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně osm let a zpravidla jde o organizovanou skupinu. V takových případech trvá trestní řízení roky a až když i u posledního člena organizované skupiny dojde k pravomocnému ukončení věci, teprve pak je možné informovat o realizaci úkonu odposlechu. Skutečně drtivá většina těchto případů je řešena před soudem, soudce posuzuje odposlech jako důkaz a obvinění se svými právníky mají možnost během trestního řízení nahlížet do trestního spisu a tudíž se dozvědět o tom, že byl užít

odposlech. Vůči této skupině osob je informační povinnost jen prázdná litera. U zbytku nedokážu kompetentně říci, kolik osob by mělo být informováno, nebo kolik jich informováno skutečně bylo. Neexistují statistiky, které by tento problém seriózně podchytily. Ale dávat problém informovanosti osob o skutečnosti, že byl v jejich případě užit OaZTP do souvislosti zneužívání a nadužívání odposlechů mi připadá spíš jako politická hra.